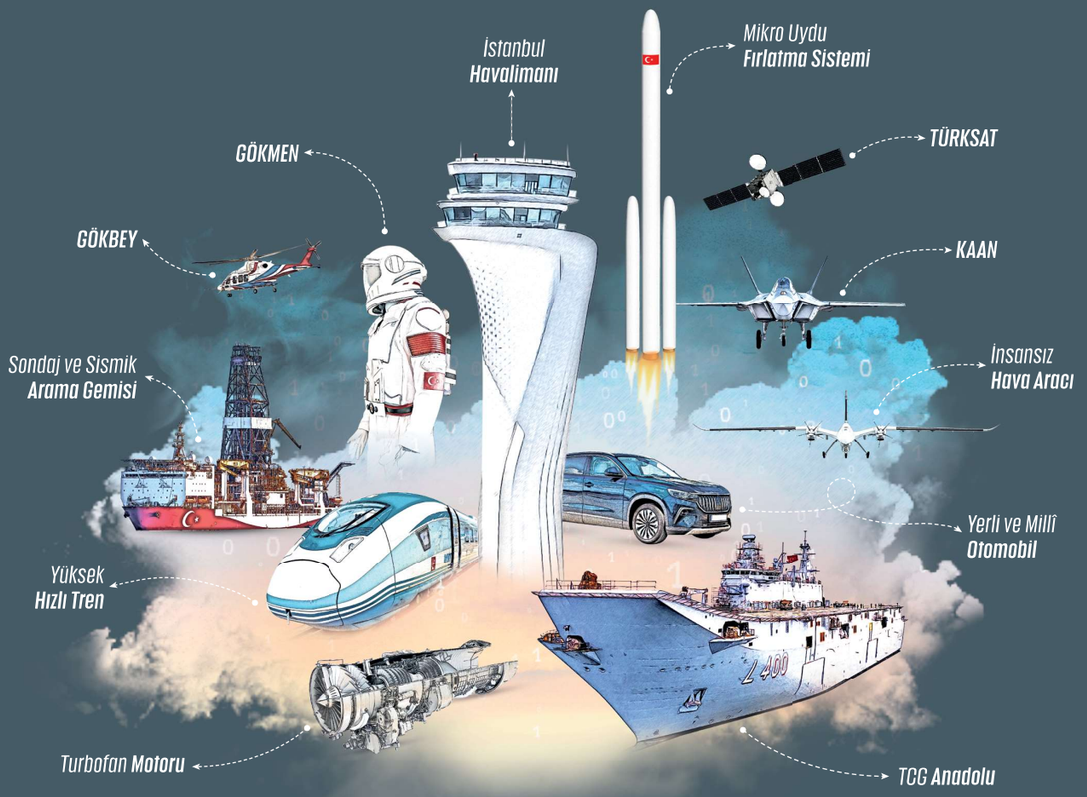
Bu kitaba sığmayan daha neler var!

eba
www.eba.gov.tr

Karekodu okut, bu kitapla ilgili EBA içeriklerine ulaş!

Teknoloji Yolculuğumuz

BU DERS KİTABI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.
PARA İLE SATILAMAZ.

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin Beşinci Maddesinin İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşıması Zorunlu Değildir.

ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU
KUR'AN-I KERİM
6. SINIF
DERS KİTABI

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI | ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU | DERS KİTABI

KUR'AN-I KERİM

6. Sınıf

ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU

KUR'AN-I KERİM

6. Sınıf

Ders Kitabı

Yazarlar

Aysun KUTBAY
Ayşe İNCE
Muhammed ERİNÇ
Zeliha ÇELİK GÜNDÜZ

DEVLET KİTAPLARI
....., 2026

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI ..... : 2103
DERS KİTAPLARI DİZİSİ NO ..... : 9844

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

Editör
Kadir ACAR

Dil Uzmanı
Dr. İbrahim BOZ
Dr. Salih NURDAĞ

Görsel Tasarımcı
Emel AYDIN
Muhammet Ali YÜCE

Çoklu Ortam Tasarımcısı
Arzu SULA
Asena Özge KUTLU
Sevilay BİRYAN

Program Geliştirme Uzmanı
Hatice YAVUZARSLAN
Mustafa ÇALIŞKAN

Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı
Fatih ALPAYDIN

Rehberlik Uzmanı
Semanur KUZÖREN

ISBN 978-975-11-8946-2

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 24.03.2025 tarih ve 129330886 sayılı yazısı ile eğitim aracı olarak kabul edilmiştir. Kurulca bu kitabın kabul edilmiş olması ders kitabından yayınevi ve yazarın/yazarların sorumluluğunu kaldırmaz.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

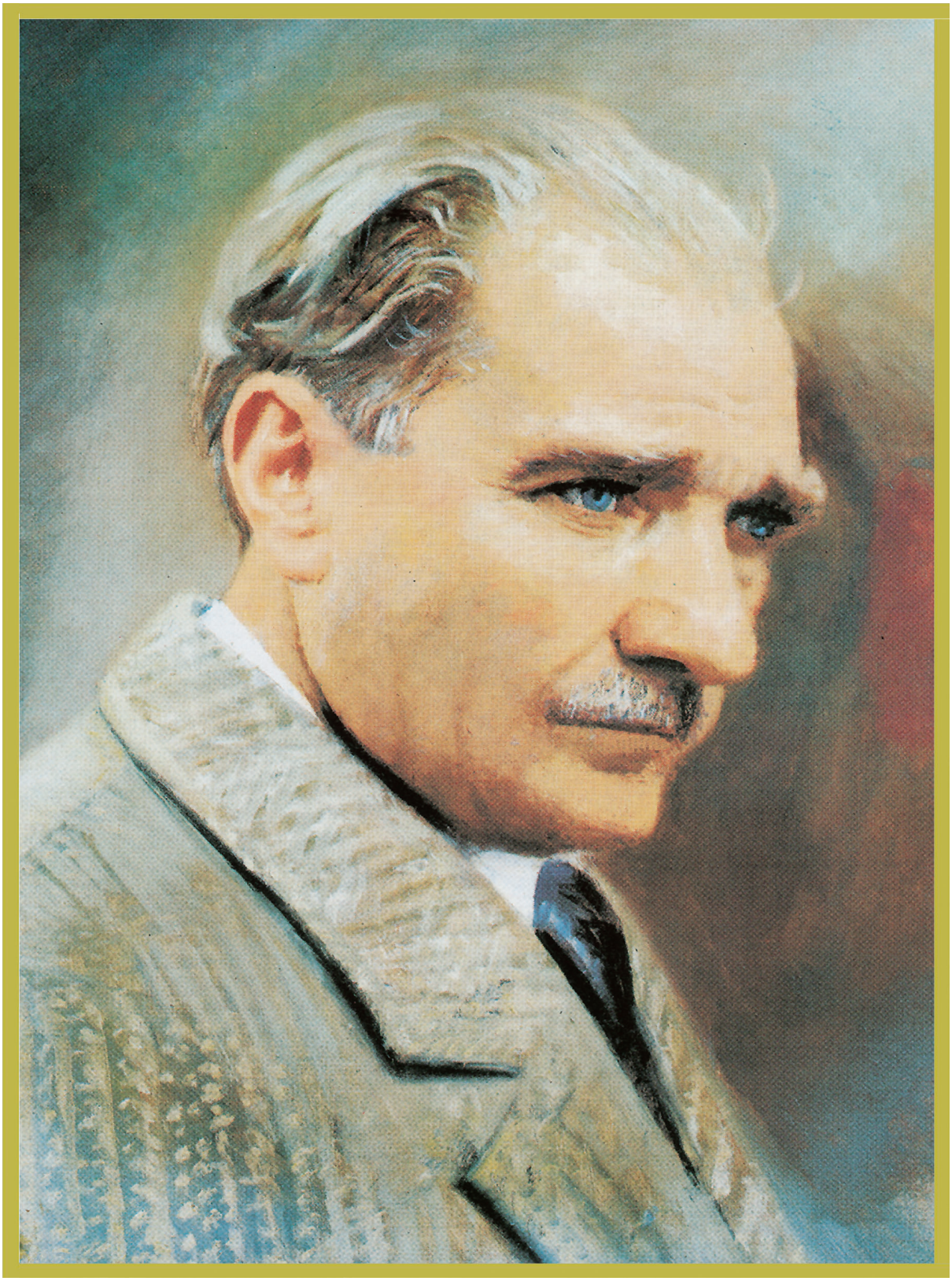
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İçindekiler

Kitabın Tanıtımı 8

1. Tema **KUR'AN-I KERİM'İ TANIYORUM** 12

1.1. Kur'an-ı Kerim'in İç Düzenini Öğreniyorum 14
1.2. Peltek Harfler 21
1.2.1. ث Harfi 22
1.2.2. ذ Harfi 23
1.2.3. ظ Harfi 24
1.3. Bakara Suresinin 84-105. Ayetleri 28
1.4. Salli ve Barik Duaları ile Anlamları 34
Ölçme ve Değerlendirme 40
Sonnot 43

2. Tema **KUR'AN-I KERİM'İ OKUMAYA GİRİŞ** 44

2.1. Med Çeşitleri 46
2.1.1. Meddiarız 47
2.1.2. Meddilazım 50
2.1.3. Meddilin 54
2.2. Bakara Suresinin 106-134. Ayetleri 62
2.3. Kur'an Kıssalarından Hayata: Hz. Yunus 68
2.4. Kureyş Suresi ve Anlamı 74
Ölçme ve Değerlendirme 80
Sonnot 85

3. Tema **KUR'AN-I KERİM'İ ÖĞRENİYORUM** 86

3.1. Tenvin ve Sakin Nunun Hâlleri: İdgamlar 88
3.1.1. İdgam Mealgunne 89
3.1.2. İdgam Bilagunne 94
3.2. Bakara Suresinin 135-163. Ayetleri 100
3.3. Sureleri Tanıyorum: Ankebut Suresi 106
3.4. Felak Suresi ve Anlamı 111
Ölçme ve Değerlendirme 117
Sonnot 123

4. Tema **KUR'AN-I KERİM'İ OKUYORUM** 124

4.1. Tenvin ve Sakin Nunun Hâlleri: İzhar, İhfa ve İklap 126
4.1.1. İzhar 126
4.1.2. İhfa 130
4.1.3. İklap 135
4.2. Yasin Suresi 143
4.3. Peygamber Duaları: Hz. Yunus'un Duası 151
4.4. Nâs Suresi ve Anlamı 154
Ölçme ve Değerlendirme 162
Sonnot 167

Sözlük 168
Kaynakça 170
Cevap Anahtarı Karekodu 171
Görsel ve Genel Ağ Kaynakçası Karekodu 171
Türkiye'nin Mülki İdare Bölümleri ile Kara ve Deniz Komşuları Haritası 172
Türk Dünyası Haritası 173

Kitabın dijital kopyalarında "İçindekiler" sayfasında başlıklar üzerine tıklayarak ilgili sayfalara, iç sayfalarda da konu başlıkları üzerine tıklayarak "İçindekiler" sayfasına ulaşabilirsiniz.

Kitabın Tanıtımı

Kitap temalardan oluşmaktadır. Her tema başında tema kapak sayfası yer almaktadır.

Tema kapaklarında o tema adı, tema alt konu başlıkları, öğrenilecek kavramlar, öğrenciden beklenen öğrenme çıktıları hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca tema ile ilgili olarak hazırlanan sunum ve diğer e-içeriklere ulaşmak amacıyla karekodlar yerleştirilmiştir.

Kitap genelinde kullanılan tüm karekodlar tıklandığında veya akıllı cihazlarla okutulduğunda kitaba ait dijital içeriklere ulaşılabilmektedir.

Tema adı

Tema Sunusu ve diğer e-içeriklere yönlendiren karekodlar

Tema numarası

Tema konu başlıkları

Anahtar kavramlar

Öğrenme çıktıları

Öğrencinin önceki öğrenmeleri ile tema arasında köprü kuran "Temaya Başlarken" alanı

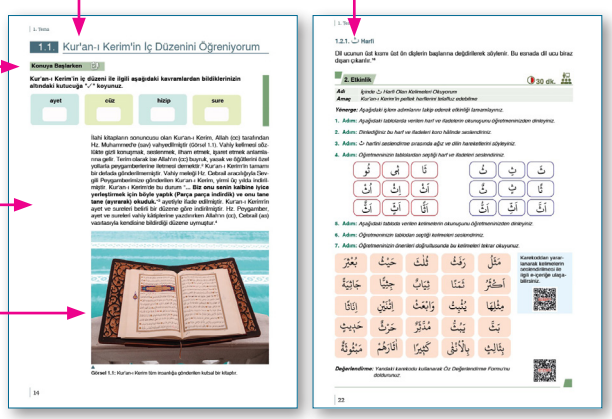
Desimal sistemle gösterilen tema konu başlığı

Desimal sistemle gösterilen tema alt konu başlığı

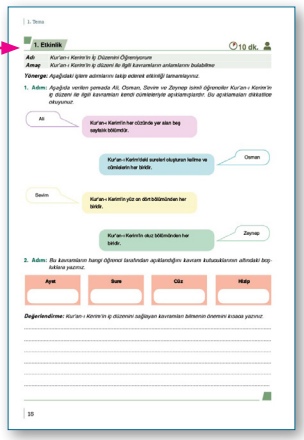
Derse hazırlık ve ön değerlendirme yapılan "Konuya Başlarken" alanı

Sayfaların dış kenarlarında öğrencilerin kendi çalışma notlarını yazabilmeleri için tasarlanmış alanlar bulunmaktadır.

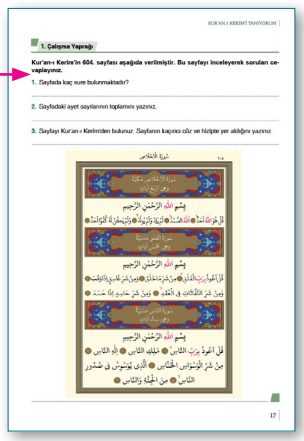
Konunun anlaşılmasına katkı sunmak amacıyla kullanılan görseller

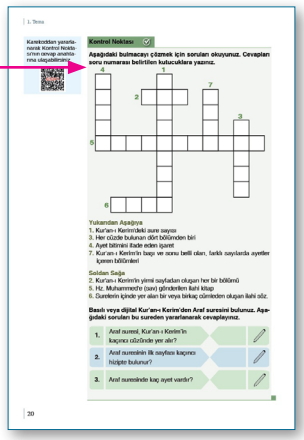
Kitap genelindeki etkinliklere tema içinde sıra numarası verilmiştir. Etkinliğin başladığı yer ■ sembolü ile bittiği yer ise ■ sembolü ile gösterilmiştir. Etkinliğin bir sonraki sayfada devam ettiğini göstermek için ▶| sembolü, önceki sayfadan devam ettiğini göstermek için |▶ sembolü kullanılmıştır.

Öğrencilerin öğrendiklerini uygulayabilecekleri çalışma yapraklarına sıra numarası verilmiştir. Çalışma yaprağının başladığı yer ■ sembolü ile bittiği yer ise ■ sembolü ile gösterilmiştir. Çalışma yaprağının bir sonraki sayfada devam ettiğini göstermek için ▶| sembolü, önceki sayfadan devam ettiğini göstermek için |▶ sembolü kullanılmıştır.

Konu sonlarında "Kontrol Noktası" adıyla ve öğrenilenleri pekiştirme amacıyla çalışma yapılabilecek alanlar ayrılmıştır. Kontrol noktasının bittiği yere ■ sembolü yerleştirilmiştir.

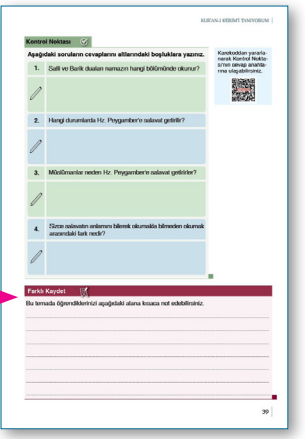

SEMBOLLERİN AÇIKLAMASI

- "Temaya Başlarken" alanı
- "Konuya Başlarken" alanı
- Etkinliğin başladığı yer
- Bireysel etkinlik
- Grup etkinliği
- Rehberli etkinlik
- Etkinliğin süresi
- Sonraki sayfada devam eden çalışma
- Önceki sayfadan devam eden çalışma
- Etkinliğin bittiği yer
- "Kontrol Noktası" alanı
- Kontrol noktasının bittiği yer
- "Farklı Kaydet" alanı

Kitabın Tanıtımı

Her tema sonunda, öğrencinin öğrendiklerini kısaca not etmesi için "Farklı Kaydet" alanları bırakılmıştır. Alanın bittiği yere ■ sembolü eklenmiştir.

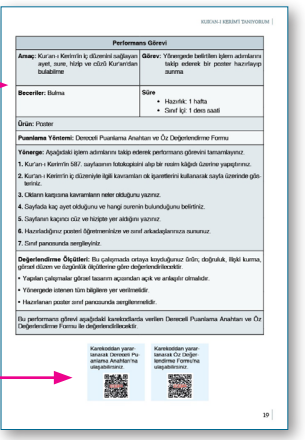

Öğrencilere ek bilgi sağlamak ve önemli kavramları açıklamak amacıyla düzenlenen metin alanlarıdır. Ok uçları ilgili satırı işaret eder.

Kelime

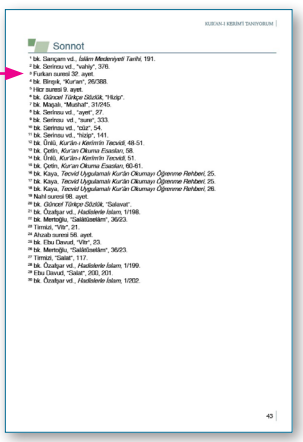
Metin içinde önemli görülen kelime, kavram, tanım gibi açıklanması gereken ifadeler bu kutucuklarda açıklanacaktır.

Performans görevi sayfası

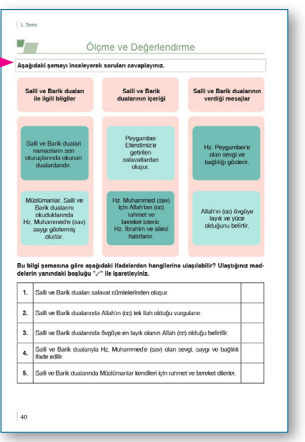

Performans görevine ilişkin değerlendirme karekodları

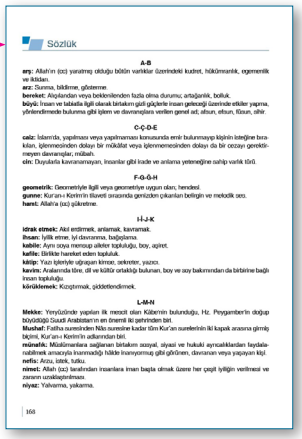
Tema sonunda yer alan sonnotları gösteren sayfa

Ölçme ve değerlendirme sayfası

Kitapta yer alan bazı kelime ve kavramların açıklandığı sayfa

Sözlük

A-B

arş: Allah'ın (cc) yarattığı olduğu bütün varlıklar üzerindeki kudret, hükümranlık, egemenlik ve iktidarı.
arz: Durma, bildirme, göstermе.
bereket: Alışkanları veya beklenilenden fazla olma durumu; artışçanlık, bolluk.
büyü: İnsanı ve bilhasla ilgili olarak birtakım gizli güçlerle insan geleceği üzerinde etkiler yapma, yönlendirmede bulunma gibi işlem ve davranışlara verilen genel ad; afsun, efsun, üfürün, sihir.

C-Ç-D-E

cebr: İslam'da, yapılması veya yapılmaması konusunda emir bulunmayıp kişinin isteğine bırakılan, işlenmesinden dolayı bir mükâfaat veya işlenmemesinden dolayı da bir cezayı gerektirmeyen davranışlar; mübah.
cin: Duyularla kavranamayan, insanlar gibi kısa ve anlama yeteneğine sahip varlık türü.

F-G-Ğ-H

geometrik: Geometriyle ilgili veya geometriyle uygun olan; hendesî.
gunne: Kur'an-ı Kerim'in ilâveti sırasında geniz'den çıkarılan belirgin ve melodik ses.
hamt: Allah'a (cc) gükretme.

İ-J-K

idrak etmek: Akıl erdirmek, anlamak, kavramak.
İhsan: İyilik etme, iyi davranma, bağışlama.
kabile: Aynı soya mensup aileler topluluğu, boy, aşiret.
kafile: Birlikte hareket eden topluluk.
kitâp: Yazı işleriyle uğraşan kimse, sekreter, yazıcı.
kavim: Anaların da töre, dil ve kültür ortaklığı bulunan, boy ve soy bakımından da birbirine bağlı insan topluluğu.
körüklemek: Kızıştırmak, güdülendirmek.

L-M-N

Mekke: Yeryüzünde yapılan ilk mescit olan Kâbe'nin bulunduğu, Hz. Peygamber'in doğup büyüdüğü Suudi Arabistan'ın en önemli ili şehrinden biri.
Mushaf: Fatiha suresinden Nâs suresine kadar tüm Kur'an surelerinin iki kapak arasına gömüş biçimi, Kur'an-ı Kerim'in adlarından biri.
münafık: Müslümanlara sağlanan birtakım sosyal, siyasi ve hukuki ayrıcalıklardan faydalanabilmek amacıyla inanmadığı hâlde inanıyormuş gibi görünen, davranan veya yaşayan kişi.
nefis: Arzu, istek, tutku.
nimet: Allah (cc) tarafından insanlara iman başta olmak üzere her çeşit iyiliğin verilmesi ve zararın uzaklaştırılması.
niyaz: Yalvarma, yakarma.

168

Kitabın kaynakçasını gösteren sayfa

Kaynakça

Bilmiş, Abdulhamit. "Kur'an". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 16 Kasım 2025. https://islamansiklopedisi.org.tr/Kur'an

Çağıncı, Mustafa. "Hasedi". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 16 Kasım 2025. https://islamansiklopedisi.org.tr/hasedi

Çetin, Abdurrahman. "Ezber". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 16 Kasım 2025. https://islamansiklopedisi.org.tr/ezber

Çetin, Abdurrahman. *Kur'an Okuma Esasları*. İstanbul: Aksa Yayınları, 1997.

Harman, Ömer Faruk. "Yûnus". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 16 Kasım 2025. https://islamansiklopedisi.org.tr/yunus

Karakılıç, Celâleddin. *Tecvîd İlmi - Kur'an-ı Kerîm Okuma Kılavuzu*. Ankara: Lazer Ofset Eğitim ve Kültür Yayınları, 1998.

Karaman, Hayreddin ed. *Kur'an Yolu Türkçe Meâl ve Tefsir*. 5 Cilt. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2020. Erişim 16 Kasım 2025. https://kuran.diyanet.gov.tr/Tefsir/

Kaya, Davut. *Tecvid Uygulamalı Kur'ân Okumayı Öğrenme Rehberi*. İstanbul: Çelik Yayınevi, 2018.

Maşalı, Mehmet Emin. "Mushaf". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 16 Kasım 2025. https://islamansiklopedisi.org.tr/mushaf

Mertoğlu, M. Suat. "Sa'dü'l-Sellâm". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 16 Kasım 2025. https://islamansiklopedisi.org.tr/sadu-s-selam

Milî Eğitim Bakanlığı. Talim ve Terbiye Kurulu. "Kur'an-ı Kerim Dersi Öğretim Programı (5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)". Ankara. 2026.

Milî Eğitim Bakanlığı. Talim ve Terbiye Kurulu. "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni". Ankara. 2024.

Önkal, Ahmet vd. *Hz. Peygamber'in Evinde*. ed. Ekmeyenin Erul. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2020.

"Önümek". *Yeni Rehber Ansiklopedisi*. 16/138-141. İstanbul: İhlâs Yayınları, 1994.

Özalpar, Mehmet Emin vd. *Abdülmelik İdamı*. 7 Cilt. Ankara: DİB Yayınları, 2011.

Sarı, Mehmet Ali. "Gunne". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 16 Kasım 2025. https://islamansiklopedisi.org.tr/sulalu-selam

Şarıçam, İbrahim vd. *İslâm Medeniyeti Tarihi*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2011.

Dini Terimler Sözlüğü. Erişim 16 Kasım 2025. https://sayazagaalihl.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/34/17/758801/dosyalar/2020_12/11171357_MEB_DOGM_Dini_Terimler_SozVeYgVuY.pdf

Sinanoğlu, Mustafa. "Şirk". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 16 Kasım 2025. https://islamansiklopedisi.org.tr/sirk

Temel, Nihat. *Kıraat ve Tecvid İstilahları*. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 1997.

170

Kısaltmalar

as	: Aleyhisselam	ed.	: Editör	TDK	: Türk Dil Kurumu
bk.	: Bakınız	Hz.	: Hazreti	TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı
cc	: Cellecelalüh	MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı	ts.	: Tarihsiz
DİB	: Diyanet İşleri Başkanlığı	sav	: Sallallahü aleyhi vesellem	vd.	: ve diğerleri

Kitap genelinde

- kavramlar, ayet ve sure isimlerinin yazımında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Kavramları Yazım Kılavuzu,
- konu ve kazanımlar ele alınırken Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Kur'an-ı Kerim Dersi (5, 6, 7 ve 8. sınıflar) Öğretim Programı,
- kısaltmalarda Türk Dil Kurumunun "Kısaltmalar Dizini",
- ayet meallerinde Diyanet İşleri Başkanlığına ait yayınlar kullanılmıştır.
- Kullanılan metinlerin imla ve noktalamasında aslına sadık kalınmıştır.
- Metinlerin yazıldığı dönemin dil özelliklerinden yahut metni hazırlayanların üslup ve inceleme yönteminden kaynaklı, metinlerde yazım ve noktalama farklılıkları görülebilmektedir.
- Ara metinler aslına sadık kalınarak kısaltılmıştır ve kısaltmalar (...) ile gösterilmiştir.

1. TEMA

KUR'AN-I KERİM'İ TANIYORUM

1.1. Kur'an-ı Kerim'in İç Düzenini Öğreniyorum
1.2. Peltek Harfler
1.3. Bakara Suresinin 84-105. Ayetleri
1.4. Salli ve Barik Duaları ile Anlamları

► **Anahtar Kavramlar**

- **ayet**
- **cüz**
- **hizip**
- **salavat**
- **sure**

► **Bu temada sizlerden**

- Kur'an-ı Kerim'in iç düzenini sağlayan ayet, sure, hizip ve cüzü Kur'an'dan bulabilmeniz,
- Kur'an-ı Kerim'in peltek harflerini telaffuz edebilmeniz,
- Bakara suresinin 84-105. ayetlerini yüzünden okuyabilmeniz,
- Salli ve Barik dualarının anlamlarını yorumlayabilmeniz,
- Salli ve Barik dualarını ezbere okuyabilmeniz

beklenmektedir.

Tema Dosyası

Tema Sunusu

Temaya Başlarken

İnsanların sanata ve sanat eserlerine karşı tutumları inandıkları değerlerle ilişkilidir. Bu sebeple Müslümanlar sanata önem vermiş ve sanat eserleri üretmişlerdir. Sanat, kültürel mirasın korunması bakımından Türk-İslam kültüründe önemli bir yere sahip olmuştur.[1]

Cami, müze ve tarihî yapılar içinde gördüğünüz sanat eserleri hakkındaki düşüncelerinizi ifade ediniz.

Karekodu okutarak Bursa'da bulunan Ulu Cami'nin yer aldığı videoyu izleyiniz.

Videoda gördüğünüz sanat eserleri ile Kur'an-ı Kerim'deki süslemeler arasındaki benzerlikler neler olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Müslümanlar, Hz. Peygamber'in ismi anıldığında ona sevgi ve saygılarını göstermek için salat ve selam getirirler.

Hz. Muhammed'e (sav) salat ve selamın yer aldığı dualardan bildiklerinizi söyleyiniz.

1.1. Kur'an-ı Kerim'in İç Düzenini Öğreniyorum

Konuya Başlarken

Kur'an-ı Kerim'in iç düzeni ile ilgili aşağıdaki kavramlardan bildiklerinizin altındaki kutucuğa "✓" koyunuz.

ayet	cüz	hizip	sure

İlahi kitapların sonuncusu olan Kur'an-ı Kerim, Allah (cc) tarafından Hz. Muhammed'e (sav) vahyedilmiştir (Görsel 1.1). Vahiy kelimesi sözlükte gizli konuşmak, seslenmek, ilham etmek, işaret etmek anlamlarına gelir. Terim olarak ise Allah'ın (cc) buyruk, yasak ve öğütlerini özel yollarla peygamberlerine iletmesi demektir.[2] Kur'an-ı Kerim'in tamamı bir defada gönderilmemiştir. Vahiy meleği Hz. Cebrail aracılığıyla Sevgili Peygamberimize gönderilen Kur'an-ı Kerim, yirmi üç yılda indirilmiştir. Kur'an-ı Kerim'de bu durum "**... Biz onu senin kalbine iyice yerleştirmek için böyle yaptık (Parça parça indirdik) ve onu tane tane (ayırarak) okuduk.**"[3] ayetiyle ifade edilmiştir. Kur'an-ı Kerim'in ayet ve sureleri belirli bir düzene göre indirilmiştir. Hz. Peygamber, ayet ve sureleri vahiy kâtiplerine yazdırırken Allah'ın (cc), Cebrail (as) vasıtasıyla kendisine bildirdiği düzene uymuştur.[4]

Görsel 1.1: Kur'an-ı Kerim tüm insanlığa gönderilen kutsal bir kitaptır.

İnsanlığa barış ve huzur yollarını gösteren Kur'an-ı Kerim, değişikliğe uğramadan günümüze kadar gelmiştir. Yüce Allah **"Şüphesiz o zikri (Kur'an'ı) biz indirdik biz! Onun koruyucusu da elbette biziz."**[5] ayetiyle Kur'an-ı Kerim'in kendi koruması altında olduğunu belirtmiştir.

Kur'an-ı Kerim; cümle, konu ve sayfa sayısı bakımından ayet, sure, hizip ve cüz isimleriyle bölümlenir. **Hizip** kelimesi Kur'an-ı Kerim'in her cüzünün beş sayfalık bölümü anlamına gelir[6] (Görsel 1.2). Osmanlı Dönemi'nde yazımı ve basımı gerçekleştirilen Kur'an-ı Kerimlere bu hizipleri belirtmek amacıyla özel işaretler konulmuştur.[7] Kur'an-ı Kerim'de dörder hizip bulunan ve yirmi sayfadan oluşan bölümlere ise cüz adı verilir. Cüzü oluşturan hiziplerden birincisi, cüz başı olduğu için numaralandırılmaz. Ancak diğer hizipler 2, 3 ve 4 şeklinde numaralandırılır. Kur'an-ı Kerim toplamda yüz yirmi hizipten oluşur.

Kur'an-ı Kerim'in hiziplere ayrılması, onun belirli bölümler hâlinde okunmasını sağlar. Böylece Kur'an'ı baştan sona okumak ve ezberlemek daha kolay hâle gelir. Özellikle ramazan ayında veya belirli günlerde hiziplere göre okuma programı hazırlanarak bir ibadet düzeni oluşturulur.

Görsel 1.2: Kur'an-ı Kerim sayfasından hizip örneği

Ayet

Surelerin içinde yer alan, durak işaretleriyle birbirinden ayrılan ve uzunlukları farklı vahiy cümleleridir.[8]

Sure

Ayetlerin bir araya getirilmesiyle oluşan bölümlerdir. Kur'an-ı Kerim'de yüz on dört sure bulunur.[9]

Cüz

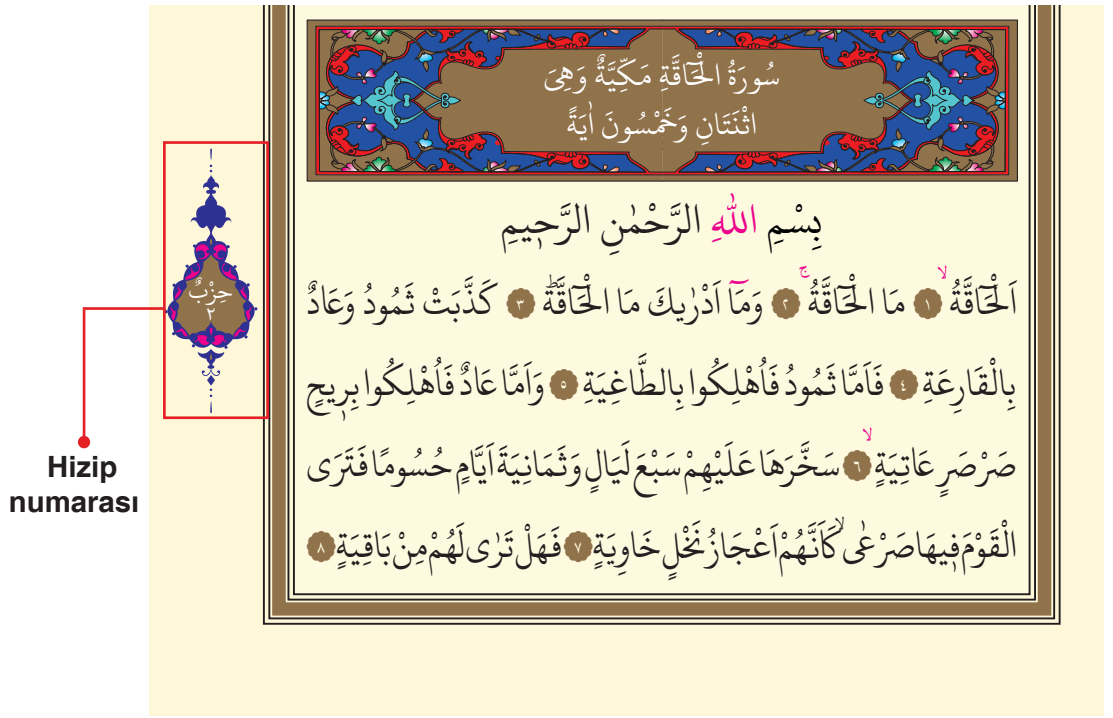
Kur'an-ı Kerim'in yirmi sayfadan oluşan her bir bölümüdür. Kur'an'da otuz cüz bulunur.[10]

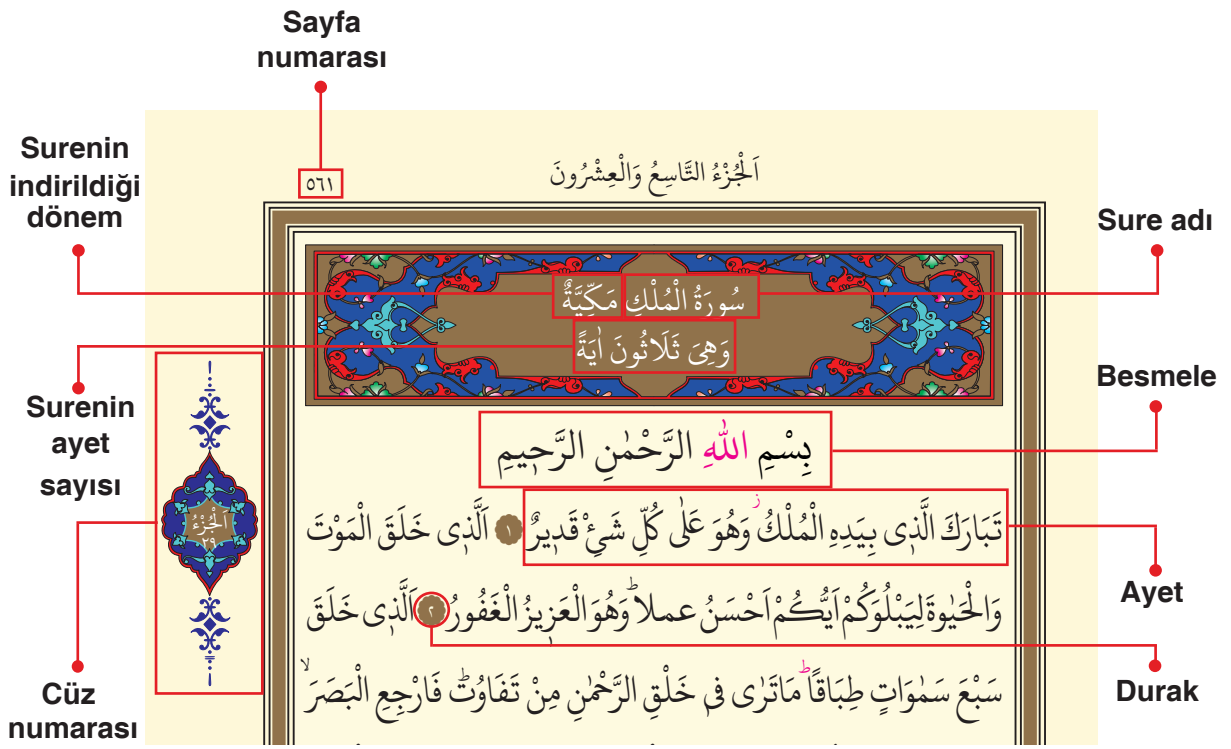
Hizip

Bir cüzün beş sayfadan oluşan her bölümüdür. Bir cüzde dört hizip vardır.[11]

Bilgi Görseli 1.1: Kur'an-ı Kerim'in iç düzeni ile ilgili kavramlar

Kur'an-ı Kerim'in iç düzeni ile ilgili kavramlar aşağıdaki görseller üzerinde verilmiştir.

Yandaki karekoddan yararlanarak Kur'an-ı Kerim'in iç düzenini sağlayan kavramlarla ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

1. Çalışma Yaprağı

Kur'an-ı Kerim'in 604. sayfası aşağıda verilmiştir. Bu sayfayı inceleyerek soruları cevaplayınız.

1. Sayfada kaç sure bulunmaktadır?

.....

2. Sayfadaki ayet sayılarının toplamını yazınız.

.....

3. Sayfayı Kur'an-ı Kerim'den bulunuz. Sayfanın kaçıncı cüz ve hizipte yer aldığını yazınız.

.....

سُورَةُ الْاِخْلَاصِ ٦٠٤

سُورَةُ الْاِخْلَاصِ مَكِّيَّةٌ
وَهِيَ اَرْبَعُ اٰيَاتٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ۝١ اَللّٰهُ الصَّمَدُ ۝٢ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝٣ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا اَحَدٌ ۝٤

سُورَةُ الْفَلَقِ مَدَنِيَّةٌ
وَهِيَ خَمْسُ اٰيَاتٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۝١ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۝٢ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَ ۝٣
وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ۝٤ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ ۝٥

سُورَةُ النَّاسِ مَدَنِيَّةٌ
وَهِيَ سِتُّ اٰيَاتٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۝١ مَلِكِ النَّاسِ ۝٢ اِلٰهِ النَّاسِ ۝٣
مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ۝٤ اَلَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ
النَّاسِ ۝٥ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ۝٦

1. Etkinlik

10 dk.

Adı	*Kur'an-ı Kerim'in İç Düzenini Öğreniyorum*
Amaç	*Kur'an-ı Kerim'in iç düzeni ile ilgili kavramların anlamlarını bulabilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.*

1. Adım: *Aşağıda verilen şemada Ali, Osman, Sevim ve Zeynep isimli öğrenciler Kur'an-ı Kerim'in iç düzeni ile ilgili kavramları kendi cümleleriyle açıklamışlardır. Bu açıklamaları dikkatlice okuyunuz.*

Ali

Kur'an-ı Kerim'in her cüzünde yer alan beş sayfalık bölümdür.

Kur'an-ı Kerim'deki sureleri oluşturan kelime ve cümlelerin her biridir.

Osman

Sevim

Kur'an-ı Kerim'in yüz on dört bölümünden her biridir.

Kur'an-ı Kerim'in otuz bölümünden her biridir.

Zeynep

2. Adım: *Bu kavramların hangi öğrenci tarafından açıklandığını kavram kutucuklarının altındaki boşluklara yazınız.*

Ayet	Sure	Cüz	Hizip

Değerlendirme: *Kur'an-ı Kerim'in iç düzenini sağlayan kavramları bilmenin önemini kısaca yazınız.*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Performans Görevi	
Amaç: Kur'an-ı Kerim'in iç düzenini sağlayan ayet, sure, hizip ve cüzü Kur'an'dan bulabilme	**Görev:** Yönergede belirtilen işlem adımlarını takip ederek bir poster hazırlayıp sunma
Beceriler: Bulma	**Süre** • Hazırlık: 1 hafta • Sınıf İçi: 1 ders saati
Ürün: Poster	
Puanlama Yöntemi: Dereceli Puanlama Anahtarı ve Öz Değerlendirme Formu	
Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek performans görevini tamamlayınız. **1.** Kur'an-ı Kerim'in 587. sayfasının fotokopisini alıp bir resim kâğıdı üzerine yapıştırınız. **2.** Kur'an-ı Kerim'in iç düzeniyle ilgili kavramları ok işaretlerini kullanarak sayfa üzerinde gösteriniz. **3.** Okların karşısına kavramların neler olduğunu yazınız. **4.** Sayfada kaç ayet olduğunu ve hangi surenin bulunduğunu belirtiniz. **5.** Sayfanın kaçıncı cüz ve hizipte yer aldığını yazınız. **6.** Hazırladığınız posteri öğretmeninize ve sınıf arkadaşlarınıza sununuz. **7.** Sınıf panosunda sergileyiniz.	
Değerlendirme Ölçütleri: Bu çalışmada ortaya koyduğunuz ürün; doğruluk, ilişki kurma, görsel düzen ve özgünlük ölçütlerine göre değerlendirilecektir. • Yapılan çalışmalar görsel tasarım açısından açık ve anlaşılır olmalıdır. • Yönergede istenen tüm bilgilere yer verilmelidir. • Hazırlanan poster sınıf panosunda sergilenmelidir.	
Bu performans görevi aşağıdaki karekodlarda verilen Dereceli Puanlama Anahtarı ve Öz Değerlendirme Formu ile değerlendirilecektir.	

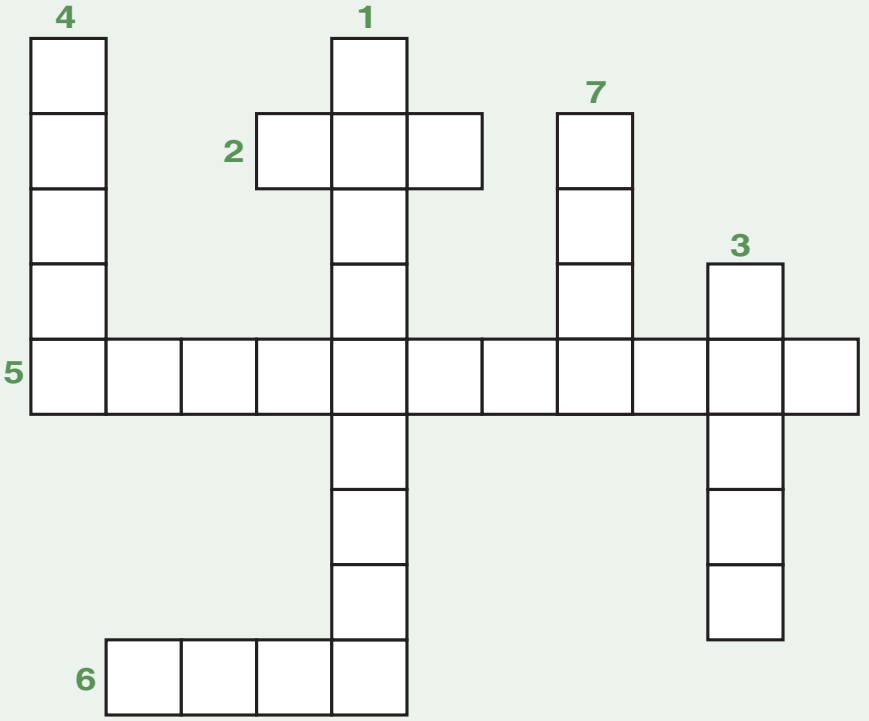
Karekoddan yararlanarak Dereceli Puanlama Anahtarı'na ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak Öz Değerlendirme Formu'na ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak Kontrol Noktası'nın cevap anahtarına ulaşabilirsiniz.

Kontrol Noktası

Aşağıdaki bulmacayı çözmek için soruları okuyunuz. Cevapları soru numarası belirtilen kutucuklara yazınız.

Yukarıdan Aşağıya

1. Kur'an-ı Kerim'deki sure sayısı
3. Her cüzde bulunan dört bölümden biri
4. Ayet bitimini ifade eden işaret
7. Kur'an-ı Kerim'in başı ve sonu belli olan, farklı sayılarda ayetler içeren bölümleri

Soldan Sağa

2. Kur'an-ı Kerim'in yirmi sayfadan oluşan her bir bölümü
5. Hz. Muhammed'e (sav) gönderilen ilahi kitap
6. Surelerin içinde yer alan bir veya birkaç cümleden oluşan ilahi söz

Basılı veya dijital Kur'an-ı Kerim'den Araf suresini bulunuz. Aşağıdaki soruları bu sureden yararlanarak cevaplayınız.

1.	Araf suresi, Kur'an-ı Kerim'in kaçıncı cüzünde yer alır?	
2.	Araf suresinin ilk sayfası kaçıncı hizipte bulunur?	
3.	Araf suresinde kaç ayet vardır?	

1.2. Peltek Harfler

Konuya Başlarken

Aşağıdaki kutucuklarda verilen harflerden seslendirebildiklerinizin yanındaki kutucuğa "✓" işareti koyunuz.

ظ ☐	ذ ☐	ث ☐

Kur'an-ı Kerim'i okurken harflerin çıkış yerlerine, üstünde veya altında bulunan hareke ve işaretlere dikkat etmek gerekir. Çünkü harfin hatalı seslendirilmesi, kelimenin anlamını değiştirir ve cümlenin anlamını bozar. Bu sebeple peltek harflerin mahrecine dikkat edilmesi ve doğru seslendirilmesi gerekir.

Anlamı	Yazılışı
adadı	نَذَرَ
baktı	نَظَرَ

نَذَرَ kelimesi "adadı" anlamına gelirken peltek harf olan ذ yerine yine peltek olan ظ harfinin okunmasıyla oluşan نَظَرَ kelimesi "baktı" anlamında kullanılır.

Anlamı	Yazılışı
saçtı	كَثَبَ
kazandı	كَسَبَ

"Saçmak" anlamına gelen كَثَبَ kelimesindeki ث harfi, س olarak كَسَبَ şeklinde okunursa bu kelime "kazanmak" anlamına gelir.

Kur'an alfabesindeki harfler çıkış yerlerine göre üçe ayrılır. Bunlar dudak, dil (diş-damak) ve boğaz harfleridir.[12] Dil (diş-damak) mahrecinden olan ث, ذ ve ظ harfleri peltek harflerdir. Peltek harflerin mahreci dil ve ön dişlerin uçlarıdır.[13] Bu harfler dil ucunun üst yüzeyi üst ön dişlerin ucuna değdirilerek seslendirilir.[14]

Kur'an alfabesindeki harfler incelik ve kalınlıklarına göre iki gruba ayrılır. Peltek harflerden ث, ذ ince ve yumuşak, ظ ise kalın ve kuvvetlidir.[15]

Peltek harflerin mahreçleri doğru bir şekilde öğrenilmeli ve telaffuzlarına dikkat edilmelidir. Türkçede peltek seslendirilen harf bulunmadığı için bu harflerin seslendirilmesine özen gösterilmelidir.

1.2.1. ث Harfi

Dil ucunun üst kısmı üst ön dişlerin başlarına değdirilerek söylenir. Bu esnada dil ucu biraz dışarı çıkarılır.[16]

2. Etkinlik — 30 dk.

Adı	*İçinde ث Harfi Olan Kelimeleri Okuyorum*
Amaç	*Kur'an-ı Kerim'in peltek harflerini telaffuz edebilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.*

1. **Adım:** *Aşağıdaki tablolarda verilen harf ve ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.*
2. **Adım:** *Dinlediğiniz bu harf ve ifadeleri koro hâlinde seslendiriniz.*
3. **Adım:** ث *harfini seslendirme sırasında ağız ve dilin hareketlerini söyleyiniz.*
4. **Adım:** *Öğretmeninizin tablolardan seçtiği harf ve ifadeleri seslendiriniz.*

ثَا	ثِى	ثُو
اَثْ	اِثْ	اُثْ
اَثًّا	اَثٍّ	اَثٌّ

ثَ	ثِ	ثُ
ثًا	ثٍ	ثٌ
اَثَّ	اَثِّ	اَثُّ

5. **Adım:** *Aşağıdaki tabloda verilen kelimelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.*
6. **Adım:** *Öğretmeninizin tablodan seçtiği kelimeleri seslendiriniz.*
7. **Adım:** *Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda bu kelimeleri tekrar okuyunuz.*

مَثَلُ	رَفَثُ	ثُلْثَ	حَيْثُ	بُعْثِرَ
اَكْثَرُ	ثَمَنًا	ثِيَابٌ	جِثِيًّا	جَاثِيَةً
مِثْلِهَا	يُثْبِتُ	وَابْعَثْ	اِثْنَيْنِ	اِنَاثًا
بَثَّ	يَبُثُّ	مُدَّثِّرُ	حَرْثٌ	حَدِيثٍ
بِثَالِثٍ	بِالْاُنْثٰى	كَثِيرًا	اٰثَارَهُمْ	مَبْثُوثَةٌ

Karekoddan yararlanarak kelimelerin seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.*

1.2.2. ذ Harfi

Dil ucunun üst kısmı üst ön dişlerin başlarına değdirilerek seslendirilir. Bu esnada dil ucu ث harfine göre daha az dışarı çıkarılır.[17]

3. Etkinlik — 30 dk.

Adı	*İçinde ذ Harfi Olan Kelimeleri Okuyorum*
Amaç	*Kur'an-ı Kerim'in peltek harflerini telaffuz edebilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.*

1. Adım: *Aşağıdaki tablolarda verilen harf ve ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.*

2. Adım: *Dinlediğiniz bu harf ve ifadeleri koro hâlinde seslendiriniz.*

3. Adım: ذ *harfini seslendirme sırasında ağız ve dilin hareketlerini söyleyiniz.*

4. Adım: *Öğretmeninizin tablolardan seçtiği harf ve ifadeleri seslendiriniz.*

ذَا	ذِى	ذُو
اَذْ	اِذْ	اُذْ
اَذًّا	اَذٍّ	اَذٌّ

ذَ	ذِ	ذُ
ذًا	ذٍ	ذٌ
اَذَّ	اَذِّ	اَذُّ

5. Adım: *Aşağıdaki tabloda verilen kelimelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.*

6. Adım: *Öğretmeninizin tablodan seçtiği kelimeleri seslendiriniz.*

7. Adım: *Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda bu kelimeleri tekrar okuyunuz.*

اَذِنَ	نَبَذَ	هٰذَا	ذَلَّلْنَا	يُكَذِّبُ
اَعُوذُ	اُنْذِرَ	ذُلِّلَتْ	ذِرَاعًا	ذُرِّيَّةٌ
اُذْكُرْ	تُنْذِرْ	اَخَذْنَا	تَذْكِرَةٌ	بِالنَّذْرِ
هٰذِهِ	اَلَّذِى	كَذَّبَ	يَتَّخِذُ	يَذَّكَّرُ
اَذًى	اٰخِذٌ	يَوْمَئِذٍ	كَذٰلِكَ	خُذُوهُ

Karekoddan yararlanarak kelimelerin seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.*

1.2.3. ظ Harfi

Dil ucunun üst kısmı üst ön dişlerin başlarına değdirilerek söylenir. ظ harfinde dil ث ve ذ harflerine göre daha az dışarı çıkarılır.[18]

4. Etkinlik

30 dk.

Adı	*İçinde ظ Harfi Olan Kelimeleri Okuyorum*
Amaç	*Kur'an-ı Kerim'in peltek harflerini telaffuz edebilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.*

1. Adım: *Aşağıdaki tablolarda verilen harf ve ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.*

2. Adım: *Dinlediğiniz bu harf ve ifadeleri koro hâlinde seslendiriniz.*

3. Adım: ظ *harfini seslendirme sırasında ağız ve dilin hareketlerini söyleyiniz.*

4. Adım: *Öğretmeninizin tablolardan seçtiği harf ve ifadeleri seslendiriniz.*

ظَا	ظِى	ظُو
اَظْ	اِظْ	اُظْ
اَظًّا	اَظٍّ	اَظٌّ

ظَ	ظِ	ظُ
ظًا	ظٍ	ظٌ
اَظَّ	اَظِّ	اَظُّ

4. Adım: *Aşağıdaki tabloda verilen kelimelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.*

5. Adım: *Öğretmeninizin tablodan seçtiği kelimeleri seslendiriniz.*

6. Adım: *Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda bu kelimeleri tekrar okuyunuz.*

ظَنَّ	ظِلِّ	حِفْظًا	ظَنَّكُمْ	تَنْظُرْ
يُوعَظُ	ظُلَلٍ	ظِلَالٍ	ظُهُورُ	ظَلَمُوا
نَظْرَةً	عِظْهُمْ	تُظْلَمُ	تُوعَظُونَ	يُعَظِّمْ
حَظِّ	فَظًّا	تَلَظّٰى	كَالظُّلَلِ	وَالظَّاهِرُ
حَفِيظٍ	غِلَاظٌ	عَظِيمٌ	عِظَامٌ	اَلظُّلَّةُ

Karekoddan yararlanarak kelimelerin seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.*

5. Etkinlik

30 dk.

Adı	*İçinde Peltek Harf Olan Kelimeleri Buluyorum ve Telaffuz Ediyorum*
Amaç	*Peltek harf bulunan kelimeleri ayırt edebilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.*

1. Adım: *Aşağıdaki tabloda bulunan peltek harfli kelimeleri tespit ediniz.*

2. Adım: *Bu kelimelerin bulunduğu kutucukları renkli kalemle boyayınız.*

وَدَّ	ضَلَّ	ثُمَّ	صَدَّ	مَسَّ	
يَوَدُّ	اَشَدِّ	نَبَذَ	ظَهَرَ	طُبِعَ	خَوْفٌ
اَرْضِ	شَيْءٍ	سَنَةٍ	خِزْيٌ	قَضٰى	شَرَوْا
مِثْلَ	يَدْخُلَ	تَجْزِى	اَنْزَلَ	طَهِّرَا	ذٰلِكَ
خُذُوا	نَزَّلَهُ	زَكٰوةٌ	سَخَطٌ	يُعَمَّرُ	فَثَمَّ
ظَالِمٌ	اَحْرَصَ	اُشْرِبُوا	عَصَيْنَا	يُنَزِّلَ	يُذْكَرَ
مِيثَاقَ	عَظِيمٌ	ثَمَرَاتٍ	اَلَّذِينَ	ظُهُورِ	اَظْلَمُ
عَذَابٌ	تَظَاهَرُ	بِاِذْنِ	بِالْاِثْمِ	اُنْظُرْ	مَثَابَةً

3. Adım: *Boyadığınız kutucuklardaki kelimelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.*

4. Adım: *Öğretmeninizin tablodan seçtiği peltek harfli kelimeleri seslendiriniz.*

5. Adım: *Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda bu kelimeleri tekrar okuyunuz.*

6. Adım: *Kelimeleri seslendirirken dikkat edilmesi gereken durumları yazınız.*

.....

.....

.....

.....

Karekoddan yararlanarak kelimelerin seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.*

2. Çalışma Yaprağı

Aşağıdaki tabloda "Başlangıç" kutucuğundan başlayarak işlem adımlarını takip ediniz. Ulaştığınız kutucuklarda yazılı olan kelimelerdeki peltek harfleri kırmızı kalemle daire içine alınız.

1. Adım	İki adım aşağıya gidiniz.
2. Adım	İki adım sağa gidiniz.
3. Adım	İki adım yukarıya gidiniz.
4. Adım	Bir adım sağa gidiniz.
5. Adım	Dört adım aşağıya gidiniz.
6. Adım	İki adım sola gidiniz.
7. Adım	İki adım aşağıya gidiniz.
8. Adım	İki adım sağa gidiniz.
9. Adım	İki adım aşağıya gidiniz.
10. Adım	Üç adım sola gidiniz.
11. Adım	İki adım aşağıya gidiniz.
12. Adım	İki adım aşağıya gidiniz.
13. Adım	İki adım sağa gidiniz.
14. Adım	Üç adım yukarıya gidiniz.

Başlangıç	خِزْيٌ	اِثْمَ	ذَرَّةٍ
زَجْرًا	نَفْسٌ	نَحْنُ	نَارًا
كَثِيرٌ	يَرْفَعُ	ذَاتَ	اَشَدُّ
كِتَابٌ	بِغَافِلٍ	اٰتَيْنَا	زَكٰوةً
وَارْزُقْ	يَعِظُكُمْ	شِقَاقَ	يَبُثُّ
عُدْوَانَ	تَرْضٰى	تَجْزِى	فَضْلِهٖ
جِبْرِيلَ	يُوعَظُ	وَقَفَّيْنَا	وَابْعَثْ
مُصَدِّقٌ	اَيَّدْنَاهُ	بَصِيرٌ	مَنَازِلَ
نَذِيرًا	بِبَعْضٍ	نِعْمَتَ	تُظْلَمُ
اَنْزَلْنَا	اَزْوَاجٌ	ذُرِّيَّتِنَا	فَفَرِيقًا
يُعَذِّبُ	ضِرَارًا	بِغَضَبٍ	اَقْرَرْتُمْ
بِخَيْرٍ	يُرَدُّونَ	نَصَارٰى	فَعَزَّزْنَا
مَوْعِظَةٌ	شَفَاعَةٌ	مِيثَاقَكُمْ	وَالْاَرْضِ

3. Çalışma Yaprağı

Aşağıdaki tabloda verilen ayetleri peltek harflerin mahreçlerine dikkat ederek okuyunuz. Ayetlerde bulunan peltek harfleri örnekte olduğu gibi işaretleyiniz.

	ظ	ذ	ث
ثُمَّ نَظَرَ	✓		✓
اِذِ انْبَعَثَ اَشْقٰيهَا			
فَاَنْذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظّٰى			
اَلَّذِىٓ اَنْقَضَ ظَهْرَكَ			
وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ			
اِنْطَلِقُوٓا اِلٰى ظِلٍّ ذِى ثَلٰثِ شُعَبٍ			
قَالَ رَبِّ فَاَنْظِرْنِىٓ اِلٰى يَوْمِ يُبْعَثُونَ			

Kontrol Noktası

Aşağıdaki soruların cevaplarını yanlarındaki kutucuklara yazınız.

1. Peltek harfler hangileridir?
2. Peltek harflerin çıkış bölgesi neresidir?
3. Peltek harflerden hangileri ince seslidir?
4. Hangi peltek harf kalın seslidir?

Karekoddan yararlanarak Kontrol Noktası'nın cevap anahtarına ulaşabilirsiniz.

1.3. Bakara Suresinin 84-105. Ayetleri

Konuya Başlarken

Kur'an-ı Kerim, Yüce Allah'ın sözlerinden oluşan kutsal bir kitaptır. Bu nedenle Müslümanlar Allah'ın (cc) yüce kitabını okuduğunda O'na, dua ettiğinin bilincinde olur ve Kur'an-ı Kerim'e saygı gösterirler. Kur'an'a dokunurken veya onu okurken abdestli olmaya gayret ederler. Bir ayet dahi olsa Kur'an okumaya euzübesmele ile başlarlar. Bu hususta Allah (cc) şöyle buyurur: "**Kur'an okuduğun zaman , kovulmuş şeytandan Allah'a sığın.**"[19]

Müslümanlar Kur'an-ı Kerim okurken nelere dikkat ederler? Düşüncelerinizi yazınız.

6. Etkinlik

30 + 30 dk.

Adı	*Kur'an-ı Kerim'i Okuyorum*
Amaç	*Bakara Suresi 84-105. ayetlerini yüzünden okuyabilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız. Bu etkinliği gerçekleştirirken abdestli olmaya özen gösteriniz.*

1. **Adım:** *Öğretmeninizden veya 30-33. sayfalarda verilen karekodlardan Bakara suresinin 84-105. ayetlerini dinleyiniz.*
2. **Adım:** *Bakara suresinin 84-105. ayetlerini euzübesmeleyle yüzünden okuyunuz.*
3. **Adım:** *Ayetleri okurken harfleri mahreçlerine uygun olarak telaffuz ediniz.*
4. **Adım:** *Bu temada öğrendiğiniz tecvit kurallarını okuduğunuz ayetlerde tespit ederek açıklayınız.*
5. **Adım:** *Öğrendiğiniz tecvit kurallarını okuduğunuz ayetlerde uygulayınız.*

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.*

7. Etkinlik

30 + 30 dk.

Adı	*Arkadaşımı Takip Ediyorum*
Amaç	*Bakara Suresi 84-105. ayetlerini yüzünden okuyabilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız. Bu etkinliği gerçekleştirirken abdestli olmaya özen gösteriniz.*

1. **Adım:** *Öğretmeninizin rehberliğinde üye sayısı eşit gruplara ayrılınız.*
2. **Adım:** *Grup üyeleri olarak kendi aranızda okuma sırası belirleyiniz.*
3. **Adım:** *Bakara suresinin 84-105. ayetlerinden belirlediğiniz bölümleri euzübesmele çekerek ve tecvit kurallarına uygun olarak yüzünden okuyunuz.*
4. **Adım:** *Ayetleri okuyan arkadaşlarınızı kitabınızdan takip ediniz.*
5. **Adım:** *Okurken hatası olan arkadaşlarınıza hatalarını düzeltmesi için yapıcı ve saygılı ifadelerle yardımcı olunuz.*
6. **Adım:** *Grup arkadaşlarınızın her biri için aynı işlem adımlarını gerçekleştiriniz.*

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Grup Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.*

Kontrol Listesi

Öğrencinin **Tarih: ..../..../.....**

Adı-Soyadı:

Numarası:

Bu Kontrol Listesi, öğrencinin Bakara suresinin 84-105. ayetlerini yüzünden okuması ile ilgili bilgi ve becerilerini kontrol etmek amacıyla hazırlanmıştır. Öğrencinin bu ölçütleri gerçekleştirme durumuna göre "Evet" veya "Hayır" kutucuğunu işaretleyiniz.

Sıra No.	Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
1.	Kur'an-ı Kerim'i abdestli olarak okudu.			
2.	Euzübesmeleyi kuralına uygun okudu.			
3.	Harfleri mahreçlerine uygun seslendirdi.			
4.	Peltek harfleri okunuşuna uygun seslendirdi.			
5.	Kur'an-ı Kerim'i usulüne uygun olarak yüzünden okudu.			

Öğretmenin Yorumu: .....

.....

.....

وَاتَّبَعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيَاطِيْنُ عَلٰى مُلْكِ سُلَيْمٰنَ ۚ وَمَا كَفَرَ
سُلَيْمٰنُ وَلٰكِنَّ الشَّيَاطِيْنَ كَفَرُوْا يُعَلِّمُوْنَ النَّاسَ
السِّحْرَ ۗ قف وَمَآ اُنْزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ هَارُوْتَ
وَمَارُوْتَ ۭ وَمَا يُعَلِّمٰنِ مِنْ اَحَدٍ حَتّٰى يَقُوْلَآ اِنَّمَا
نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ ۭ فَيَتَعَلَّمُوْنَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُوْنَ
بِهٖ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهٖ ۭ وَمَا هُمْ بِضَاۗرِّيْنَ بِهٖ مِنْ اَحَدٍ
اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ ۭ وَيَتَعَلَّمُوْنَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ ۭ
وَلَقَدْ عَلِمُوْا لَمَنِ اشْتَرٰىهُ مَا لَهٗ فِي الْاٰخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ ۭ قف
وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْا بِهٖٓ اَنْفُسَهُمْ ۭ لَوْ كَانُوْا يَعْلَمُوْنَ ﴿١٠٢﴾
وَلَوْ اَنَّهُمْ اٰمَنُوْا وَاتَّقَوْا لَمَثُوْبَةٌ مِّنْ عِنْدِ اللّٰهِ خَيْرٌ ۭ
لَوْ كَانُوْا يَعْلَمُوْنَ ﴿١٠٣﴾ ع يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَقُوْلُوْا رَاعِنَا
وَقُوْلُوا انْظُرْنَا وَاسْمَعُوْا ۭ وَلِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿١٠٤﴾
مَا يَوَدُّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ وَلَا الْمُشْرِكِيْنَ
اَنْ يُّنَزَّلَ عَلَيْكُمْ مِّنْ خَيْرٍ مِّنْ رَّبِّكُمْ ۭ وَاللّٰهُ يَخْتَصُّ
بِرَحْمَتِهٖ مَنْ يَّشَاۗءُ ۭ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيْمِ ﴿١٠٥﴾

Sayfanın okunuşuna karekoddan ulaşabilirsiniz.

قُلْ اِنْ كَانَتْ لَكُمُ الدَّارُ الْاٰخِرَةُ عِنْدَ اللّٰهِ خَالِصَةً
مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٩٤﴾
وَلَنْ يَتَمَنَّوْهُ اَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدِيهِمْ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ
بِالظّٰلِمِينَ ﴿٩٥﴾ وَلَتَجِدَنَّهُمْ اَحْرَصَ النَّاسِ عَلٰى حَيٰوةٍ ۚ
وَمِنَ الَّذِينَ اَشْرَكُوا يَوَدُّ اَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرُ اَلْفَ سَنَةٍ ۚ
وَمَا هُوَ بِمُزَحْزِحِهِ مِنَ الْعَذَابِ اَنْ يُعَمَّرَ ؕ وَاللّٰهُ بَصِيرٌ
بِمَا يَعْمَلُونَ ۘ ﴿٩٦﴾ قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ فَاِنَّهُ نَزَّلَهُ
عَلٰى قَلْبِكَ بِاِذْنِ اللّٰهِ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى
وَبُشْرٰى لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٩٧﴾ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهِ
وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَالَ فَاِنَّ اللّٰهَ عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ ﴿٩٨﴾
وَلَقَدْ اَنْزَلْنَآ اِلَيْكَ اٰيَاتٍ بَيِّنَاتٍ ۚ وَمَا يَكْفُرُ بِهَآ اِلَّا
الْفَاسِقُونَ ﴿٩٩﴾ اَوَكُلَّمَا عَاهَدُوا عَهْدًا نَبَذَهُ فَرِيقٌ مِنْهُمْ ؕ
بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٠﴾ وَلَمَّا جَآءَهُمْ رَسُولٌ مِنْ
عِنْدِ اللّٰهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ نَبَذَ فَرِيقٌ مِنَ الَّذِينَ اُوتُوا
الْكِتٰبَ ۘ كِتٰبَ اللّٰهِ وَرَآءَ ظُهُورِهِمْ كَاَنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠١﴾

Sayfanın okunuşuna karekoddan ulaşabilirsiniz.

وَلَمَّا جَآءَهُمْ كِتَابٌ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ ۙ
وَكَانُوا مِنْ قَبْلُ يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا ۚ فَلَمَّا
جَآءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهٖ ۚ فَلَعْنَةُ اللّٰهِ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٨٩﴾
بِئْسَمَا اشْتَرَوْا بِهٖٓ اَنْفُسَهُمْ اَنْ يَكْفُرُوا بِمَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ
بَغْيًا اَنْ يُنَزِّلَ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ عَلٰى مَنْ يَشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖ ۚ
فَبَآءُو بِغَضَبٍ عَلٰى غَضَبٍ ۭ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿٩٠﴾
وَاِذَا قِيلَ لَهُمْ اٰمِنُوا بِمَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ قَالُوا نُؤْمِنُ بِمَآ اُنْزِلَ
عَلَيْنَا وَيَكْفُرُونَ بِمَا وَرَآءَهٗ وَهُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا
لِمَا مَعَهُمْ ۭ قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُونَ اَنْبِيَآءَ اللّٰهِ مِنْ قَبْلُ
اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٩١﴾ وَلَقَدْ جَآءَكُمْ مُوسٰى بِالْبَيِّنَاتِ
ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهٖ وَاَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿٩٢﴾
وَاِذْ اَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّوْرَ ۭ خُذُوا
مَآ اٰتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاسْمَعُوا ۭ قَالُوا سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا
وَاُشْرِبُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْ ۭ قُلْ بِئْسَمَا
يَاْمُرُكُمْ بِهٖٓ اِيمَانُكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٩٣﴾

Sayfanın okunuşuna karekoddan ulaşabilirsiniz.

وَاِذْ اَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَآءَكُمْ وَلَا تُخْرِجُونَ
اَنْفُسَكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ ثُمَّ اَقْرَرْتُمْ وَاَنْتُمْ تَشْهَدُونَ ٨٤
ثُمَّ اَنْتُمْ هٰٓؤُلَآءِ تَقْتُلُونَ اَنْفُسَكُمْ وَتُخْرِجُونَ فَرِيقًا
مِنْكُمْ مِنْ دِيَارِهِمْ تَظَاهَرُونَ عَلَيْهِمْ بِالْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِ
وَاِنْ يَاْتُوكُمْ اُسَارٰى تُفَادُوهُمْ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ
اِخْرَاجُهُمْ اَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ
فَمَا جَزَآءُ مَنْ يَفْعَلُ ذٰلِكَ مِنْكُمْ اِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيٰوةِ
الدُّنْيَا وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ يُرَدُّونَ اِلٰٓى اَشَدِّ الْعَذَابِ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ
عَمَّا تَعْمَلُونَ ٨٥ اُولٰٓئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا
بِالْاٰخِرَةِ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ ٨٦
وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَقَفَّيْنَا مِنْ بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ وَاٰتَيْنَا
عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَاَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ اَفَكُلَّمَا
جَآءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوٰٓى اَنْفُسُكُمُ اسْتَكْبَرْتُمْ
فَفَرِيقًا كَذَّبْتُمْ وَفَرِيقًا تَقْتُلُونَ ٨٧ وَقَالُوا قُلُوبُنَا غُلْفٌ
بَلْ لَعَنَهُمُ اللّٰهُ بِكُفْرِهِمْ فَقَلِيلًا مَا يُؤْمِنُونَ ٨٨

Sayfanın okunuşuna karekoddan ulaşabilirsiniz.

1.4. Salli ve Barik Duaları ile Anlamları

Konuya Başlarken

Namazların son oturuşlarında okunan dualardan bildiklerinizin adını kutucuğa yazınız.

Allahümme Salli Duası

Karekoddan yararlanarak Allahümme Salli duasının seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ ۞ كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيمَ وَعَلٰى اٰلِ اِبْرَاهِيمَ ۞ اِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ ۞

Allah'ım! Hz. Muhammed'e (sav) ve Muhammed ailesine, tıpkı Hz. İbrahim'in ailesine rahmet eylediğin gibi rahmet et. Şüphesiz sen, övgüye en layık ve şanı en yüce olansın.

(Müslim, "Salat", 65)

Allahümme Barik Duası

Karekoddan yararlanarak Allahümme Barik duasının seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ ۞ كَمَا بَارَكْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيمَ وَعَلٰى اٰلِ اِبْرَاهِيمَ ۞ اِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ ۞

Allah'ım! Hz. Muhammed'e (sav) ve Muhammed ailesine, tıpkı Hz. İbrahim'in ailesine bereket ihsan ettiğin gibi bereket ihsan eyle! Şüphesiz sen, övgüye en layık ve şanı en yüce olansın.

(Müslim, "Salat", 65)

Salli ve Barik dualarında Yüce Allah'tan Peygamber Efendimiz ve ailesine rahmet ve bereket vermesi istenir. Müslümanlar bu dualar sayesinde Hz. İbrahim ve ailesini hatırlarlar. Yüce Allah'ın onlara verdiği nimetlerden Hz. Peygamber ve ailesine de vermesini isterler. Salli ve Barik dualarında **salavat** ifadeleri yer alır. Salavat kelimesi sözlükte Hz. Muhammed'e (sav) saygı bildirmek için okunan dua anlamına gelir.[20] Salavat, Hz. Peygamber'i sevme, onun için rahmet ve bereket dilemeyi ifade eder.[21] Hz. Peygamber'in manevi şahsiyetini selamlama anlamında da kullanılır. Bu selamlamaya ise "salavat getirme" denir.[22] Hz. Muhammed (sav) "*Kıyamet günü insanların bana en yakını, bana en çok salavat getirendir.*"[23] sözüyle salavat getirmenin önemini ifade eder.

Karekoddan yararlanarak salatüselam getirme ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Müslümanlar Hz. Muhammed'in (sav) ismi anıldığında ona sevgi ve selamlarını iletirler. Kur'an-ı Kerim'de bu durum "**Şüphesiz Allah ve melekleri Peygamber'e salât ediyorlar. Ey iman edenler! Siz de ona salât edin, selam edin.**"[24] ayetiyle bildirilir. Hz. Muhammed (sav) ise bu hususta şöyle söylemiştir: "*Biriniz dua edeceği zaman önce Yüce Rabb'ine hamd ve sena etmekle başlasın, sonra Hz. Peygamber'e salat getirsin. Daha sonra da dilediği şekilde dua etsin.*"[25]

salat

Dua, saygı gösterme, önem verme ve rahmet gibi anlamlara gelir.

(bk. Mertoğlu, *"Salâtü Selâm"*, 36/23)

Hz. Muhammed (sav), kendisine nasıl salavat getirileceğini soran bazı sahabelere Salli ve Barik dualarını okumalarını tavsiye etmiştir.[26] Sahabeye salavat getirme şekillerini ve nerelerde salavat getireceklerini öğretmiştir. Namazların son oturuşunda okunan Tahiyyat duasından sonra kendisine salavat getirilmesini istemiştir. Ayrıca mescide girerken ve mescitten çıkarken salavat getirerek "*Rabbim günahlarımı bağışla, bana rahmet kapılarını aç.*"[27] diye dua etmiştir. Böylece o, ümmetine örnek olmuştur.[28] Hz. Peygamber, cuma günlerinden söz ederken "*... O günde bana çok salavat getirin çünkü sizin salavatınız bana arz olunur.*"[29] demiştir. Müminler de Hz. Muhammed'e (sav) sevgi, saygı ve bağlılıklarını ifade etmek için salavat getirmişlerdir.[30]

Bilgi Görseli 1.2: Salli ve Barik dualarının okunduğu yerlerden bazıları

8. Etkinlik

20 dk.

Adı	*Salli ve Barik Dualarını Anlıyorum*
Amaç	*Salli ve Barik dualarının anlamlarını yorumlayabilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.*

1. Adım: *Tablodaki soruları kullanarak arkadaşlarınızla röportaj yapınız.*

2. Adım: *Röportaj sorularına verilen cevapları ilgili maddenin karşısına yazınız.*

Sorular		Cevaplar
1.	Salli ve Barik dualarının anlamlarıyla ilgili neler biliyorsunuz?	
2.	Salli ve Barik dualarını ne zaman okuyorsunuz?	
3.	Salli ve Barik dualarını okuduğunuzda neler hissedersiniz?	
4.	Salli ve Barik dualarının anlamından yararlanarak bu dualardan öğrendiklerinizi kendi cümlelerinizle yazınız.	

3. Adım: *Röportajdan elde ettiğini verileri yazılı rapor, sözlü sunum, blog yazısı vb. anlatım türlerinden biri hâline getiriniz ve seçerek arkadaşlarınıza sununuz.*

Salli ve Barik dualarını okumanın Hz. Muhammed'e (sav) olan bağlılığınızı nasıl etkileyeceğini kısaca belirtiniz.

9. Etkinlik

30+30 dk.

Adı	*Salli ve Barik Dualarını Ezberliyorum*
Amaç	*Salli ve Barik dualarını ezbere okuyabilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.*

1. **Adım:** *Salli ve Barik dualarının okunuşunu harf, hareke ve işaretlerin telaffuz özelliklerine dikkat ederek karekoddan dinleyiniz.*
2. **Adım:** *Dinlediğiniz duaları koro hâlinde tekrar ediniz.*
3. **Adım:** *Salli ve Barik dualarını harfleri mahreçlerine göre telaffuz etmeye özen göstererek yüzünden okuyunuz.*
4. **Adım:** *Salli ve Barik dualarında yer alan tecvit kurallarını tespit ederek açıklayınız.*
5. **Adım:** *Salli ve Barik dualarını öğretmen rehberliğinde ezberleyiniz.*

Karekoddan yararlanarak Salli ve Barik dularının ezberlenmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Allahümme Salli Duası	
Ezberleme Yöntemi	**Arapça Okunuşu**
1. bölüm ezberlenir.	اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ
2. bölüm ezberlenir.	كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيمَ وَعَلٰى اٰلِ اِبْرَاهِيمَ
1 ve 2. bölümler birleştirilerek ezberlenir.	اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ ۞ كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيمَ وَعَلٰى اٰلِ اِبْرَاهِيمَ
3. bölüm ezberlenir.	اِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ
1, 2 ve 3. bölümler birleştirilerek ezberlenir.	اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ ۞ كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيمَ وَعَلٰى اٰلِ اِبْرَاهِيمَ ۞ اِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ ۞

Allahümme Barik Duası	
Ezberleme Yöntemi	**Arapça Okunuşu**
1. bölüm ezberlenir.	اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ ۞
2. bölüm ezberlenir.	كَمَا بَارَكْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيمَ وَعَلٰى اٰلِ اِبْرَاهِيمَ
1 ve 2. bölümler birleştirilerek ezberlenir.	اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ ۞ كَمَا بَارَكْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيمَ وَعَلٰى اٰلِ اِبْرَاهِيمَ ۞
3. bölüm ezberlenir.	اِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ ۞
1, 2 ve 3. bölümler birleştirilerek ezberlenir.	اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ ۞ كَمَا بَارَكْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيمَ وَعَلٰى اٰلِ اِبْرَاهِيمَ ۞ اِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ ۞

6. Adım: *Salli ve Barik dualarını tecvit kurallarına uygun olarak sınıfta öğretmeninize ezbere okuyunuz.*

7. Adım: *Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda Salli ve Barik dualarını ezberden tekrar ediniz.*

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Gözlem Formu'nu doldurunuz.*

Kontrol Noktası

Aşağıdaki soruların cevaplarını altlarındaki boşluklara yazınız.

1.	Salli ve Barik dualarını namazın hangi bölümünde okunur?
2.	Hangi durumlarda Hz. Peygamber'e salavat getirilir?
3.	Müslümanlar neden Hz. Peygamber'e salavat getirirler?
4.	Sizce salavatın anlamını bilerek okumakla bilmeden okumak arasındaki fark nedir?

Karekoddan yararlanarak Kontrol Noktası'nın cevap anahtarına ulaşabilirsiniz.

Farklı Kaydet

Bu temada öğrendiklerinizi aşağıdaki alana kısaca not edebilirsiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ölçme ve Değerlendirme

Aşağıdaki şemayı inceleyerek soruları cevaplayınız.

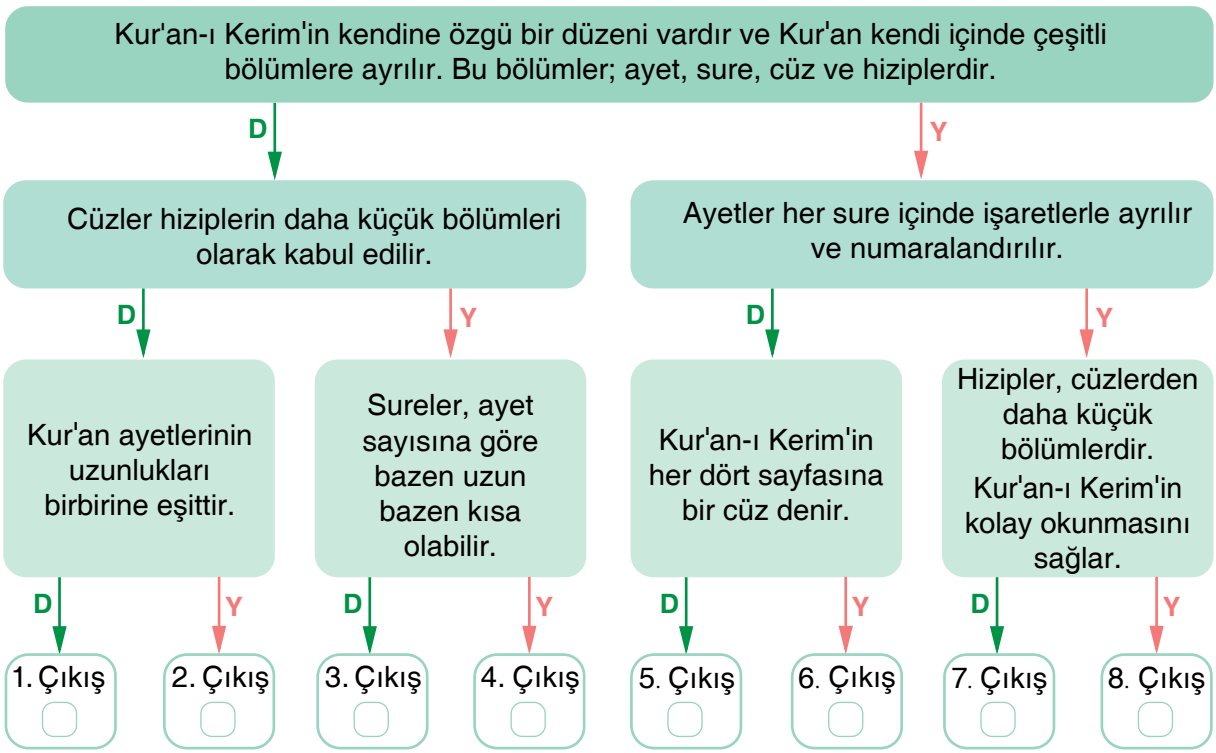
Salli ve Barik dualarıile ilgili bilgiler	Salli ve Barik dualarının içeriği	Salli ve Barik dualarının verdiği mesajlar
Salli ve Barik dualari namazların son oturuşlarında okunan dualardandır.	Peygamber Efendimiz'e getirilen salavatlardan oluşur.	Hz. Peygamber'e olan sevgi ve bağlılığı gösterir.
Müslümanlar, Salli ve Barik dualarını okuduklarında Hz. Muhammed'e (sav) saygı göstermiş olurlar.	Hz. Muhammed (sav) için Allah'tan (cc) rahmet ve bereket istenir. Hz. İbrahim ve ailesi hatırlanır.	Allah'ın (cc) övgüye layık ve yüce olduğunu belirtir.

Bu bilgi şemasına göre aşağıdaki ifadelerden hangilerine ulaşılabilir? Ulaştığınız maddelerin yanındaki boşluğu "✓" ile işaretleyiniz.

1.	Salli ve Barik duaları salavat cümlelerinden oluşur.	
2.	Salli ve Barik dualarında Allah'ın (cc) tek ilah olduğu vurgulanır.	
3.	Salli ve Barik dualarında övgüye en layık olanın Allah (cc) olduğu belirtilir.	
4.	Salli ve Barik dualarıyla Hz. Muhammed'e (sav) olan sevgi, saygı ve bağlılık ifade edilir.	
5.	Salli ve Barik dualarında Müslümanlar kendileri için rahmet ve bereket dilerler.	

Aşağıda verilen cümlelerin doğruluğunu "D" veya yanlışlığını "Y" belirleyerek yönlendirici okları takip ediniz.

6. Kur'an-ı Kerim'in iç düzeniyle ilgili bilgilerden yararlanarak ulaştığınız çıkışı "✓" ile işaretleyiniz.

Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

7. Aşağıdaki ayetlerin hangisinde peltek harf yoktur?

A) اِنَّآ اَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ

B) اَلَّذِىٓ اَنْقَضَ ظَهْرَكَ

C) قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ

D) وَوَضَعْنَا عَنْكَ وِزْرَكَ

8. Aşağıdaki ayetlerin hangisinde iki tane peltek harf vardır?

A) فَاَنْذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظّٰى

B) اِنَّهُ ظَنَّ اَنْ لَنْ يَحُورَ

C) ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِينِ

D) سَيَصْلٰى نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ

9. Peltek harflerle ilgili

I. Üç tanedir.

II. Kalın olarak okunur.

III. Dil (diş/damak) harflerindendir.

bilgilerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III

10. I. ذَرَّةٍ II. كَثِيرٌ III. ظَهَرَ IV. حَافِظٌ V. يَوْمَئِذٍ

Bu kelimeler peltek harflerine göre ikişerli gruplandırıldığında hangisi dışarıda kalır?

A) II B) III C) IV D) V

11. Salli ve Barik duaları hangi amaçla okunur?

A) Yüce Allah'tan bolca rızık dilemek

B) Kur'an-ı Kerim'in anlamını öğrenmek

C) Hz. Peygamber'e olan bağlılığı ifade etmek

D) Kılınan namazların kabul olmasını istemek

12. Kur'an-ı Kerim'in hiziplere bölümlenmesinde aşağıdaki ölçütlerden hangisi kullanılmıştır?

A) Surelerin sıralanması

B) Ayetlerin uzunluk sırası

C) Her sayfada ayet sayısının aynı olması

D) Her cüzün dörtte biri

13. Aşağıdakilerden hangisi sureyi ifade eder?

A) Kur'an-ı Kerim'in her bir cümlesidir.

B) Kur'an-ı Kerim'i oluşturan her bir bölümün adıdır.

C) Kur'an-ı Kerim'in bütünüdür.

D) Kur'an-ı Kerim okunurken söylenen bir sözdür.

Karekoddan yararlanarak tema ile ilgili daha fazla soruya ulaşabilirsiniz.

Sonnot

[1] bk. Sarıçam vd., *İslâm Medeniyeti Tarihi*, 191.
[2] bk. Serinsu vd., "vahiy", 376.
[3] Furkan suresi 32. ayet.
[4] bk. Birışık, "Kur'an", 26/388.
[5] Hicr suresi 9. ayet.
[6] bk. *Güncel Türkçe Sözlük*, "Hizip".
[7] bk. Maşalı, "Mushaf", 31/245.
[8] bk. Serinsu vd., "ayet", 27.
[9] bk. Serinsu vd., "sure", 333.
[10] bk. Serinsu vd., "cüz", 54.
[11] bk. Serinsu vd., "hizip", 141.
[12] bk. Ünlü, *Kur'ân-ı Kerîm'in Tecvidi*, 48-51.
[13] bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 58.
[14] bk. Ünlü, *Kur'ân-ı Kerîm'in Tecvidi*, 51.
[15] bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 60-61.
[16] bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'ân Okumayı Öğrenme Rehberi*, 25.
[17] bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'ân Okumayı Öğrenme Rehberi*, 25.
[18] bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'ân Okumayı Öğrenme Rehberi*, 26.
[19] Nahl suresi 98. ayet.
[20] bk. *Güncel Türkçe Sözlük*, "Salavat".
[21] bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslam*, 1/198.
[22] bk. Mertoğlu, "Salâtüselâm", 36/23.
[23] Tirmizi, "Vitr", 21.
[24] Ahzab suresi 56. ayet.
[25] bk. Ebu Davud, "Vitr", 23.
[26] bk. Mertoğlu, "Salâtüselâm", 36/23.
[27] Tirmizi, "Salat", 117.
[28] bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslam*, 1/199.
[29] Ebu Davud, "Salat", 200, 201.
[30] bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslam,* 1/202.

2. TEMA

KUR'AN-I KERİM'İ OKUMAYA GİRİŞ

2.1. Med Çeşitleri
2.2. Bakara Suresinin 106-134. Ayetleri
2.3. Kur'an Kıssalarından Hayata: Hz. Yunus
2.4. Kureyş Suresi ve Anlamı

► **Anahtar Kavramlar**

- **meddiarız**
- **meddilazım**
- **meddilin**
- **tövbe**

► **Bu temada sizlerden**

- med çeşitlerini sınıflandırabilmeniz,
- Bakara suresinin 106-134. ayetlerini yüzünden okuyabilmeniz,
- Hz. Yunus'un imtihanı kıssasını çözümleyebilmeniz,
- Kureyş suresinin anlamında Kur'an-ı Kerim mealine başvurabilmeniz,
- Kureyş suresini tilavet edebilmeniz

beklenmektedir.

Tema Dosyası

Tema Sunusu

Temaya Başlarken

Med kuralları, Kur'an-ı Kerim'in doğru ve güzel bir şekilde okunmasını sağlayan tecvit ilminin temel unsurlarından biridir. Med harfleri olan ا, و ve ى kendilerinden önce gelen harfin sesini uzatmak için kullanılır. Ancak bu uzatma, med çeşitlerine göre farklılık gösterir.

Med harflerinin kendisinden önceki harfi uzatarak seslendirmesinin Kur'an okunuşuna katkısı hakkındaki düşüncelerinizi ifade ediniz.

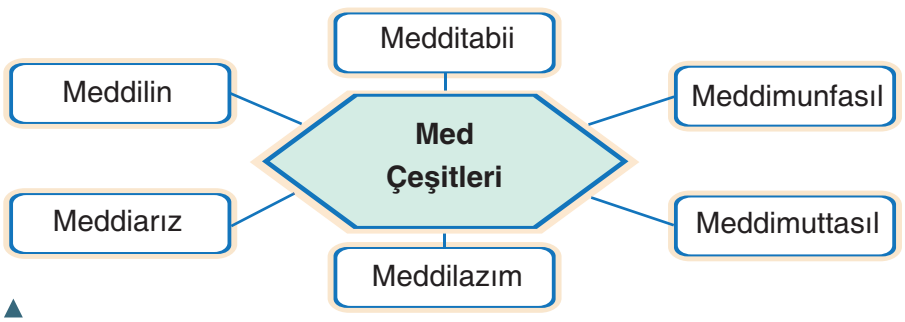
2.1. Med Çeşitleri

Konuya Başlarken

Aşağıdaki Arapça ifadelerle ilgili cümlelerin doğru veya yanlışlığını tespit ederek ilgili kutucuğu "✓" ile işaretleyiniz. Cümlenin neden doğru veya yanlış olduğunu açıklayınız.

وَالصَّيْفِ Med harfi yoktur. Doğru ☐ ☐ Yanlış	وَلَيَالٍ İki tane med harfi vardır. Doğru ☐ ☐ Yanlış
هَنِيٓـًٔا Med harfinden sonra hemze vardır. Doğru ☐ ☐ Yanlış	كَآفَّةً Med harfinden sonra şeddeli harf vardır. Doğru ☐ ☐ Yanlış
لَآ أُقْسِمُ Bir elif miktarı uzatılır. Doğru ☐ ☐ Yanlış	بِالسُّوٓءِ Dört elif miktarı uzatılır. Doğru ☐ ☐ Yanlış

Medler Kur'an-ı Kerim'de en sık karşılaşılan tecvit kurallarından biridir. Kur'an'ın her sayfasında med kurallarından birkaç tanesi yer almaktadır. Med çeşitleri şunlardır: Medditabii, meddimuttasıl, meddimunfasıl, meddiarız, meddilazım, meddilin.

Bilgi Görseli 2.1: Med çeşitleri

sebebimed

Med harfinden sonra gelip harfi bir elif miktarından daha fazla uzatmaya neden olan sebeptir. Med kurallarının oluşmasında etkili olan sebebimed, hemze ve sükûn olmak üzere iki tanedir. Sükûn, harflerin harekesiz olma hâlidir. Cezim veya şedde, sükûna işaret eder.

(bk. Tetik, *Cezeri İlaveli Karabaş Tecvidi*, 22-23)

Med çeşitlerinden medditabii, bir elif miktarı uzatılırken diğer med çeşitleri bir elif miktarından daha fazla uzatılır. Medditabii dışındaki med çeşitlerinin oluşmasında sebebimed etkili olur. Bu nedenle med kurallarının öğrenilmesi ve uygulanması için sebebimedin bilinmesi gerekir. Meddiarız, meddilazım ve meddilin kurallarının oluşmasında sebebimedden olan sükûn rol oynar. Sükûn, harekesi olmayan; yani cezimli veya şeddeli harfi ifade eder.

2.1.1. Meddiarız

- Med çeşitlerinden olan **meddiarız** kuralının oluşmasında sükûnuarız etkilidir. Sükûnuarız, kelime sonunda vakıf yapıldığında (durulduğunda) ortaya çıkan sükûn hâlidir. Kelime, son harekesiyle birlikte tekrar okunduğunda sükûn ortadan kalkar. Bu sükûna geçici sükûn denir.

Örnek

Vakıf Hâlinde Okunuşu	Yazılışı
Sükûnuarız بَصِيرْ	بَصِيرٌ

Vakıf Hâlinde Okunuşu	Yazılışı
Sükûnuarız قُدُسْ	قُدُسٌ

Bu kelimelerin sonunda vakıf yapıldığında sükûn ortaya çıkar. Bu sükûnlar sükûnuarızdır.

- Bir kelimede med harfinden hemen sonra sebebimedden sükûnuarız ortaya çıkarsa meddiarız oluşur.[1]
- Meddiarız kuralında med harfinden önceki harf dört elif miktarı uzatılarak okunur. Hızlı okuyuş şeklinde ise en az bir elif miktarı uzatılması gerekir.[2]
- Meddiarız kuralında uzatma yapılmasının hükmü caizdir.[3]

Örnek

Vakıf Hâlinde Okunuşu	Yazılışı
Sükûnuarız Med harfi سُجُودْ	سُجُودٌ

- Kelimedeki و, med harfidir.
- Son harfte iki ötre vardır.
- Vakıf yapıldığında bu harfte sükûnuarız ortaya çıkar.
- Med harfinden sonra sükûnuarız bulunduğu için meddiarız oluşur.
- Med harfinden önceki harf olan ج, dört elif miktarına kadar uzatılarak okunur.

vakıf

- *Kelime sonunda sesin kesilmesiyle beraber nefesin tutulmasına denir. Ayet sonlarında, vakıf işareti olan yerlerde ve nefesin yetmediği durumlarda vakıf yapılabilir.*
- *Kelimenin son harfinde üstün, esre, ötre, iki esre, iki ötre, cezim veya şedde varsa sükûn yapılır.*

(bk. Ünlü, *Kur'ân-ı Kerîm'in Tecvidi*, 133-134)

okuyuş şekilleri

Kur'an-ı Kerim tilavetinde üç okuyuş şekli vardır: Hadr (hızlı), tedvir (orta) ve tahkik (yavaş).

(bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 160-161)

1. Etkinlik

20 dk.

Adı	*Meddiarız Kuralını Uyguluyorum*
Amaç	*Med çeşitlerini belirleyebilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.*

1. Adım: *Aşağıdaki tabloda verilen ve sonlarında vakıf yapılan kelimelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.*

2. Adım: *Dinlediğiniz bu kelimeleri koro hâlinde seslendiriniz.*

3. Adım: *Öğretmeninizin tablodan seçtiği kelimelerde meddiarız kuralına göre hangi harfin uzatılacağını belirleyiniz ve kelimelerdeki meddiarız kuralının nasıl oluştuğunu söyleyiniz.*

4. Adım: *Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda bu kelimeleri tekrar okuyunuz.*

Karekoddan yararlanarak kelimelerin seslendirilmesi ile ilgili daha fazla e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

بِحَارٌ	فَيَكُونُ	قَدِيرٌ	سَلَامٌ	اَجْمَعِينَ
مُبِينٌ	رَاجِعُونَ	اَزْوَاجٌ	قَانِتُونَ	يَرْكَبُونَ
عِزِينَ	خَاسِرُونَ	يَحْزَنُونَ	عَظِيمٌ	مُعْرِضِينَ
اَشْهَادٌ	يَخْتَلِفُونَ	لِلنَّاسِ	اَيَّامٌ	حِسَابٌ
نَصِيرٌ	اَعْجَازُ	صَادِقِينَ	مُسْلِمُونَ	فَاكِهُونَ

5. Adım: *Bu kelimeleri seslendirirken dikkat edilmesi gereken durumları yazınız.*

.....

.....

.....

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.*

1. Çalışma Yaprağı

Aşağıda Vakıa suresinin 17-50. ayetleri verilmiştir. Hangi ayetlerin son kelimesinde vakıf yapıldığında meddiarız kuralının oluştuğunu belirleyiniz. Kuralın nasıl uygulandığını sınıf arkadaşlarınıza anlatınız.

يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ ۙ ١٧ بِاَكْوَابٍ وَاَبَارِيقَ وَكَاْسٍ
مِنْ مَعِينٍ ۙ ١٨ لَا يُصَدَّعُونَ عَنْهَا وَلَا يُنْزِفُونَ ۙ ١٩ وَفَاكِهَةٍ مِمَّا
يَتَخَيَّرُونَ ۙ ٢٠ وَلَحْمِ طَيْرٍ مِمَّا يَشْتَهُونَ ؕ ٢١ وَحُورٌ عِينٌ ۙ ٢٢ كَاَمْثَالِ
اللُّؤْلُؤِ الْمَكْنُونِ ۚ ٢٣ جَزَآءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ٢٤ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا
لَغْوًا وَلَا تَاْثِيمًا ۙ ٢٥ اِلَّا قِيلًا سَلَامًا سَلَامًا ٢٦ وَاَصْحَابُ الْيَمِينِ مَآ
اَصْحَابُ الْيَمِينِ ؕ ٢٧ فِي سِدْرٍ مَخْضُودٍ ۙ ٢٨ وَطَلْحٍ مَنْضُودٍ ۙ ٢٩ وَظِلٍّ
مَمْدُودٍ ۙ ٣٠ وَمَآءٍ مَسْكُوبٍ ۙ ٣١ وَفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ ۙ ٣٢ لَا مَقْطُوعَةٍ
وَلَا مَمْنُوعَةٍ ۙ ٣٣ وَفُرُشٍ مَرْفُوعَةٍ ؕ ٣٤ اِنَّآ اَنْشَاْنَاهُنَّ اِنْشَآءً ۙ ٣٥
فَجَعَلْنَاهُنَّ اَبْكَارًا ۙ ٣٦ عُرُبًا اَتْرَابًا ۙ ٣٧ لِاَصْحَابِ الْيَمِينِ ؕ ٣٨
ثُلَّةٌ مِنَ الْاَوَّلِينَ ۙ ٣٩ وَثُلَّةٌ مِنَ الْاٰخِرِينَ ؕ ٤٠ وَاَصْحَابُ الشِّمَالِ ۙ مَآ
اَصْحَابُ الشِّمَالِ ؕ ٤١ فِي سَمُومٍ وَحَمِيمٍ ۙ ٤٢ وَظِلٍّ مِنْ يَحْمُومٍ ۙ ٤٣
لَا بَارِدٍ وَلَا كَرِيمٍ ٤٤ اِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذٰلِكَ مُتْرَفِينَ ۚ ٤٥ وَكَانُوا
يُصِرُّونَ عَلَى الْحِنْثِ الْعَظِيمِ ۚ ٤٦ وَكَانُوا يَقُولُونَ اَئِذَا مِتْنَا وَكُنَّا
تُرَابًا وَعِظَامًا ءَاِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ۙ ٤٧ اَوَاٰبَآؤُنَا الْاَوَّلُونَ ٤٨ قُلْ اِنَّ
الْاَوَّلِينَ وَالْاٰخِرِينَ ۙ ٤٩ لَمَجْمُوعُونَ اِلٰى مِيقَاتِ يَوْمٍ مَعْلُومٍ ٥٠

ثُمَّ

2.1.2. Meddilazım

- Meddilazım kuralında sükûnulazım bulunur. Sükûnulazım, bir kelimede vakıf yapılsa da geçilse de varlığını sürdüren sükûndur. Cezimli ve şeddeli harflerde sükûnulazım vardır.[4] Bu sükuna kalıcı sükûn denir.
- Cezim bulunan harfler sakin harflerdir. Şeddeli harf önce cezimli sonra da harekesiyle iki defa okunur. Bu durumda şeddenin içinde cezimli okuyuş olduğu için şeddeli harflerde de sükûn bulunur.

Örnek

Okunuşu	Yazılışı
Sükûnulazım	
اَشَدْدِ	اَشَدِّ

Sükûnulazım

قَبْلُ

Bu örneklerde قَبْلُ kelimesinde sükûn olarak cezim yer alırken اَشَدِّ kelimesinde şedde bulunur.

Bir kelimede med harfinden hemen sonra sebebimedden sükûnulazım gelirse **meddilazım** olur.[5] Başka bir ifadeyle kelime içinde med harfinden hemen sonra gelen harf cezimli veya şeddeli ise meddilazım meydana gelir.

med işareti (⁓)

Meddilazım, meddimuttasıl ve meddimunfasıl kurallarında uzatılacak harfin üzerinde yer alır.

(bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'ân Okumayı Öğrenme Rehberi*, 71-74)

- Meddilazım kuralının olduğu yerde bu medde işaret eden med işareti (⁓) bulunur.[6]
- Meddilazım kuralı uygulanırken med harfinden önceki harf dört elif miktarı uzatılarak okunur.[7]
- Meddilazım kuralında ilgili harfi uzatarak okumak vaciptir.[8]
- Meddilazım kuralı-Kur'an'da iki yerde geçen آلْـٰٔنَ kelimesi ve hurufı-mukattaa harfleri hariç-med harfinden sonra gelen şedde ile oluşur.

آلْـٰٔنَ kelimesinin ilk harfi olan hemzenin üzerinde âsar işareti bulunur. Âsar işareti (ٰ), ا olan gizli med harfini temsil eder. Bundan sonra yer alan لْ harfinde sükûnulazım bulunur. Gizli olan med harfinden (âsar) sonra sükûnulazım yer aldığı için burada meddilazım kuralı uygulanır.

Örnek

Okunuşu		Yazılışı	
Sükûnulazım	Med harfi	Sükûnulazım	Med harfi
رَآدْدَ		رَآدَّ	

- ✓ Kelimedeki \, med harfidir.
- ✓ د harfinde şedde vardır.
- ✓ Vakıf yapılsa da geçilse de bu harfte sükûnulazım yer alır.
- ✓ Med harfinden sonra sükûnulazım bulunduğu için meddilazım oluşur.
- ✓ Med harfinden önceki harf olan ر, dört elif miktarı uzatılarak okunur.

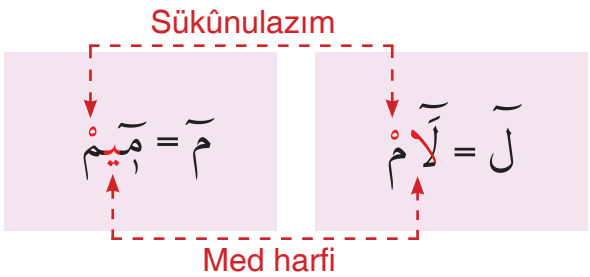
- Meddilazım kuralı harf veya kelimede meydana gelir.

Örnek

Kelimede	Harfte
حَآجُّوكَ	طٰسٓ

- Hurufımukattaa harflerinin üzerinde (ع hariç) med işareti bulunursa meddilazım kuralı uygulanır.

Örnek

Okunuşu	Yazılışı
اَلِفْ لَٓامْ مِٓيمْ	الٓمٓ

- ✓ Hurufımukattaadan olan ل harfinin üzerinde meddilazım kuralını gösteren med işareti vardır.
- ✓ ل harfinin ismi لَٓامْ şeklinde seslendirilir. Buna göre sondaki "m" (م) sesinde sükûnulazım bulunur.
- ✓ Med harfinden (\) sonra sükûnulazım yer aldığı için meddilazım kuralı oluşur.
- ✓ ل harfi dört elif miktarı uzatılarak okunur.

لٓ = لَٓامْ

- ✓ Hurufımukattaadan olan م harfinin üzerinde meddilazım kuralını gösteren med işareti vardır.
- ✓ م harfinin ismi مِٓيمْ şeklinde seslendirilir. Buna göre sondaki "m" (م) sesinde sükûnulazım bulunur.
- ✓ Med harfinden (ى) sonra sükûnulazım yer aldığı için meddilazım kuralı oluşur.
- ✓ م harfi dört elif miktarı uzatılarak okunur.

مٓ = مِٓيمْ

Meddilazım kuralı hurufımukattaa harflerinde veya kelime içinde oluşur. Meddimunfasıl kuralında olduğu gibi iki kelime arasında oluşmaz.

2. Etkinlik

20 dk.

Adı	*Meddilazım Kuralını Uyguluyorum*
Amaç	*Med çeşitlerini belirleyebilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.*

1. Adım: *Aşağıdaki tabloda verilen kelimelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.*

2. Adım: *Dinlediğiniz bu kelimeleri koro hâlinde seslendiriniz.*

3. Adım: *Öğretmeninizin tablodan seçtiği kelimelerde meddilazım kuralına göre hangi harfin uzatılacağını belirleyiniz ve kelimelerdeki meddilazım kuralının nasıl oluştuğunu söyleyiniz.*

4. Adım: *Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda bu kelimeleri tekrar okuyunuz.*

Karekoddan yararlanarak kelimelerin seslendirilmesi ile ilgili daha fazla e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

آلْـٰٔنَ	حَآجَّ	خَآصَّةً	كَآفَّةً	دَآبَّةٍ
ضَآلِّينَ	تُضَآرَّ	مُضَآرٌّ	جَآنٌّ	صَآفَّاتٍ
صَوَآفَّ	شَآقُّوا	تُشَآقُّونَ	وَالدَّوَآبُّ	وَالْجَآنَّ
حَآجُّونَ	تَأْمُرُوٓنِّى	آمِّينَ	آلذَّكَرَيْنِ	بِرَآدِّى
صٓ	يٰسٓ	الٓمٓ	طٰسٓمٓ	قٓ

5. Adım: *Bu kelimeleri seslendirirken dikkat edilmesi gereken durumları yazınız.*

.....

.....

.....

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.*

2. Çalışma Yaprağı

Aşağıdaki tabloda yer alan ifadelerde meddiarız ve meddilazım kurallarından hangisinin uygulanacağını ilgili boşluklara örnekte olduğu gibi işaretleyiniz.

Meddiarız	Meddilazım	
	✓	الٓمٓصٓ
		وَاتَّقُوا اللّٰهَ
		لَهُ مُسْلِمُونَ
		رَتِّلِ الْقُرْاٰنَ
		شَرَّ الدَّوَآبِّ
		مِنْ كُلِّ دَآبَّةٍ
		لَمِنَ الضَّآلِّينَ
		فَسْـَٔلِ الْعَآدِّينَ
		بَنِيٓ اِسْرَآءِيلَ
		قُلْ اَتُحَآجُّونَنَا
		شَآقُّوا الرَّسُولَ
		جَزَآءُ الْكَافِرِينَ
		وَالْمَلٰٓئِكَةِ وَالنَّاسِ

2.1.3. Meddilin

- Meddilin kuralının oluşmasında sükûn etkilidir. Meddilin kuralında diğer med çeşitlerinden farklı olarak med harfi bulunmaz. Bu kuralda med harfi yerine harfilin yer alır.
- Kendisinden önce üstün harekeli harf bulunan sakin (cezimli) و veya ى harfine harfilin denir (ـَوْ – ـَىْ).[9]

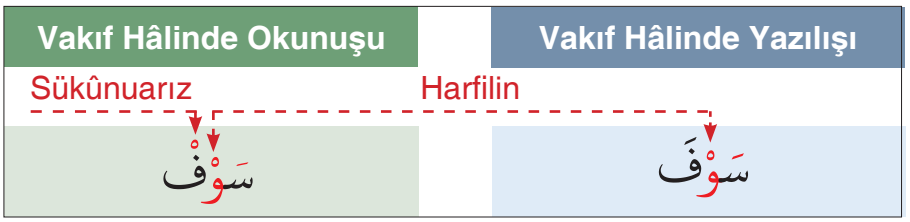
Örnek

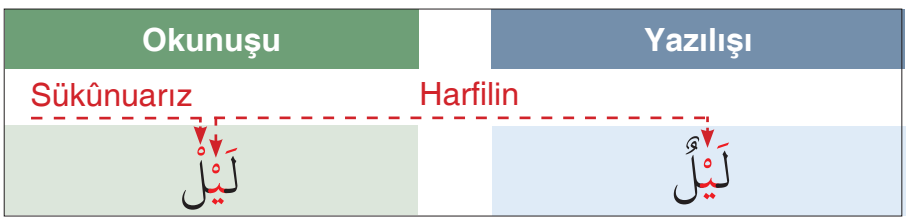
Kureyş suresini ayet sonlarında vakıf yaparak okuyunuz. Her ayetin son kelimesinde uzatma yapılıp yapılmaması hakkındaki düşüncelerinizi ifade ediniz.

- Med, uzatma demektir. Lin kelimesi yumuşak anlamına gelir.[10] **Meddilin** ise yumuşak uzatma anlamında kullanılır. Harfilin olan و veya ى harfinden sonra sükûn yer alırsa meddilin kuralı oluşur.[11]

Örnek

- ✓ Kelimedeki و, harfilindir.
- ✓ Son harfte üstün hareke vardır.
- ✓ Vakıf yapıldığında bu harfte sükûnuarız ortaya çıkar.
- ✓ Harfilinden sona sükûnuarız bulunduğu için meddilin oluşur.
- ✓ Harfilin olan و harfi üç elif miktarı uzatılarak okunur.

- ✓ Kelimedeki ى, harfilindir.
- ✓ Son harfte iki ötre vardır.
- ✓ Vakıf yapıldığında bu harfte sükûnuarız ortaya çıkar.
- ✓ Harfilinden sona sükûnuarız bulunduğu için meddilin oluşur.
- ✓ Harfilin olan ى harfi üç elif miktarı uzatılarak okunur.

- Meddilin kuralında harfilinin uzatılmasının hükmü caizdir.[12]
- Meddilin kuralında harfilin olan و veya ى harfi üç elif miktarı uzatılarak okunur. Okuyuş şekline göre en az bir elif miktarı uzatılması gerekir.[13] Uzatma, harfilin olan ى veya و harfinin mahrecinde yapılır.[14]

Örnek

Vakıf Hâlinde Okunuşu	Yazılışı
لَيْيْلْ	لَيْلٌ
سَوْوْفْ	سَوْفَ

Vakıf yapıldığında سَوْفَ kelimesinde harfilin olan و, لَيْلٌ kelimesinde ise harfilin olan ى harfi üç elif miktarı uzatılarak okunur.

- Meddilin kuralında yer alan sükûn, sükûnuarız olabileceği gibi sükûnulazım da olabilir.[15]
- Kur'an-ı Kerim'de uygulanan meddilin kuralında - hurufımukattaa olan ع harfi hariç - harfilinden sonra sükûnuarız yer alır.
- Hurufımukattaadan ع harfinde meddilin vardır. Bu harf عَيْنْ şeklinde söylenir. Kur'an-ı Kerim'de sadece iki yerde vardır:[16]

  كٓهٰيٰعٓصٓ - عٓسٓقٓ

- Meddiarız, meddilazım ve meddilin kurallarının uygulanacağı yerler için sükûnulazım veya sükûnuarız tespit edilir. Eğer sükûn, med harfinden veya harfilinden sonra gelmişse hangi med çeşidinin oluştuğu belirlenir. Buna göre uygulama yapılır.

hurufımukattaa

Kur'an-ı Kerim'in yirmi dokuz suresinin başında harekesiz yazılan ve isimleriyle okunan harflere denir.

(bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'ân Okumayı Öğrenme Rehberi,* 95)

Meddiarız	Meddilazım	Meddilin
Med harfi bulunur.	Med harfi bulunur.	Harfilin bulunur.
Sükûnuarız ile oluşur.	Sükûnulazım ile oluşur.	Sükûnuarız veya sükûnulazım ile oluşur.
Vakıf yapıldığında oluşur.	Vakıf yapılsa da geçilse de oluşur.	Hurufımukattaa dışında vakıf yapıldığında oluşur.
Kelime sonunda oluşur.	Kelime içinde veya sonunda oluşur.	Hurufımukattaa dışında kelime sonunda oluşur.
Med harfinden önceki harf uzatılır.	Med harfinden önceki harf uzatılır.	Harfilin uzatılır.
Yavaş okuyuşta dört elif miktarı uzatılır.	Yavaş okuyuşta dört elif miktarı uzatılır.	Yavaş okuyuşta üç elif miktarı uzatılır.
Uzatılmasının hükmü caizdir.	Uzatılmasının hükmü vaciptir.	Uzatılmasının hükmü caizdir.

Tablo 2.1: Bazı med çeşitlerinin karşılaştırma tablosu

3. Etkinlik

20 dk.

Adı	*Meddilin Kuralını Uyguluyorum*
Amaç	*Med çeşitlerini belirleyebilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.*

1. **Adım:** *Aşağıdaki tabloda verilen ve sonlarında vakıf yapılan ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.*
2. **Adım:** *Dinlediğiniz bu ifadeleri koro hâlinde seslendiriniz.*
3. **Adım:** *Öğretmeninizin tablodan seçtiği ifadelerdeki harfilini belirleyiniz ve meddilin kuralının nasıl oluştuğunu söyleyiniz.*
4. **Adım:** *Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda bu ifadeleri tekrar okuyunuz.*

Karekoddan yararlanarak ifadelerin seslendirilmesi ile ilgili daha fazla e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

قَوْمٌ	يَوْمٌ	خَيْرٌ	اِلَيْكَ	بِقَوْلِ
شَيْءٌ	يُدْعَوْنَ	يَخْشَوْنَ	عَلَيْهِ	يَدَيْهِ
بِالَّيْلِ	يُسْقَوْنَ	فِرْعَوْنَ	بِالْغَيْبِ	اَمِ الْاُنْثَيَيْنِ
مِنَ الْمَوْتِ	ذَا الْاَيْدِ	ذِى الطَّوْلِ	هُوَ الْفَوْزُ	يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ
عَلٰى عَقِبَيْهِ	اَنْتُمُ الْاَعْلَوْنَ	كَانَتَا اثْنَتَيْنِ	وَذَرُوا الْبَيْعَ	ظَنَّ السَّوْءِ

5. **Adım:** *Bu ifadeleri seslendirirken dikkat edilmesi gereken durumları yazınız.*

.....

.....

.....

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.*

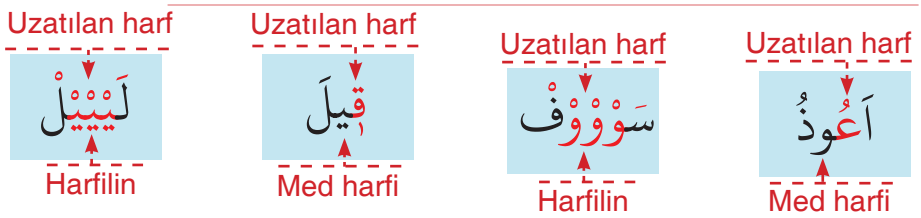
- و ve ى harfleri aynı zamanda med harfleridir. Med harfleri de sakin harftir ancak bunların üzerinde cezim işareti bulunmaz. Kendilerinden önceki harfi uzatmaya yarar. و ve ى harflerinin harfilin olması için iki şart vardır: Birincisi bu harflerin cezimli olması, ikincisi ise kendisinden önceki harfin üstün harekeli olmasıdır.

Örnek

- Med harfleri ile harfilin arasında bir farklılık daha bulunur. Med harfleri kendilerinden önceki harfi uzatırken meddin kuralında harfilin olan و veya ى harfi uzatılarak okunur.

Örnek

3. Çalışma Yaprağı

Aşağıdaki tabloda yer alan kelimeleri vakıf yaparak okuyunuz. Kelimede med harfi varsa altına 1, harfilin varsa 2 yazınız. Kelimeleri, oluşan med çeşidine göre doğru bir şekilde seslendiriniz.

جَآنٌّ	سَلَامٌ	عُيُونٌ	بَيْتٌ
قَوْمٌ	حَآدَّ	خَوْفٌ	سَبِيلٌ
فَوْزٌ	قَوْلٌ	شُوَاظٌ	رَآدَّ

4. Çalışma Yaprağı

Aşağıdaki tabloda yer alan ifadelerin sonunu vakıf yaparak okuyunuz. Okuma sırasında oluşan sükûnun çeşidini örnekte olduğu gibi işaretleyiniz. İfadelerin nasıl okunduğunu örnekte olduğu gibi yazınız.

Nasıl Okunur?	Sükûn Çeşidi		İfadeler
	Sükûnuarız	Sükûnulazım	
Meddiarız kuralı oluştuğu için ر harfi uzatılarak okunur.	✓		كَرِيمٌ
			قٓ
			يٰسٓ
			مِهَادٗا
			سَوَآءٌ
			اَلْيَوْمُ
			مُبِينٌ
			يُشَآقِّ
			يَوْمَيْنِ
			وَالْجَآنَّ
			مُسْتَقِيمٌ
			يُؤْمِنُونَ
			حَآجُّوكَ
			ظَنَّ السَّوْءِ
			لَحْنِ الْقَوْلِ

5. Çalışma Yaprağı

Aşağıda Sebe suresinin 23-31. ayetleri verilmiştir. Bu ayetleri tecvit ve vakıf kurallarına uyarak yüzünden okuyunuz. Ayetlerde med kurallarının olduğu yerleri belirleyiniz. Kuralın nasıl uygulandığını anlatınız.

سُورَةُ سَبَإٍ ٤٣٠

وَلَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ عِنْدَهٗٓ اِلَّا لِمَنْ اَذِنَ لَهٗ ؕ حَتّٰٓى اِذَا فُزِّعَ
عَنْ قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا ۙ قَالَ رَبُّكُمْ ؕ قَالُوا الْحَقَّ ۚ وَهُوَ الْعَلِيُّ
الْكَبِيرُ ﴿٢٣﴾ قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ
قُلِ اللّٰهُ ۙ وَاِنَّآ اَوْ اِيَّاكُمْ لَعَلٰى هُدًى اَوْ فِي ضَلٰلٍ مُبِينٍ ﴿٢٤﴾
قُلْ لَا تُسْـَٔلُونَ عَمَّآ اَجْرَمْنَا وَلَا نُسْـَٔلُ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢٥﴾
قُلْ يَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبُّنَا ثُمَّ يَفْتَحُ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ ؕ وَهُوَ الْفَتَّاحُ
الْعَلِيمُ ﴿٢٦﴾ قُلْ اَرُونِيَ الَّذِينَ اَلْحَقْتُمْ بِهٖ شُرَكَآءَ كَلَّا ؕ
بَلْ هُوَ اللّٰهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٧﴾ وَمَآ اَرْسَلْنَاكَ اِلَّا كَآفَّةً
لِلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾
وَيَقُولُونَ مَتٰى هٰذَا الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٩﴾
قُلْ لَكُمْ مِيعَادُ يَوْمٍ لَا تَسْتَاْخِرُونَ عَنْهُ سَاعَةً وَلَا
تَسْتَقْدِمُونَ ﴿٣٠﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ نُؤْمِنَ بِهٰذَا الْقُرْاٰنِ
وَلَا بِالَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ ؕ وَلَوْ تَرٰٓى اِذِ الظّٰلِمُونَ مَوْقُوفُونَ
عِنْدَ رَبِّهِمْ ۚ يَرْجِعُ بَعْضُهُمْ اِلٰى بَعْضٍ ِۨالْقَوْلَ ۚ يَقُولُ الَّذِينَ
اسْتُضْعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لَوْلَآ اَنْتُمْ لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ ﴿٣١﴾

قَالَ الَّذِينَ

Karekoddan yararlanarak Kontrol Noktası'nın cevap anahtarına ulaşabilirsiniz.

Kontrol Noktası

Aşağıdaki soruların cevaplarını altlarındaki boşluklara yazınız.

1. **Med çeşitleri nelerdir?**

2. **Sükûn (cezim) ile şedde arasında nasıl bir ilişki olduğunu açıklayınız.**

3. **Aşağıdaki tabloda özellikleri verilen med kurallarını yanlarındaki boşluklara yazınız.**

Med Harfi Bulunan Med Kuralları	
Sükûn Bulunan Med Kuralları	
Bir Elif Miktarından Fazla Uzatılabilen Med Kuralları	

4. **Med çeşitlerinden hangilerinin bir eliften fazla uzatılarak okunması caizdir? Yazınız.**

<table>
<tr><th colspan="2">Performans Görevi</th></tr>
<tr><td>Amaç: Med çeşitlerini sınıflandırabilme</td><td>Görev: Yönergede belirtilen işlem adımlarını takip ederek bir sınıflandırma şeması hazırlayıp sunma</td></tr>
<tr><td>Beceriler
Sınıflandırma
İlişki kurma
Yazma</td><td>Süre
Hazırlık: 1 hafta
Sınıf İçi: 1 ders saati</td></tr>
<tr><td colspan="2">Ürün: Poster</td></tr>
<tr><td colspan="2">Puanlama Yöntemi: Dereceli Puanlama Anahtarı ve Öz Değerlendirme Formu</td></tr>
<tr><td colspan="2">Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek performans görevini tamamlayınız.
1. Med çeşitlerini sınıflandırabilmek için "Uzatma Miktarı", "Uzatma Hükmü", "Harfimed veya Harfilin Bulunma", "Sükunûarız veya Sükûnulazım Bulunma", "Sebebimed Çeşidi" vb. başlıklar yazınız.
2. Her başlığın altına ilgili med kurallarının isimlerini yazarak şema oluşturunuz.
3. Med kurallarının benzer ve farklı yönlerini şemada ilgili alanlara yazınız.
4. Hazırladığınız posterleri öğretmeninize sununuz ve sınıf panosunda sergileyiniz.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Değerlendirme Ölçütleri: Bu çalışmada ortaya koyduğunuz ürün; bilgi toplama, ilişki kurma, sınıflandırma, hedef kitleye uygunluk, özgünlük ve anlaşılırlık ölçütlerine göre değerlendirilecektir.
• Yapılan çalışmalar görsel tasarım açısından açık ve anlaşılır olmalıdır.
• Yönergede istenen tüm bilgilere yer verilmelidir.
• Hazırlanan poster sınıf panosunda sergilenmelidir.</td></tr>
</table>

Karekoddan yararlanarak Dereceli Puanlama Anahtarı'na ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak Öz Değerlendirme Formu'na ulaşabilirsiniz.

2.2. Bakara Suresinin 106-134. Ayetleri

Konuya Başlarken

Kur'an-ı Kerim'in doğru ve güzel okunması önemlidir. Çünkü Yüce Allah "**... Kur'an'ı ağır ağır, tane tane oku.**"[17] buyurarak kullarından Kur'an-ı Kerim'i tertil ile okumalarını ister. Tertil kelimesi harflerin çıkış bölgelerine dikkat ederek Kur'an'ı ağır ağır okuma anlamına gelir.[18]

Kur'an-ı Kerim'i tertil üzere okumak onun anlamının daha iyi anlaşılmasına yardımcı olur. Ayrıca bu durum, Kur'an-ı Kerim'e duyulan sevgi ve bağlılığı da artırır.

Kur'an-ı Kerim'i güzel okumak için neler yapılabilir? Düşüncelerinizi aşağıdaki boşluğa yazınız.

4. Etkinlik

30 + 30 dk.

Adı	*Bakara Suresini Okuyorum*
Amaç	*Bakara suresinin 106-134. ayetlerini yüzünden okuyabilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız. Bu etkinliği gerçekleştirirken abdestli olmaya özen gösteriniz.*

1. **Adım:** *Öğretmeninizden veya 64-67. sayfalarda verilen karekodlardan Bakara suresinin 106-134. ayetlerini dinleyiniz.*
2. **Adım:** *Bakara suresinin 106-134. ayetlerini euzübesmeleyle yüzünden okuyunuz.*
3. **Adım:** *Ayetleri okurken harfleri mahreçlerine uygun olarak telaffuz ediniz.*
4. **Adım:** *Bu temada öğrendiğiniz tecvit kurallarını okuduğunuz ayetlerde tespit ederek açıklayınız.*
5. **Adım:** *Öğrendiğiniz tecvit kurallarını okuduğunuz ayetlerde uygulayınız.*
6. **Adım:** *Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda ayetleri tekrar okuyunuz.*

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.*

5. Etkinlik

30 + 30 dk.

Adı	*Arkadaşımı Takip Ediyorum*
Amaç	*Bakara suresi 106-134. ayetleri yüzünden okuyabilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız. Bu etkinliği gerçekleştirirken abdestli olmaya özen gösteriniz.*

1. **Adım:** *Öğretmeninizin rehberliğinde üye sayısı eşit gruplara ayrılınız.*
2. **Adım:** *Grup üyeleri olarak kendi aranızda okuma sırası belirleyiniz.*
3. **Adım:** *Bakara suresinin 106-134. ayetlerinden belirlediğiniz bölümleri euzübesmele çekerek ve tecvit kurallarına uygun olarak yüzünden okuyunuz.*
4. **Adım:** *Ayetleri okuyan arkadaşlarınızı kitabınızdan takip ediniz.*
5. **Adım:** *Okurken hatası olan arkadaşlarınıza hatalarını düzeltmesi için yapıcı ve saygılı ifadelerle yardımcı olunuz.*
6. **Adım:** *Yüzünden okuma sırasındaki sorumluluklarınızı yerine getirmek için kararlı ve sabırlı olmaya gayret ediniz.*
7. **Adım:** *Grup arkadaşlarınızın her biri için aynı işlem adımlarını gerçekleştiriniz.*

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Grup Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.*

Kontrol Listesi

Öğrencinin **Tarih: ..../..../.....**

Adı-Soyadı:

Numarası:

Bu Kontrol Listesi, öğrencinin Bakara suresinin 106-134. ayetlerini yüzünden okumasıyla ilgili bilgi ve becerilerini kontrol etmek amacıyla hazırlanmıştır. Öğrencinin bu ölçütleri gerçekleştirme durumuna göre "Evet" veya "Hayır" kutucuğunu işaretleyiniz.

Sıra No.	Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
1.	Kur'an-ı Kerim'i abdestli olarak okudu.			
2.	Euzübesmeleyi kuralına uygun okudu.			
3.	Meddiarızı usulüne uygun seslendirdi.			
4.	Meddilazımi usulüne uygun seslendirdi.			
5.	Meddilini usulüne uygun seslendirdi.			
6.	Kur'an-ı Kerim'i usulüne uygun olarak yüzünden okudu.			

Öğretmenin Yorumu: .....

.....

وَاِذْ يَرْفَعُ اِبْرٰهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَاِسْمٰعِيلُ ۖ رَبَّنَا تَقَبَّلْ
مِنَّا ۖ اِنَّكَ اَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٢٧﴾ رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ
وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَآ اُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ ۠ وَاَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا ۚ
اِنَّكَ اَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٢٨﴾ رَبَّنَا وَابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا
مِنْهُمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ اٰيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
وَيُزَكِّيهِمْ ۗ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٢٩﴾ وَمَنْ يَرْغَبُ عَنْ مِلَّةِ
اِبْرٰهِيمَ اِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ ۗ وَلَقَدِ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا ۚ
وَاِنَّهُ فِي الْاٰخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٣٠﴾ اِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ ۙ اَسْلِمْ ۙ
قَالَ اَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٣١﴾ وَوَصّٰى بِهَآ اِبْرٰهِيمُ بَنِيهِ
وَيَعْقُوبُ ۗ يَا بَنِيَّ اِنَّ اللّٰهَ اصْطَفٰى لَكُمُ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ
اِلَّا وَاَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ۗ ﴿١٣٢﴾ اَمْ كُنْتُمْ شُهَدَآءَ اِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ
الْمَوْتُ ۙ اِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدِي ۖ قَالُوا نَعْبُدُ
اِلٰهَكَ وَاِلٰهَ اٰبَائِكَ اِبْرٰهِيمَ وَاِسْمٰعِيلَ وَاِسْحٰقَ اِلٰهًا وَاحِدًا ۚ
وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٣﴾ تِلْكَ اُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ ۚ لَهَا مَا كَسَبَتْ
وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ ۚ وَلَا تُسْـَٔلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٤﴾

Sayfanın okunuşuna karekoddan ulaşabilirsiniz.

وَلَنْ تَرْضٰى عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصٰرٰى حَتّٰى تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ ؕ
قُلْ اِنَّ هُدَى اللّٰهِ هُوَ الْهُدٰى ؕ وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ اَهْوَآءَهُمْ بَعْدَ الَّذِى
جَآءَكَ مِنَ الْعِلْمِ ۙ مَا لَكَ مِنَ اللّٰهِ مِنْ وَلِيٍّ وَّلَا نَصِيرٍ ﴿١٢٠﴾ اَلَّذِينَ
اٰتَيْنٰهُمُ الْكِتٰبَ يَتْلُونَهٗ حَقَّ تِلَاوَتِهٖ ؕ اُولٰٓئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهٖ ؕ وَمَنْ
يَّكْفُرْ بِهٖ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْخٰسِرُونَ ﴿١٢١﴾ يٰبَنِىٓ اِسْرَآئِيلَ اذْكُرُوا
نِعْمَتِىَ الَّتِىٓ اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَاَنِّى فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعٰلَمِينَ ﴿١٢٢﴾
وَاتَّقُوا يَوْمًا لَّا تَجْزِى نَفْسٌ عَنْ نَّفْسٍ شَيْـًٔا وَّلَا يُقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ
وَّلَا تَنْفَعُهَا شَفَاعَةٌ وَّلَا هُمْ يُنْصَرُونَ ﴿١٢٣﴾ وَاِذِ ابْتَلٰٓى اِبْرٰهِيمَ رَبُّهٗ
بِكَلِمَاتٍ فَاَتَمَّهُنَّ ؕ قَالَ اِنِّى جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ اِمَامًا ؕ قَالَ وَمِنْ
ذُرِّيَّتِى ؕ قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِى الظّٰلِمِينَ ﴿١٢٤﴾ وَاِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ
مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَاَمْنًا ؕ وَاتَّخِذُوا مِنْ مَّقَامِ اِبْرٰهِيمَ مُصَلًّى ؕ وَعَهِدْنَآ
اِلٰٓى اِبْرٰهِيمَ وَاِسْمٰعِيلَ اَنْ طَهِّرَا بَيْتِىَ لِلطَّآئِفِينَ وَالْعٰكِفِينَ وَالرُّكَّعِ
السُّجُودِ ﴿١٢٥﴾ وَاِذْ قَالَ اِبْرٰهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هٰذَا بَلَدًا اٰمِنًا وَّارْزُقْ اَهْلَهٗ
مِنَ الثَّمَرَاتِ مَنْ اٰمَنَ مِنْهُمْ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ ؕ قَالَ وَمَنْ كَفَرَ
فَاُمَتِّعُهٗ قَلِيلًا ثُمَّ اَضْطَرُّهٗٓ اِلٰى عَذَابِ النَّارِ ؕ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٢٦﴾

Sayfanın okunuşuna karekoddan ulaşabilirsiniz.

وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ النَّصَارٰى عَلٰى شَيْءٍ ۖ وَقَالَتِ
النَّصَارٰى لَيْسَتِ الْيَهُودُ عَلٰى شَيْءٍ ۙ وَهُمْ يَتْلُونَ الْكِتَابَ ؕ
كَذٰلِكَ قَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ ۚ فَاللّٰهُ
يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١١٣﴾
وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسَاجِدَ اللّٰهِ اَنْ يُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ وَسَعٰى
فِي خَرَابِهَا ؕ اُولٰٓئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ اَنْ يَدْخُلُوهَآ اِلَّا خَآئِفِينَ ؕ
لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١١٤﴾
وَلِلّٰهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ فَاَيْنَمَا تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهُ اللّٰهِ ؕ اِنَّ
اللّٰهَ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿١١٥﴾ وَقَالُوا اتَّخَذَ اللّٰهُ وَلَدًا ۙ سُبْحَانَهُ ؕ بَلْ لَهُ
مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ كُلٌّ لَهُ قَانِتُونَ ﴿١١٦﴾ بَدِيعُ السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ ؕ وَاِذَا قَضٰٓى اَمْرًا فَاِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿١١٧﴾
وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا اللّٰهُ اَوْ تَاْتِينَآ
اٰيَةٌ ؕ كَذٰلِكَ قَالَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِثْلَ قَوْلِهِمْ ؕ تَشَابَهَتْ
قُلُوبُهُمْ ؕ قَدْ بَيَّنَّا الْاٰيَاتِ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿١١٨﴾ اِنَّآ اَرْسَلْنَاكَ
بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا ۙ وَلَا تُسْـَٔلُ عَنْ اَصْحَابِ الْجَحِيمِ ﴿١١٩﴾

Sayfanın okunuşuna karekoddan ulaşabilirsiniz.

مَا نَنْسَخْ مِنْ اٰيَةٍ اَوْ نُنْسِهَا نَاْتِ بِخَيْرٍ مِنْهَآ اَوْ مِثْلِهَا ؕ
اَلَمْ تَعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٠٦﴾ اَلَمْ تَعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ
لَهٗ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ
مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١٠٧﴾ اَمْ تُرِيدُونَ اَنْ تَسْـَٔلُوا رَسُولَكُمْ
كَمَا سُئِلَ مُوسٰى مِنْ قَبْلُ ؕ وَمَنْ يَتَبَدَّلِ الْكُفْرَ بِالْاِيمَانِ
فَقَدْ ضَلَّ سَوَآءَ السَّبِيلِ ﴿١٠٨﴾ وَدَّ كَثِيرٌ مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ
لَوْ يَرُدُّونَكُمْ مِنْ بَعْدِ اِيمَانِكُمْ كُفَّارًا ۚ حَسَدًا مِنْ عِنْدِ
اَنْفُسِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ ۚ فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا
حَتّٰى يَاْتِيَ اللّٰهُ بِاَمْرِهٖ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٠٩﴾
وَاَقِيمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ ؕ وَمَا تُقَدِّمُوا لِاَنْفُسِكُمْ
مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١١٠﴾
وَقَالُوا لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ اِلَّا مَنْ كَانَ هُودًا اَوْ نَصٰرٰى ؕ
تِلْكَ اَمَانِيُّهُمْ ؕ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿١١١﴾ بَلٰى مَنْ اَسْلَمَ وَجْهَهٗ لِلّٰهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهٗٓ
اَجْرُهٗ عِنْدَ رَبِّهٖ ۪ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١١٢﴾ ع

Sayfanın okunuşuna karekoddan ulaşabilirsiniz.

2.3. Kur'an Kıssalarından Hayata: Hz. Yunus

Konuya Başlarken

Aşağıdaki tabloda Kur'an-ı Kerim'de geçen peygamberlerin isimleri verilmiştir. Bu peygamberlerden isimlerini bildiklerinizin yanındaki kutucuğa "✓" işareti koyunuz.

Hz. Âdem	Hz. İdris	Hz. Nuh	Hz. Hud	Hz. Salih
Hz. Yakub	Hz. İshak	Hz. İsmail	Hz. İbrahim	Hz. Lut
Hz. Yusuf	Hz. Şuayb	Hz. Musa	Hz. Harun	Hz. Davud
Hz. İlyas	Hz. Yunus	Hz. Zülkifl	Hz. Eyyüb	Hz. Süleyman
Hz. Elyesa	Hz. Zekeriyya	Hz. Yahya	Hz. İsa	Hz. Muhammed (sav)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَاِنَّ يُونُسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٣٩﴾ اِذْ اَبَقَ اِلَى الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ ﴿١٤٠﴾ فَسَاهَمَ
فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ ﴿١٤١﴾ فَالْتَقَمَهُ الْحُوتُ وَهُوَ مُلِيمٌ ﴿١٤٢﴾ فَلَوْلَآ اَنَّهُ كَانَ مِنَ
الْمُسَبِّحِينَ ﴿١٤٣﴾ لَلَبِثَ فِى بَطْنِهِٓ اِلٰى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٤٤﴾ فَنَبَذْنَاهُ بِالْعَرَآءِ وَهُوَ
سَقِيمٌ ﴿١٤٥﴾ وَاَنْبَتْنَا عَلَيْهِ شَجَرَةً مِنْ يَقْطِينٍ ﴿١٤٦﴾ وَاَرْسَلْنَاهُ اِلٰى مِائَةِ اَلْفٍ اَوْ
يَزِيدُونَ ﴿١٤٧﴾ فَاٰمَنُوا فَمَتَّعْنَاهُمْ اِلٰى حِينٍ ﴿١٤٨﴾

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

Şüphesiz Yunus da peygamberlerdendi. (139) Hani o, kaçıp yüklü gemiye binmişti. (140) Gemidekilerle kura çekmiş ve kaybedenlerden olmuştu. (141) Böylece Yunus kendini kınayıp dururken balık onu yuttu. (142) Eğer o, Allah'ı tespih edip yüceltenlerden olmasaydı mutlaka insanların diriltileceği güne kadar balığın karnında kalırdı. (143-144) Derken biz onu hasta bir hâlde sahile attık.(145) Üzerine geniş yapraklı bir ağaç bitirdik. (146) Biz onu yüz bin yahut daha fazla insana peygamber olarak gönderdik. (147) Nihayet onlar iman ettiler. Biz de onları bir süreye kadar geçindirdik. (148)

(Saffat suresi 139-148. ayetler)

Kur'an-ı Kerim'de inanç, ibadet ve ahlak konularının yanı sıra peygamberlerin yaşadığı bazı olayları anlatan kıssalar da yer alır. Bunlardan biri de Hz. Yunus'un peygamberlik görevini yerine getirirken yaşadığı bazı olayların anlatıldığı kıssadır.

Hz. Yunus, Kur'an-ı Kerim'de adı geçen peygamberlerdendir. Onun soyu, Bünyamin'den Hz. Yakub'a, ondan da Hz. İbrahim'e dayanır.[19]

Görsel 2.1: Ninova'ya (Musul) ait surların görünüşü (Temsilî)

Hz. Yunus, kendisine peygamberlik verildiğinde otuz yaşındaydı. Eski adı Ninova olan Musul şehrine ve bu bölgenin çevresindeki halklara peygamber olarak gönderilmişti (Görsel 2.1). O, putlara tapan Ninova halkını Allah'ın (cc) dinine davet etti. Tek olan Allah'a (cc) ibadet etmeye çağırdı.[20] Hz. Yunus'a inanmayanlar ona kötü davrandı. O, halkının bu tavırlarına karşı sabır gösterdi. Onları tevhit inancına davet etmeye devam etti.[21]

Hz. Yunus, Allah'a (cc) iman etmezlerse başlarına bir felaket geleceğini halkına bildirdi. Bir sabah Ninova halkı, şehirlerinin kara bir bulutla kaplandığını gördüler. Bu durumun Hz. Yunus'a inanmadıkları için başlarına geldiğini düşündüler. Allah'a (cc) iman ettiklerini bildirmek için Hz. Yunus'u aradılar. O, halkının iman etmeyeceğini düşündüğü için yaşadığı şehri terk etmiş ve bir limana gidip gemiye binmişti. Hz. Yunus'u bulamayan kavmi, başlarına gelen sıkıntılardan kurtulmak ve doğru yola yönelmek için Allah'a (cc) **tövbe** etti. Allah (cc), onların tövbesini kabul ederek kara bulutları şehrin üzerinden kaldırdı.[22]

tövbe

Müslümanların bilerek veya bilmeyerek işlediği günahlardan dolayı bir daha benzer hatalara düşmemek için Allah'tan (cc) af dilemesi.

(bk. Serinsu vd., "tövbe", 368)

Hz. Yunus'un bindiği gemi, yükü fazla olduğu için batma tehlikesiyle karşı karşıya kaldı. Yolcular, gemiyi hafifletmek için kendi aralarında kura çekmeye karar verdiler. Kurada Hz. Yunus çıktı ve gemidekiler tarafından denize atıldı. Allah'ın (cc) emriyle büyük bir balık onu yuttu.[23] Kur'an-ı Kerim'de bu olay şöyle anlatılır: **"Hani o, dolu bir gemiye binip kaçmıştı. Gemide olanlarla karşılıklı kur'a çektiler de kaybedenlerden oldu."**[24]

Zelle

Herhangi bir kasıt olmaksızın peygamberlerde unutma, yanılma veya hata şeklinde ortaya çıkan kusurdur. Peygamberlerin kasıtlı olarak günah işlemeleri mümkün değildir. Çünkü onların kasıtlı günah işlememe anlamına gelen ismet sıfatı vardır.

(bk. Serinsu vd., "Zelle", 399)

Hz. Yunus, balığın karnındayken kendisini bağışlaması için Allah'a (cc) dua etti. Yüce Allah, Hz. Yunus'un duasını kabul etti. Kur'an-ı Kerim'de bu durum **"Eğer o, Allah'ı tespih edip yüceltenlerden olmasaydı, mutlaka insanların diriltileceği güne kadar balığın karnında kalırdı."**[25] ayetiyle anlatılır. Halkının tepkisinden sonra şehirden ayrılan Hz. Yunus, balığın karnında geçirdiği süre boyunca hatasından ders alarak Allah'a (cc) tövbe etmiş, sabır ve dua ile O'na yönelmiştir.

Hz. Yunus'un kavmini terk etmesi bir zelle örneğidir. O, Allah'tan (cc) izin almadan halkını bırakıp gitmiş ancak daha sonra hatasını fark edip pişmanlıkla O'na dua etmiştir. Hz. Yunus kıssası, insanın hata yapabileceğini fakat samimi bir tövbe ile Allah'a (cc) yönelebileceğini gösterir.

Balık Hz. Yunus'u daha sonra, hasta olmuş bir hâlde Ninova sahiline bıraktı. O, iyileştikten sonra halkına geri döndü. Onların putperestlikten vazgeçip Allah'a (cc) iman ettiklerini gördü.[26] Allah (cc) **"... Nihayet onlar iman ettiler. Biz de onları bir süreye kadar geçindirdik."**[27] diyerek Ninova halkının tövbelerinin kabul edildiğini Kur'an'da bildirmiştir. Böylece Hz. Yunus peygamberlik görevini yerine getirmiş oldu.

Hz. Yunus kıssası insanlara sabrın, metanetin (dayanıklı olmak) ve Allah'a (cc) inanmanın önemini anlatır. Tövbe eden ve doğru yolu bulan bir toplumun kurtuluşa erebileceğini gösterir. Hz. Yunus'un kavmi, tövbe ederek Allah'ın (cc) rahmetine kavuşmuş ve kurtuluşa ermiştir. Kıssa, bireylerin ve toplumların hatalarını fark edip sorumluluklarını yerine getirmeleri gerektiğini gösterir.

Bilgi Görseli 2.2: Hz. Yunus kıssasında insanlara verilen mesajlar

Karekoddan yararlanarak Hz.Yunus kıssası ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

6. Çalışma Yaprağı

Öğrendiklerinizden yararlanarak 5N1K kuralına göre oluşturulan aşağıdaki soruları cevaplayınız.

KİM	**Hz. Yunus'un kim olduğunu açıklayınız.**
	
NE	**Hz. Yunus kıssasında gökyüzünü ne kapladığını yazınız.**
	
NEREDE	**Hz. Yunus'un peygamberlik görevini nerede yerine getirdiğini belirtiniz.**
	
NE ZAMAN	**Ninova halkının ne zaman tövbe ettiğini yazınız.**
	
NEDEN	**Hz. Yunus'un bulunduğu şehri neden terk ettiğini açıklayınız.**
	
NASIL	**Hz. Yunus'un duasına Allah'ın (cc) nasıl cevap verdiğini yazınız.**
	

6. Etkinlik

30 dk.

Adı	*Hz. Yunus Kıssasını Anlıyorum*
Amaç	*Hz. Yunus'un imtihanı kıssasını çözümleyebilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.*

1. **Adım:** *Öğretmeninizin rehberliğinde üye sayısı eşit vızıltı grupları oluşturunuz.*
2. **Adım:** *Hz. Yunus kıssasından alınan aşağıdaki konulardan birini grup olarak seçiniz.*
   - *Ninova halkının Hz. Yunus'un davetini reddetmesi*
   - *Hz. Yunus'un şehirden ayrılması ve gemide yaşadıkları*
   - *Hz. Yunus'un balığın karnında yaşadıkları*
   - *Ninova halkının Allah'a (cc) tövbe etmesi*
3. **Adım:** *Seçtiğiniz konulardan birini dört dakikayı geçmeyecek şekilde tartışınız.*
4. **Adım:** *Tartışmaya katılan arkadaşlarınızı yapıcı bir dil kullanarak değerlendiriniz.*

Tüm tartışmalar sonunda hangi duyguları hissettiğinizi, hangi dersleri çıkardığınızı ve bu kıssanın günlük hayatınıza yansımalarını aşağıdaki boşluklara yazınız.

Hissettiğim duygular

Çıkardığım dersler

Günlük hayatıma yansımaları

Kontrol Noktası

Aşağıdaki 3-2-1 çıkış kartlarını doldurunuz.

Hz. Yunus kıssasından öğrendiğim üç bilgi

3

- .....
- .....
- .....

Hz. Yunus kıssasında merak ettiğim iki olay

2

- .....
- .....

Hz. Yunus'a sormak istediğim bir soru

1

- .....

2.4. Kureyş Suresi ve Anlamı

Konuya Başlarken

Yüce Allah'ın verdiği nimetlerin faydaları hakkındaki düşüncelerinizi ifade ediniz.

Karekoddan yararlanarak Kureyş suresinin seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

لِاِيلٰفِ قُرَيْشٍ ۙ ١ اٖلٰفِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَآءِ وَالصَّيْفِ ۚ ٢ فَلْيَعْبُدُوا

رَبَّ هٰذَا الْبَيْتِ ۙ ٣ اَلَّذِيٓ اَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَاٰمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ ٤

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

Kureyş'in güvenliğini, onların kış ve yaz yolculuklarında güvenliğini sağlamak için (Allah lutuflarda bulundu). (1-2) Onlar da kendilerini besleyip açlıklarını gideren ve her çeşit korkudan emin kılan şu evin rabbine kulluk etsinler. (3-4)

(Kureyş suresi 1-4. ayetler)

7. Etkinlik

20 dk.

Adı	*Kureyş Suresinin Anlamını Öğreniyorum*
Amaç	*Kureyş suresinin anlamında Kur'an-ı Kerim mealine başvurabilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.*

1. Adım: *Kureyş suresinin mealini Kur'an-ı Kerim'den veya ders kitabından bularak inceleyiniz.*

2. Adım: *Kureyş suresini inceledikten sonra sınıf arkadaşlarınızla birlikte surede ele alınan konuları belirleyiniz. Bu konuları noktalı alana yazarak sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.*

.....

.....

.....

3. Adım: *Kureyş suresindeki ayetlerden yararlanarak Kureyşlilerin ekonomik hayatına dair merak ettiğiniz konular hakkında en az iki soru yazınız.*

- .....
- .....
- .....

4. Adım: *Kureyş suresindeki ayetlerin içeriklerini tablodaki başlıklar altına yazarak sınıflandırınız.*

Allah'ın (cc) sağladığı güven ve kolaylıklar	Ekonomik güvenlik	İnsanların görevi

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.*

Bilgi Görseli 2.3: Kureyş suresinin kimliği

Kureyş suresinde Allah'ın (cc) Mekke'de yaşayan Kureyş Kabilesi'ne verdiği ticari kolaylıklardan, güvenlik, zenginlik gibi imkânlardan bahsedilir. Onlardan bu nimetleri veren Allah'a (cc) kulluk etmeleri istenir.[28]

Hz. Peygamber Mekke'nin önemli topluluklarından olan Kureyş'in Benî Haşim (Haşimoğulları) kolundandır. Kureyş Kabilesi İslamiyet'ten önce Kâbe'nin bakımı, hac işlerinin yönetimi, hacılara su, yemek dağıtımı gibi hizmetleri yerine getirirdi.[29] Yemen'den gelen Ebrehe, önünde büyük bir fil olan orduyla Kâbe'ye saldırmıştı. Ancak Allah'ın (cc) yardımıyla bu ordu bozguna uğratıldı. Bu olay, Kureyş halkının diğer kabileler arasındaki saygınlığını artırdı.

Kureyş

Hz. Peygamber'in mensup olduğu, İslam'ın tebliğine ilk muhatap olan ve Kur'an'da adı geçen büyük bir Arap kabilesidir.

(bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu,* 5/691)

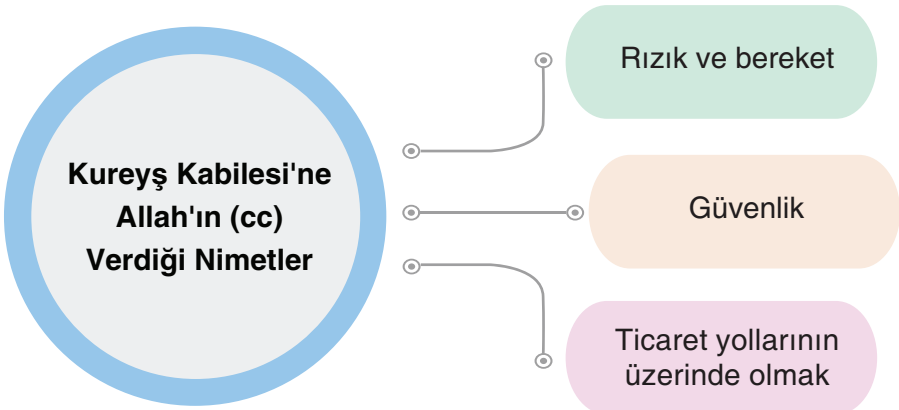

Görsel 2.2: Kureyşliler, diğer kabilelerle anlaşmalar yaparak ticaret yollarını güvenli hâle getirmiştir.

Mekke, tarım ve hayvancılığa elverişli olmadığı için halkın en önemli gelir kaynağı ticaretti. Bu şehir, Yemen'den başlayıp Akabe Körfezi'ne kadar ulaşan ticaret yolu üzerinde bulunurdu. Kureyşliler kışın Şam'dan Yemen'e, yazın da Yemen'den Şam'a güvenli bir şekilde ticaret yaparlardı.[30] Şehrin çevresinde Ukaz, Mecenne, Zülmecaz gibi panayırlar kurulurdu.[31] Hac mevsiminde kurulan bu panayırlar ticaretin canlanmasına katkıda bulunurdu.[32] Diğer bölgelerde üretilen sebze, meyve gibi gıda maddeleri Mekke'ye getirilerek satılırdı. Böylece halk, kendi ihtiyaçlarını bu yollarla karşılamış olurdu.[33]

Kureyş'in güven içinde yaşaması ve komşu topluluklarla dostluklar kurması sayesinde kafileler ticari hayatlarını emniyet içinde sürdürürdü (Görsel 2.3). Kureyş suresinde Allah'ın (cc) onlara verdiği bu imkânlara karşılık "**... şu evin rabbine kulluk etsinler.**"[34] buyrulmuştur.

Karekoddan yararlanarak Kureyş suresi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Bilgi Görseli 2.4: Kureyş Kabilesi'ne Allah'ın (cc) verdiği nimetler

8. Etkinlik

20 dk.

Adı	*Nimetleri Düşün, Görevini Hatırla*
Amaç	*Kureyş suresiyle ilgili yaptığı çıkarımlara durumlarda yer verebilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.*

1. Adım: *Kureyş suresinin anlamını inceleyerek Allah'ın (cc) verdiği nimetlere karşı insanların nasıl davranması gerektiğini düşününüz. Aşağıdaki ilişkilendirme diyagramında verilen soruları cevaplayınız.*

Bahsedilen Nimetler

Allah (cc) Kureyş'e hangi nimetleri vermiştir?
.....
.....

Bu nimetler Kureyş'in ekonomik hayatına nasıl katkı sağlamıştır?
.....
.....

Bu olaydan kendi hayatım için hangi dersi çıkarıyorum?
.....
.....

2. Adım: *Yukarıdaki ilişkilendirme diyagramını tamamladıktan sonra aşağıda verilen soruları kendi çıkarımlarınızdan hareketle cevaplayınız. Düşüncelerinizi yazarken doğru ve anlaşılır bir dil kullanmaya özen gösteriniz.*

- *Allah'n (cc) sağladığı güven ortamı Kureyşlilere hangi sorumluluklarını hatırlatmıştır?*

.....

.....

- *Allah'ın (cc) verdiği nimetleri düşünmek insanı hangi davranışlara yönlendirir? Kendi hayatınızdan somut örnekler veriniz.*

.....

.....

- *İnsanların parayı kullanırken nasıl davranmaları gerektiğiyle ilgili düşüncelerinizi sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.*

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.*

9. Etkinlik

30 + 30 dk.

Adı	*Kureyş Suresini Ezberleyelim*
Amaç	*Kureyş suresini tilavet edebilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.*

1. Adım: *Kureyş suresinin okunuşunu harf, hareke ve işaretlerin telaffuz özelliklerine dikkat ederek karekoddan dinleyiniz.*

2. Adım: *Dinlediğiniz okuyuşta harflerin telaffuz özelliklerini belirleyiniz ve sureyi koro hâlinde tekrar ediniz.*

3. Adım: *Kureyş suresini harflerin mahreçlerine uygun telaffuz etmeye özen göstererek yüzünden okuyunuz. Okumaya başlamadan önce euzübesmele çekmeyi unutmayınız.*

Karekoddan yararlanarak Kureyş suresinin ezberlenmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Ezberleme Adımları	Okunuşu
Besmele çekilir.	بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ
1. ayet ezberlenir.	لِإِيلَافِ قُرَيْشٍ ۙ ١
2. ayet ezberlenir.	إِيلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَآءِ وَالصَّيْفِ ۚ ٢
1 ve 2. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	لِإِيلَافِ قُرَيْشٍ ۙ ١ إِيلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَآءِ وَالصَّيْفِ ۚ ٢
3. ayet ezberlenir.	فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هٰذَا الْبَيْتِ ۙ ٣
1, 2 ve 3. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	لِإِيلَافِ قُرَيْشٍ ۙ ١ إِيلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَآءِ وَالصَّيْفِ ۚ ٢ فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هٰذَا الْبَيْتِ ۙ ٣
4. ayet ezberlenir.	اَلَّذِىٓ اَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَاٰمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ ٤

1, 2, 3 ve 4. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	لِإِيلَٰفِ قُرَيْشٍ ۙ ١ إِۦلَٰفِهِمْ رِحْلَةَ ٱلشِّتَآءِ وَٱلصَّيْفِ ۚ ٢ فَلْيَعْبُدُوا۟ رَبَّ هَٰذَا ٱلْبَيْتِ ۙ ٣ ٱلَّذِىٓ أَطْعَمَهُم مِّن جُوعٍ وَءَامَنَهُم مِّنْ خَوْفٍۭ ٤

4. **Adım:** *Kureyş suresinde yer alan tecvit kurallarını tespit ederek açıklayınız.*

5. **Adım:** *Tablodaki yöntemi öğretmen rehberliğinde uygulayarak Kureyş suresini ezberleyiniz.*

6. **Adım:** *Kureyş suresini tecvit kurallarına uygun olarak sınıfta öğretmeninize ezbere okuyunuz.*

7. **Adım:** *Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda Kureyş suresini ezberden tekrar ediniz.*

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Gözlem Formu'nu doldurunuz.*

Kontrol Noktası

Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" harfini yazınız.

1.	**(....)**	Kureyş suresi, Allah'ın (cc) Kureyş Kabilesi'ne sağladığı ticari kolaylıklardan ve güvenlikten bahseder.
2.	**(....)**	Kureyş Kabilesi Mekke'de tarım ve hayvancılıkla geçinirdi.
3.	**(....)**	Kureyşlilerin komşu topluluklarla dostluk kurmaları ticari hayatlarını güven içinde sürdürmelerini sağlardı.
4.	**(....)**	Kureyş suresi, Kureyşlilerin Allah'a (cc) şükretmesi gerektiğini onlara hatırlatır.
5.	**(....)**	Kureyşliler Kâbe'nin bakımı, hac işlerinin yönetimi gibi işleri diğer kabilelerle paylaşırdı.

Karekoddan yararlanarak Kontrol Noktası'nın cevap anahtarına ulaşabilirsiniz.

Farklı Kaydet

Bu temada öğrendiklerinizi aşağıdaki alana kısaca not edebilirsiniz.

.....

.....

.....

Ölçme ve Değerlendirme

Aşağıda verilen sözcüklerden uygun olanlarla cümlelerdeki noktalı yerleri tamamlayınız.

Kureyş	Mekke	tevhit	ticaret	tövbe

1. Hz. Peygamber'in kabilesi olan ..... İslam'ın tebliğine ilk muhatap olan topluluklardan biridir.

2. Mekke, tarım ve hayvancılığa uygun olmadığı için bölge halkı ..... yoluyla geçimini sağlardı.

3. Hz. Yunus, ... inancını kabul etmedikleri takdirde bir felaketle karşılaşacaklarını kavmine bildirdi.

4. Ninova halkı, şehirlerinin kara bir bulutla kaplandığını görünce ..... etmeye karar verdi.

Aşağıda verilen ifadelerin başına ilgili olduğu kavrama ait harfi yazarak ifadelerle kavramları eşleştiriniz.

(.....)	**5.** Kelime sonunda durulması veya geçilmesine rağmen kaybolmayan sükûndur.
(.....)	**6.** Durulduğunda ortaya çıkan, geçildiğinde kaybolan sükûndur.
(.....)	**7.** Med harfi bulunmadan oluşan med çeşididir.
(.....)	**8.** Med harfinden sonra şedde geldiğinde oluşan med çeşididir.
(.....)	**9.** Harfin bir elif miktarından daha fazla uzatılmasına neden olan harf veya işarettir.
(.....)	**10.** Meddilin kuralında uzatılan harflere verilen isimdir.

a)	Harfilin
b)	Meddiarız
c)	Meddilazım
ç)	Meddilin
d)	Sebebimed
e)	Sükûnuarız
f)	Sükûnulazım
g)	Med işareti

Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

11. Aşağıdaki kelimelerin hangisinde harfilin yoktur?

A) قَوْلٌ B) فَوَيْلٌ C) هَاوِيَةٌ D) عَلَيْكُمْ

12. Med çeşitleriyle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?

A) Meddilinde sükûnulazım yer alabilir.

B) Meddiarızda kalıcı sükûn bulunabilir.

C) Meddilinde med harflerinden biri yer alır.

D) Meddilazımda harfi uzatarak okumak caizdir.

13. I. Uzatılarak okunmanın hükmü vaciptir.

II. Med harfinden sonra sebebimedden birinin gelmesi gerekir.

III. Sebebimedde kalıcı veya geçici sükûn yer alır.

IV. Bir elif miktarından çok, dört elif miktarından az uzatılır.

Bu bilgilerden hangileri meddilin kuralı için geçerlidir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve IV D) III ve IV

14. Aşağıdaki ayetlerin hangisinin sonunda vakıf yapılırsa diğerlerinden farklı bir med kuralı ortaya çıkar?

A) بَلْ هُوَ قُرْاٰنٌ مَجِيدٌ

B) اَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ

C) لَآ اَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ

D) لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ

15. I. فَلَمَّا رَاَوْهَا قَالُوٓا اِنَّا لَضَآلُّونَ

II. فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَآءِىٓ اِلَّا فِرَارًا

III. فَاِذَا جَآءَتِ الطَّآمَّةُ الْكُبْرٰى

IV. فَأْتُوا بِاٰبَآئِنَآ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

Bu ayetlerin hangilerinde meddilazım kuralı vardır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve IV D) III ve IV

16. Aşağıdaki ayetlerin hangisinin sonunda vakıf yapılırsa meddiarız kuralı ortaya çıkar?

A) اَلَمْ نُهْلِكِ الْاَوَّلِينَ

B) وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ

C) وَاِنَّ الدِّينَ لَوَاقِعٌ

D) كَيْ نُسَبِّحَكَ كَثِيرًا

17. Hz. Yunus kıssasında bireysel ve toplumsal sorumluluklar vurgulanır. İnsanların hata yaptıktan sonra samimi bir tövbe ile Allah'tan (cc) af dileyebileceği belirtilir. Bu kıssa, Allah'ın (cc) rahmetinin sınırsız olduğunu ve samimi tövbelerin kabul edileceğini müjdeler. Ninova halkı, Hz. Yunus'un çağrısını reddetmiş fakat daha sonra pişmanlık duyarak tövbe etmiştir. Allah (cc), Ninova halkının tövbesini kabul etmiş ve onları kurtuluşa erdirmiştir. Hz. Yunus ise kavmini terk ederek bir hata yapmıştır. Ancak Allah'a (cc) dua ederek O'nun merhametine sığınmıştır.

Bu parçada Hz. Yunus kıssasıyla ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

A) Sabırlı olmanın önemli olduğuna

B) Allah'ın (cc) rahmetinin sonsuzluğuna

C) Birey veya toplumların hata yapabileceğine

D) Samimi bir tövbenin kişiyi kurtuluşa erdireceğine

18. Kureyş suresinde Allah'ın (cc) Kureyşlilere verdiği hangi nimetten bahsedilir?

A) Güçlü savaşçılar yollamasından

B) Tarım için verimli araziler vermesinden

C) Hayvancılık için geniş alanlar sağlamasından

D) Güvenli ticaret yapma imkânı oluşturmasından

Aşağıdaki soruların cevaplarını boş bırakılan alanlara yazınız.

19. و ve ى harflerinin harfilin olması için gerekli olan iki şartı yazınız.

.....

.....

20. Med kurallarının oluşması için sebebimedin neden önemli olduğunu açıklayınız.

.....

.....

.....

21. Hz. Yunus kıssasında Müslümanlara zor ve umutsuz bir durumla karşılaştıklarında pes etmemelerinin gerekliliği anlatılır. Hz. Yunus'un balığın karnında umudunu kaybetmeyerek Allah'a (cc) dua etmesi buna güzel bir örnektir.

Hz. Yunus'un yaşadığı zorluklar karşısında gösterdiği davranışlara örnekler veriniz.

.....

.....

.....

.....

22. Kureyş suresinde verilen mesajları kendi hayatınızda nasıl uygulayabileceğinizi açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

Aşağıdaki 23-25. soruları ayetlerde verilen rakamları boş alanlara yazarak cevaplayınız.

- اِنَّهُمْ اَلْفَوْا اٰبَآءَهُمْ ضَآلِّيْنَ
  I II III
- وَخَلَقَ الْجَآنَّ مِنْ مَارِجٍ مِنْ نَارٍ
  IV V
- رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ
  VI VII

23. Hangi kelimelerde harfilin vardır?

.....

24. Kelimelerin hangilerinde meddilazım kuralı bulunur?

.....

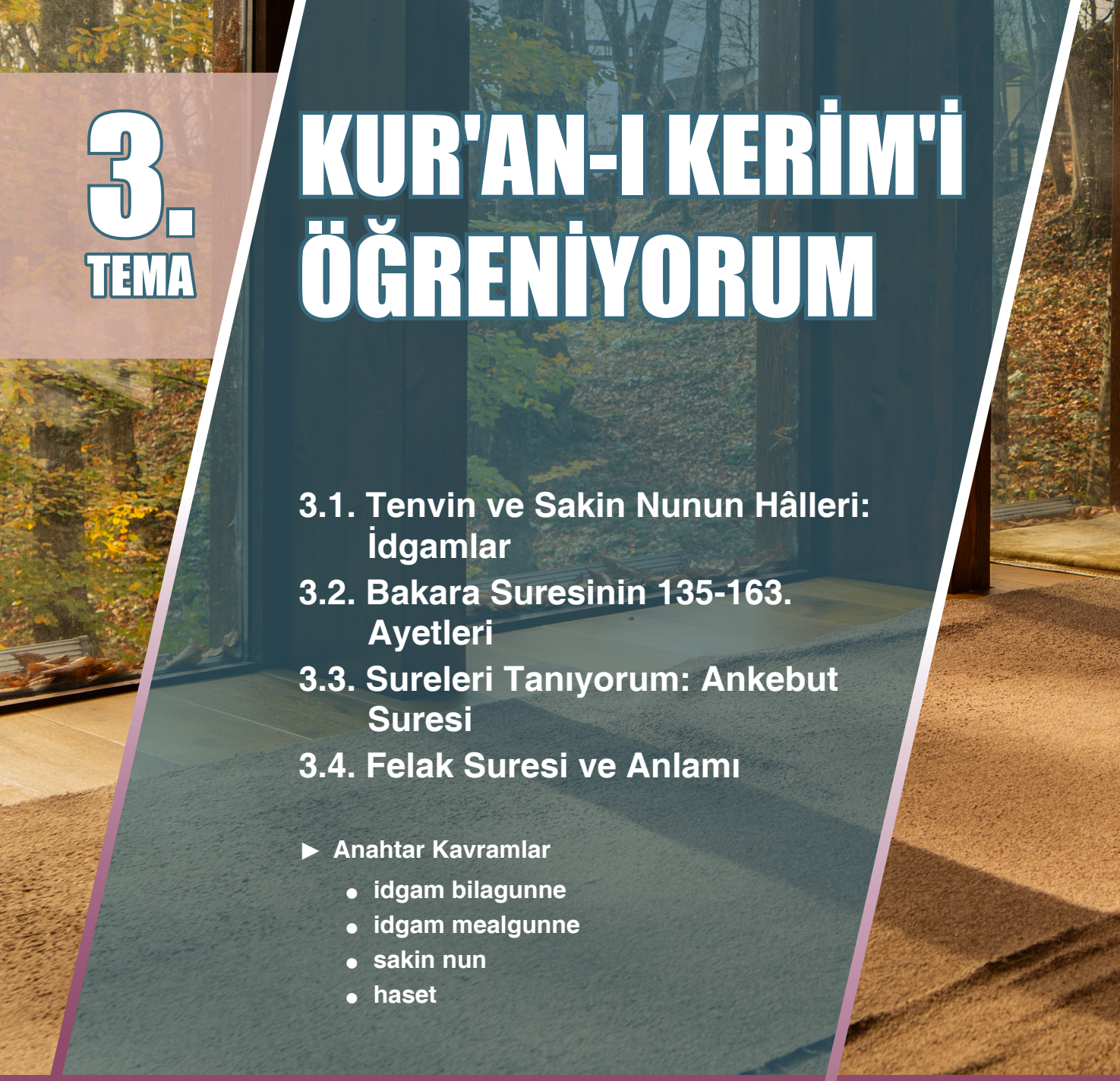
25. Kelimelerin hangilerinde vakıf yapılırsa meddiarız kuralı oluşur?

.....

Karekoddan yararlanarak tema ile ilgili daha fazla soruya ulaşabilirsiniz.

Sonnot

[1] bk. Tetik, *Cezeri İlaveli Karabaş Tecvidi*, 28.
[2] bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'ân Okumayı Öğrenme Rehberi*, 75.
[3] bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 117.
[4] bk. Tetik, *Cezeri İlaveli Karabaş Tecvidi*, 26.
[5] bk. Karakılıç, *Tecvid İlmi*, 85.
[6] bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'ân Okumayı Öğrenme Rehberi*, 74.
[7] bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 113.
[8] bk. Ünlü, *Kur'ân-ı Kerîm'in Tecvîdi*, 50.
[9] bk. Tetik, *Cezeri İlaveli Karabaş Tecvidi*, 29-30.
[10] bk. Temel, *Kırâat ve Tecvîd Istılahları*, 91-92.
[11] bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 122.
[12] bk. Karakılıç, *Tecvid İlmi*, 89.
[13] bk. Tuğral, *Ana Hatlarıyla Kur'ân Tecvîdi*, 38.
[14] bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 123.
[15] bk. Ünlü, *Kur'ân-ı Kerîm'in Tecvîdi*, 55.
[16] bk. Tuğral, *Ana Hatlarıyla Kur'ân Tecvîdi*, 36.
[17] Müzemmil suresi 4. ayet.
[18] bk. "Tertil", Dinî Terimler Sözlüğü, 362.
[19] bk. "Felak suresi", Dinî Terimler Sözlüğü, 392.
[20] bk. Harman, "Yûnus", 43/599.
[21] bk. Karaman vd., Kur'an Yolu, 3/697.
[22] bk. Harman, "Yûnus", 43/599.
[23] bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslam*, 1/558.
[24] Saffat suresi 140-141. ayetler.
[25] Saffat suresi 143-144. ayetler.
[26] bk. Harman vd., "Yûnus", 43/597.
[27] Saffat suresi 148. ayet.
[28] Kur'ân Yolu (Erişim 15 Kasım 2025), el-Kureyş, 5/691.
[29] bk. Yaşaroğlu, "Kureyş Suresi", 26/444.
[30] bk. Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili*, 9/491.
[31] bk. Önkal vd., *Hz. Peygamber'in İzinde*, 22.
[32] bk. Yaşaroğlu vd., "Kureyş Suresi", 26/444.
[33] bk. Karaman vd., Kur'an Yolu, 5/693.
[34] Kureyş suresi 3. ayet.

3. TEMA

KUR'AN-I KERİM'İ ÖĞRENİYORUM

3.1. Tenvin ve Sakin Nunun Hâlleri: İdgamlar
3.2. Bakara Suresinin 135-163. Ayetleri
3.3. Sureleri Tanıyorum: Ankebut Suresi
3.4. Felak Suresi ve Anlamı

► **Anahtar Kavramlar**

- **idgam bilagunne**
- **idgam mealgunne**
- **sakin nun**
- **haset**

► **Bu temada sizlerden**

- tenvin ve sakin nunun hâllerini sınıflandırabilmeniz,
- Bakara suresinin 135-163. ayetlerini yüzünden okuyabilmeniz,
- Ankebut suresinin 41. ayetiyle ilgili bilgi toplayabilmeniz,
- Felak suresinin anlamında Kur'an-ı Kerim mealine başvurabilmeniz,
- Felak suresini tilavet edebilmeniz

beklenmektedir.

Tema Dosyası

Tema Sunusu

Temaya Başlarken

Kur'an alfabesindeki tüm harfler hareke ve işaretler yardımıyla seslendirilir. Bunun sebebi alfabedeki tüm harflerin sessiz olmasıdır. Tenvin, harekelerin verdiği seslerin sonuna "n" sesinin eklenmesini sağlar. Hareke isimlerine benzer şekilde iki üstün, iki esre ve iki ötre olarak isimlendirilir. Hem isimlendirme hem de harfin üzerinde veya altında bulunması bakımından harekelerle benzerlik gösterir.

Bir harfin harekeli ve tenvinli okunuşu arasındaki benzerlikler nelerdir?

Allah'tan (cc) başka bir varlığa tapmak ve ondan yardım beklemek kişi için gerçek anlamda koruma ve güven sağlamaz. Çünkü O'nun dışındaki tüm varlıklar gelip geçicidir. Bu durum, Ankebut suresinin 41. ayetinde yuvaların en çürüğü olarak tarif edilen örümcek ağına benzetilerek anlatılır.

Kur'an-ı Kerim'de neden örümcek ağı benzetmesi yapılmış olabilir?

3.1. Tenvin ve Sakin Nunun Hâlleri: İdgamlar

Konuya Başlarken

Tecvit kurallarıyla ilgili aşağıdaki kavramlardan bildiklerinizin yanındaki kutucuğa (✓) işareti koyunuz.

Tenvin ☐	Sakin nun ☐	İdgam ☐
Gunne ☐	İdgam mealgunne ☐	İdgam bilagunne ☐

Tenvin bulunan kelimede vakıf yapıldığında "-n" sesi söylenmez.
(bk. Karakılıç, *Tecvid İlmi*, 107)

Tenvin, kelimenin sadece son harfinde bulunabilir. Nun gibi okumak anlamına gelen tenvin, cezimli nun harfinin (نْ) işlevini görür.[1] Tenvin, ن harfinin sesini verir ancak bir hareke değildir. Kur'an yazısında yer almadığı için çift hareke işaretiyle gösterilir.[2] Harekenin sesine eklenen "-n" sesi yazıda yer almaz fakat okuyuşta ortaya çıkar.

İki Üstün (ـً)	İki Esre (ـٍ)	İki Ötre (ـٌ)
Üstün harekesinin verdiği sese "-n" sesi eklenir. İnce harflerin "en", kalın harflerin "an" sesiyle okunmasını sağlar.	Esre harekesinin verdiği sese "-n" sesi eklenir. İnce harflerin "-in", kalın harflerin "-ın, -in" arası bir sesle okunmasını sağlar.	Ötre harekesinin verdiği sese "-n" sesi eklenir. İnce harflerin "-un, -ün" arası bir sesle, kalın harflerin "-un" sesiyle okunmasını sağlar.

Örnek

Okunuşu	Yazılışı
صُحُفَنْ	صُحُفًا
يَوْمِنْ	يَوْمٍ
صِرَاطُنْ	صِرَاطٌ

Örnek kelimelerde iki üstün, iki esre ve iki ötrenin yer aldığı tenvin işareti bulunur. Yazıda yer alan tenvin işareti, harekeli harfin sesine "-n" sesinin eklenerek okunmasını sağlar. Bu ses, kelimelerin okunuş kısımlarında gösterilen sakin nun harfinin sesidir.

Cezimli nun harfine **sakin nun** (نْ) denir.[3] Sakin nun hem yazıda hem de okuyuşta yer alır. Tenvin sadece kelime sonunda bulunurken sakin nun kelime içinde ve sonunda bulunabilir.[4]

Örnek

عَنْكَ	يَكُنْ

Kur'an-ı Kerim'i okurken vakıf yapılırsa tenvindeki "-n" sesi kaybolur ancak vakıf hâlinde sakin nun kendini korur.[5]

Örnek

Yazılışı	Okunuşu	Vakıf Hâlinde Okunuşu
اِنْسٌ	اِنْسُنْ	اِنْسْ

Örnekteki ilk kelimede sakin nun harfi vardır. Kelimenin son harfinde bulunan iki ötrenin seslendirilmesinde ötre harekeye "-n" sesi eklenir. اِنْسٌ kelimesinde ikinci bir sakin nun sesi ortaya çıkar. Kelimede vakıf yapıldığında ise "-n" sesi ortadan kalkar. Bu durumda اِنْسٌ kelimesinde vakıf yapıldığında sakin nun yazı ve okuyuşta yer almaya devam eder. İki ötre nedeniyle ortaya çıkan sakin nun sesi ise sükûndan dolayı seslendirilmez.

Tenvin, seslendirme bakımından sakin nun gibi görev yapar. Sakin nun ve tenvin birçok tecvit kuralının oluşmasını sağlar.[6] İdgamın bazı türleri bu kurallar arasında yer alır.

İdgam, bir şeyi diğer bir şeyin içine katmak demektir.[7] Sakin (cezimli) olan bir harfin, harekeli olan başka harfe katılarak okunmasıdır.[8] İdgamın farklı çeşitleri vardır. Bunlardan idgam mealgunne ile idgam bilagunne kuralları tenvin ve sakin nun ile ilgilidir.

3.1.1. İdgam Mealgunne

Gunneli idgam anlamına gelir.[9] Bu idgamda sakin nun ve tenvinde bulunan "-n" sesi gizlenerek okunur. Gunne, genizden çıkarılan bir sestir. Geniz, boğazın burna açıldığı boşluktur. Gunneli okuyuşta ses genizden (burun boşluğundan) getirilerek nun sesi çıkarılır. Dil ucu dişlere ve damağa değdirilmeden arada hafif bir boşluk bırakılır ve nun sesi nağmeli seslendirilir.[10] Ayrıca gunneli okuyuş bir buçuk elif miktarı tutularak yerine getirilir.[11] Gunnenin uygulanışı Kur'an-ı Kerim'in okunuşuna güzellik katar.

İdgam mealgunne, tenvin ya da sakin nundan sonra م, ن, و, ى harflerinden birinin gelmesiyle oluşur. Tenvinin okunuşunda yer alan "n" sesi veya sakin nun, idgam mealgunne harfine katılır. Bu okuma esnasında gunne yapılarak "n" sesi gizlenir ve idgam harfi şeddeli okunur.[12]

İdgam mealgunne iki kelime arasında oluşur. Buna göre birinci kelimenin son harfi tenvinli ya da sakin nun, ikinci kelimenin ilk harfi idgam mealgunne harflerinden biri olmalıdır. İdgam mealgunne kuralının uygulanmasının hükmü vaciptir.[13]

Sakin nun ve tenvinle oluşan idgam mealgunne kuralıyla ilgili örnekler harflerine göre aşağıda verilmiştir:

Örnek

م

Okunuşu	Yazılışı
مِمِّثْلِهِ ← مِمْ مِثْلِهِ	مِنْ مِثْلِهِ (İdgam harfi: م, Sakin nun: نْ)

Bu örnekte idgam mealgunne harflerinden olan م, sakin nundan sonra geldiği için şeddeli ve gunneyle okunur.

Okunuşu	Yazılışı
حَتْمَمَّقْضِيًّا ← حَتْمَمْ مَقْضِيًّا ← حَتْمَنْ مَقْضِيًّا	حَتْمًا مَقْضِيًّا (İdgam harfi: مَ, Tenvin: ًا)

Örnekte tenvinden sonra م harfi gelmiştir. Tenvinin okunuşunda ortaya çıkan "n" sesi gizlenerek bu harfe katılır ve şeddeli okunur.

Örnek

ن

Okunuşu	Yazılışı
اِنَّفَعَتِ ← اِنْ نَفَعَتِ	اِنْ نَفَعَتِ (İdgam harfi: نَ, Sakin nun: نْ)

Örnekte sakin nun harfinden sonra ن harfi gelmiştir. Bu sebeple iki harf şeddeli ve gunneyle okunur.

Örnek

Yazılışı	Okunuşu	
İdgam harfi Tenvin		
خَلْقٍ نُعِيدُهُ	خَلْقِنْ نُعِيدُهُ	خَلْقِنُّعِيدُهُ

ن

Örnekte tenvinden sonra ن harfi geldiği için idgam mealgunne kuralı uygulanır. Tenvinin okunuşunda ortaya çıkan "n" sesi ن harfine katılır. Bu durumda ن harfi şeddeli ve gunneyle okunur.

Örnek

Yazılışı	Okunuşu	
İdgam harfi Sakin nun		
مِنْ وَاقٍ	مِوْ وَاقٍ	مِوَّاقٍ

و

Örnekte sakin nundan sonra idgam mealgunne harflerinden olan و geldiği için sakin nun, و harfine katılır. Bu durumda و harfi şeddeli okunur.

Yazılışı	Okunuşu		
İdgam harfi Tenvin			
زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ	زَجْرَتُنْ وَاحِدَةٌ	زَجْرَتُوْ وَاحِدَةٌ	زَجْرَتُوَّاحِدَةٌ

Örnekte tenvinden sonra idgam mealgunne harflerinden olan و geldiği için idgam kuralı uygulanır. Tenvinin okunuşunda yer alan "n" sesi, و harfine katılır ve şeddeli okunur.

Örnek

ى

Okunuşu	Yazılışı
مَيُّرِدْ ← مَىْ يُرِدْ	مَنْ يُرِدْ

İdgam harfi: ى — Sakin nun: نْ

Örnekte sakin nundan sonra idgam mealgunne harflerinden olan ى geldiği için sakin nun, ى harfine katılır. Bu durumda ى harfi şeddeli okunur.

Okunuşu	Yazılışı
قَبْضَيَّسِيرًا ← قَبْضَىْ يَسِيرًا ← قَبْضَنْ يَسِيرًا	قَبْضًا يَسِيرًا

İdgam harfi: ى — Tenvin: ًا

Örnekte tenvinden sonra idgam mealgunne harflerinden olan ى geldiği için idgam kuralı uygulanır. Tenvinin okunuşunda yer alan "n" sesi, ى harfine katılır ve şeddeli okunur.

İdgam mealgunne kuralında sakin nun ile idgam harfi ayrı kelimelerde yer almalıdır. Aynı kelimede sakin nundan sonra idgam harfi gelirse idgam yapılmaz. Sakin nun açıkça okunur ve idgam harfine katılarak okunmaz.[14] Bu kurala göre Kur'an-ı Kerim'de yer alan şu kelimelerde idgam mealgunne kuralı uygulanmaz:[15]

Aynı kelimede yer alan idgam harfi: ى — Sakin nun: نْ

اَلدُّنْيَا

Aynı kelimede yer alan idgam harfi: ى — Sakin nun: نْ

بُنْيَانٌ

Aynı kelimede yer alan idgam harfi: و — Sakin nun: نْ

صِنْوَانٌ

Aynı kelimede yer alan idgam harfi: و — Sakin nun: نْ

قِنْوَانٌ

1. Etkinlik

30 dk.

Adı	*İdgam Mealgunne Kuralını Uyguluyorum*
Amaç	*Tenvin ve sakin nunun hâllerini belirleyebilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.*

1. Adım: *Aşağıdaki tabloda verilen ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.*

2. Adım: *Dinlediğiniz bu ifadeleri birlikte seslendiriniz.*

3. Adım: *Öğretmeninizin tablodan seçtiği ifadelerdeki idgam mealgunne harfini belirleyiniz ve bu kuralın nasıl oluştuğunu söyleyiniz.*

4. Adım: *Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda bu ifadeleri tekrar okuyunuz.*

Karekoddan yararlanarak ifadelerin seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

مَنْ يَتَّبِعُ	اَحَدٍ مِنْهُمْ	مِنْ نَخِيلٍ	مِنْ وَرَثَةِ	مِنْ مَآءٍ
مِنْ مُوصٍ	عَنْ وَلَدِهٖ	مَنْ يَشَآءُ	رَجُلٌ يَسْعٰى	صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ
عَهْدًا نَبَذَهُ	اُمَّةً وَسَطًا	فَرِيقًا مِنْهُمْ	حِسَابًا يَسِيرًا	اَيَّامًا مَعْدُودَاتٍ
صِدِّيقًا نَبِيًّا	لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ	قَرْيَةٍ نَذِيرًا	وَلِكُلٍّ وِجْهَةٌ	عَدُوٌّ مُبِينٌ
اِلٰهٌ وَاحِدٌ	طَلْعٌ نَضِيدٌ	وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ	اَحْيَآءٌ وَلٰكِنْ	حِطَّةٌ نَغْفِرْ

5. Adım: *Bu ifadeleri seslendirirken dikkat edilmesi gereken durumları yazınız.*

.....

.....

.....

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.*

3.1.2. İdgam Bilagunne

Gunnesiz idgam demektir.[16] Sakin nun ya da tenvinden sonra ر veya ل harfi gelirse **idgam bilagunne** oluşur.[17]

İdgam bilagunne kuralı uygulanırken sakin nun veya tenvindeki "n" sesi ر veya ل harfine katılır. Bu şekilde okunurken gunne yapılmaz, ر veya ل harfi şeddeli olarak okunur.[18]

İdgam bilagunne, iki kelime arasında meydana gelir. Kur'an-ı Kerim'de aynı kelime içinde sakin nundan hemen sonra ر veya ل harfinin geldiği kelime örneği bulunmaz. Bir kelime tenvin veya sakin nun ile bitip sonraki kelimenin başında idgam bilagunne harfi yer alırsa bu kural uygulanır.

Örnek

ر

Yazılışı	Okunuşu	
İdgam harfi Sakin nun		
مِنْ رَحْمَةِ	مِرْ رَحْمَةِ	مِرَّحْمَةِ

Örnekte sakin nundan sonra idgam bilagunne harflerinden olan ر geldiği için sakin nun, ر harfine katılır. Bu durumda ر harfi şeddeli okunur.

Yazılışı	Okunuşu		
İdgam harfi Tenvin			
تَوَّابٌ رَحِيمٌ	تَوَّابُنْ رَحِيمٌ	تَوَّابُرْ رَحِيمٌ	تَوَّابُرَّحِيمٌ

Örnekte tenvinden sonra idgam bilagunne harflerinden olan ر geldiği için idgam kuralı uygulanır. Tenvinin okunuşunda yer alan "n" sesi, ر harfine katılır ve şeddeli okunur.

Örnek

Yazılışı	Okunuşu
مِنْ لَبَنٍ	مِلْ لَبَنٍ ← مِلَّبَنٍ

İdgam harfi: ل — Sakin nun

ل

Örnekte sakin nundan sonra idgam bilagunne harflerinden olan ل geldiği için sakin nun, ل harfine katılır. Bu durumda ل harfi şeddeli okunur.

Yazılışı	Okunuşu
قَلِيلٍ لَيُصْبِحُنَّ	قَلِيلِنْ لَيُصْبِحُنَّ ← قَلِيلِلْ لَيُصْبِحُنَّ ← قَلِيلِلَّيُصْبِحُنَّ

İdgam harfi: ل — Tenvin

Örnekte tenvinden sonra idgam bilagunne harflerinden olan ل geldiği için idgam kuralı uygulanır. Tenvinin okunuşunda yer alan "n" sesi, ل harfine katılır ve şeddeli okunur.

خ	ح	ج	ث	ت	ب	ا
ص	ش	س	ز	ر	ذ	د
ق	غ	غ	ع	ظ	ط	ض
ى	ه	و	ن	م	ل	ك

Bilgi Görseli 3.1: İdgam bilagunne harflerinin kırmızı, idgam mealgunne harflerinin yeşil renkle gösterildiği harfler tablosu

Karekoddan yararlanarak idgamlar ile ilgili daha fazla e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

2. Etkinlik

30 dk.

Adı	İdgam Bilagunne Kuralını Uyguluyorum
Amaç	Tenvin ve sakin nunun hâllerini açıklayabilme

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.*

1. Adım: *Aşağıdaki tabloda verilen ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.*

2. Adım: *Dinlediğiniz bu ifadeleri birlikte seslendiriniz.*

3. Adım: *Öğretmeninizin tablodan seçtiği ifadelerdeki idgam bilagunne harfini belirleyiniz ve bu kuralın nasıl oluştuğunu söyleyiniz.*

4. Adım: *Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda bu ifadeleri tekrar okuyunuz.*

Karekoddan yararlanarak ifadelerin seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

مِنْ لَدُنْ	مِنْ رَسُولٍ	مِنْ رِزْقٍ	لَاٰيَةً لِمَنْ	اَنْ رَاٰهُ
مَنْ لَسْتُمْ	مِنْ رَبِّهِمْ	مِنْ لِينَةٍ	وَاَنْ لَيْسَ	وَلَئِنْ رُجِعْتُ
اِنْ لَبِثْتُمْ	خَيْرٌ لَهُ	غَفُورٌ رَحِيمٌ	عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ	جَمِيعٌ لَدَيْنَا
وَاٰيَةٌ لَهُمْ	فَسَلَامٌ لَكَ	ثَمَرَةٍ رِزْقًا	شِهَابًا رَصَدًا	هُدًى لِلنَّاسِ
اَخْذَةً رَابِيَةً	لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ	لَرَؤُفٌ رَحِيمٌ	رَبِّ رَحِيمٍ	حُبًّا لِلّٰهِ

5. Adım: *Bu ifadeleri seslendirirken dikkat edilmesi gereken durumları yazınız.*

.....

.....

.....

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.*

1. Çalışma Yaprağı

Aşağıdaki tabloda verilen ayetleri okuyunuz. Bu ayetlerde bulunan idgam türlerini tespit ederek başlıkların altındaki boş alanları örnekte olduğu gibi işaretleyiniz.

İdgam Mealgunne	İdgam Bilagunne	
✓	✓	وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ
		وَيْلٌ لِكُلِّ هُمَزَةٍ لُمَزَةٍ
		اَلَّذِى جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ
		اِنَّ رَبَّهُمْ بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَخَبِيرٌ
		يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيقٍ مَخْتُومٍ

2. Çalışma Yaprağı

Aşağıdaki tabloda verilen ayetlerde bulunan idgam türlerini başlıkların altındaki kutucukları örnekteki gibi işaretleyiniz. İdgam türünün nasıl oluştuğunu ilgili kutucuklara yazınız.

Nasıl Oluşur?	İdgam Türü		Ayetler
	İdgam Mealgunne	İdgam Bilagunne	
Tenvinden sonra ن harfi gelmiştir. Bundan dolayı idgam mealgunne oluşur.	✓		عَامِلَةٌ نَاصِبَةٌ
			فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ
			فِى عَمَدٍ مُمَدَّدَةٍ
			وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ

Karekoddan yararlanarak Kontrol Noktası'nın cevap anahtarına ulaşabilirsiniz.

Kontrol Noktası

Aşağıdaki soruların cevaplarını altlarındaki boşluklara yazınız.

1. **Gunnenin ne olduğunu açıklayınız.**

2. **Harekeli bir harfin kendisinden sonraki sakin nunla okunuşu ile o harfin tenvinli okunuşu arasındaki benzerlikler nelerdir?**

3. **İdgam mealgunnenin nasıl oluştuğunu ve uygulandığını açıklayınız.**

4. **İdgam bilagunne hakkında bilgi veriniz.**

5. **Aşağıdaki tabloda verilen ifadelerde bulunan idgam mealgunne ve idgam bilagunnenin hangi idgam harfiyle oluştuğunu altlarındaki kutucuğa yazınız.**

وَلٰكِنْ لَا	اِنْ وَجَدْنَا	مِنْ مِثْلِهٖ	غَفُورًا رَحِيمًا
فَلَكٍ يَسْبَحُونَ	شَيْـًٔا نُكْرًا	لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا	مَنْ يَتَّخِذُ
اِذًا لَفِى	ذِكْرٌ وَقُرْاٰنٌ	مِنْ رَبٍّ	اِمَامٍ مُبِينٍ

Performans Görevi	
Amaç: Tenvin ve sakin nunun hâllerini sınıflandırabilme	**Görev:** Yönergede belirtilen işlem adımlarını takip ederek özgün bir sürpriz dosya hazırlayıp sunma
Beceriler • Veri toplama • Sınıflandırma • Yazma	**Süre** • Hazırlık: 1 hafta • Sınıf İçi: 1 ders saati
Ürün: Sürpriz dosya (kat kat bilgi)	
Puanlama Yöntemi: Dereceli Puanlama Anahtarı ve Öz Değerlendirme Formu	
Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek performans görevini tamamlayınız. **1.** İdgam mealgunne ve idgam bilagunne kurallarıyla ilgili sınıflandırma yapmak için "Tenvin", "Sakin Nun", "İdgam Mealgunne" ve "İdgam Bilagunne" ana başlıklarını belirlediğiniz materyale (kâğıt, zarf vb.) yazınız. **2.** Ana başlıklarda yer alan konularla ilgili bilgileri ders kitabınızdan ve öğretmeninizin önerdiği güvenilir kaynaklardan edininiz. **3.** Her başlık altında yapışkanlı kâğıt, katlanmış kâğıt, zarf gibi materyaller kullanarak kat kat bilgi bölümleri oluşturunuz. **4.** Başlıklar altında o konuyla ilgili örnek ifadelere de yer veriniz. **5.** Hazırladığınız sürpriz dosyayı öğretmeninize sununuz.	
Değerlendirme Ölçütleri: Yapılan çalışmalar; veri toplama, verileri kaydetme, sınıflandırma, özgünlük ve sunma ölçütlerine uygun olarak hazırlanmalıdır. • Yapılan çalışmalar görsel tasarım açısından açık ve anlaşılır olmalıdır. • Yönergede istenen tüm bilgilere yer verilmelidir. • Hazırlanan dosya sınıf panosunda sergilenmelidir.	
Bu performans görevi aşağıdaki karekodlarda verilen Dereceli Puanlama Anahtarı ve Öz Değerlendirme Formu ile değerlendirilecektir.	

Karekoddan yararlanarak Dereceli Puanlama Anahtarı'na ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak Öz Değerlendirme Formu'na ulaşabilirsiniz.

3.2. Bakara Suresinin 135-163. Ayetleri

Konuya Başlarken

Kur'an-ı Kerim, inananlar için bir şifa ve rahmet kaynağıdır. Onu okumak, insanın kalbine huzur verir. Aynı zamanda Kur'an, Allah'ın (cc) emirlerini, yasaklarını ve ahlaki değerleri öğreten bir rehberdir. Bu nedenle Kur'an-ı Kerim'i düzenli okumak Müslümanlar için önemli bir sorumluluktur. Onu okurken tecvit kurallarını uygulamaya da gayret etmek gerekir. Kur'an-ı Kerim'i doğru ve güzel okumak kişinin öğrendiklerini tekrar etmesine, azimli ve kararlı olmasına bağlıdır.

Kur'an-ı Kerim'i düzenli okumaya gayret etmenin önemi hakkındaki düşüncelerinizi yazınız.

3. Etkinlik

30+30 dk.

Adı	*Kur'an-ı Kerim'i Okuyorum*
Amaç	*Bakara suresinin 135-163. ayetlerini yüzünden okuyabilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız. Bu etkinliği gerçekleştirirken abdestli olmaya özen gösteriniz.*

1. **Adım:** *Öğretmeninizden veya 102-105. sayfalarda verilen karekodlardan Bakara suresinin 135-163. ayetlerini dinleyiniz.*
2. **Adım:** *Bakara suresinin 135-163. ayetlerini euzübesmeleyle yüzünden okuyunuz.*
3. **Adım:** *Ayetleri okurken harfleri mahreçlerine uygun olarak telaffuz ediniz.*
4. **Adım:** *Bu temada öğrendiğiniz tecvit kurallarını okuduğunuz ayetlerde tespit ederek açıklayınız.*
5. **Adım:** *Öğrendiğiniz tecvit kurallarını okuduğunuz ayetlerde uygulayınız.*

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.*

4. Etkinlik

30+30 dk.

Adı	*Arkadaşımı Takip Ediyorum*
Amaç	*Bakara suresinin 135-163. ayetlerini yüzünden okuyabilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız. Bu etkinliği gerçekleştirirken abdestli olmaya özen gösteriniz.*

1. **Adım:** *Öğretmeninizin rehberliğinde üye sayısı eşit gruplara ayrılınız.*
2. **Adım:** *Grup üyeleri olarak kendi aranızda okuma sırası belirleyiniz.*
3. **Adım:** *Bakara suresinin 135-163. ayetlerinden belirlediğiniz bölümleri euzübesmele çekerek ve tecvit kurallarına uygun olarak yüzünden okuyunuz.*
4. **Adım:** *Ayetleri okuyan arkadaşlarınızı kitabınızdan takip ediniz.*
5. **Adım:** *Okurken hatası olan arkadaşlarınıza hatalarını düzeltmesi için yapıcı ve saygılı ifadelerle yardımcı olunuz.*
6. **Adım:** *Grup arkadaşlarınızın her biri için aynı işlem adımlarını gerçekleştiriniz.*
7. **Adım:** *Yüzünden okuma sırasındaki sorumluluklarınızı yerine getirmek için kararlı ve sabırlı olmaya gayret ediniz.*

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Grup Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.*

Kontrol Listesi

Öğrencinin **Tarih: ..../..../.....**

Adı-Soyadı:

Numarası:

Bu Kontrol Listesi, öğrencinin Bakara suresinin 135-163. ayetlerini yüzünden okuması ile ilgili bilgi ve becerilerini kontrol etmek amacıyla hazırlanmıştır. Öğrencinin bu ölçütleri gerçekleştirme durumuna göre "Evet" veya "Hayır" kutucuğunu işaretleyiniz.

Sıra No.	Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
1.	Kur'an-ı Kerim'i abdestli okudu.			
2.	Euzübesmeleyi kuralına uygun okudu.			
3.	İdgam mealgunne kuralını usulüne uygun seslendirdi.			
4.	İdgam bilagunne kuralını usulüne uygun seslendirdi.			
5.	Kur'an-ı Kerim'i usulüne uygun olarak yüzünden okudu.			

Öğretmenin Yorumu: .....

.....

وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ اَمْوَاتٌ ؕ بَلْ اَحْيَآءٌ
وَلٰكِنْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿١٥٤﴾ وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِنَ الْخَوْفِ
وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِنَ الْاَمْوَالِ وَالْاَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ ؕ وَبَشِّرِ
الصّٰبِرِينَ ۙ﴿١٥٥﴾ اَلَّذِينَ اِذَآ اَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ ۙ قَالُوٓا اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّآ
اِلَيْهِ رَاجِعُونَ ؕ﴿١٥٦﴾ اُولٰٓئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ
وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ ﴿١٥٧﴾ اِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَآئِرِ
اللّٰهِ ۚ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ اَوِ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ اَنْ يَطَّوَّفَ
بِهِمَا ؕ وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا ۙ فَاِنَّ اللّٰهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ ﴿١٥٨﴾ اِنَّ الَّذِينَ
يَكْتُمُونَ مَآ اَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنٰتِ وَالْهُدٰى مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنّٰهُ
لِلنَّاسِ فِي الْكِتٰبِ ۙ اُولٰٓئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللّٰهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللّٰعِنُونَ ۙ﴿١٥٩﴾
اِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَاَصْلَحُوا وَبَيَّنُوا فَاُولٰٓئِكَ اَتُوبُ عَلَيْهِمْ ۚ وَاَنَا
التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٦٠﴾ اِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ
اُولٰٓئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللّٰهِ وَالْمَلٰٓئِكَةِ وَالنَّاسِ اَجْمَعِينَ ۙ﴿١٦١﴾
خَالِدِينَ فِيهَا ۚ لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ﴿١٦٢﴾
وَاِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَاحِدٌ ۚ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيمُ ﴿١٦٣﴾

Sayfanın okunuşuna karekoddan ulaşabilirsiniz.

اَلَّذِينَ اٰتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ اَبْنَآءَهُمْ ؕ وَاِنَّ
فَرِيقًا مِنْهُمْ لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٤٦﴾ اَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ
فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿١٤٧﴾ ع وَلِكُلٍّ وِجْهَةٌ هُوَ مُوَلِّيهَا
فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ ؕ اَيْنَ مَا تَكُونُوا يَاْتِ بِكُمُ اللّٰهُ جَمِيعًا ؕ
اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٤٨﴾ وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ
وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ؕ وَاِنَّهُ لَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ ؕ وَمَا اللّٰهُ
بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤٩﴾ وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ
شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ؕ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ
شَطْرَهٗ ۙ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ حُجَّةٌ ۗ اِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا
مِنْهُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِي وَلِاُتِمَّ نِعْمَتِي عَلَيْكُمْ
وَلَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ۙ ﴿١٥٠﴾ كَمَآ اَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ
يَتْلُوا عَلَيْكُمْ اٰيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُمْ مَا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ؕ ﴿١٥١﴾ فَاذْكُرُونِي
اَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ ﴿١٥٢﴾ ع يٰٓاَيُّهَا الَّذِينَ
اٰمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلٰوةِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٣﴾

Sayfanın okunuşuna karekoddan ulaşabilirsiniz.

سَيَقُولُ السُّفَهَآءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلّٰيهُمْ عَنْ قِبْلَتِهِمُ الَّتِى
كَانُوا عَلَيْهَا ؕ قُلْ لِلّٰهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ ؕ يَهْدِى مَنْ يَشَآءُ
اِلٰى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٤٢﴾ وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَاكُمْ اُمَّةً وَسَطًا
لِتَكُونُوا شُهَدَآءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ
شَهِيدًا ؕ وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِى كُنْتَ عَلَيْهَآ اِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ
يَتَّبِعُ الرَّسُولَ مِمَّنْ يَنْقَلِبُ عَلٰى عَقِبَيْهِ ؕ وَاِنْ كَانَتْ لَكَبِيرَةً
اِلَّا عَلَى الَّذِينَ هَدَى اللّٰهُ ؕ وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُضِيعَ اِيمَانَكُمْ ؕ
اِنَّ اللّٰهَ بِالنَّاسِ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٤٣﴾ قَدْ نَرٰى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ
فِى السَّمَآءِ ۚ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضٰيهَا ۪ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ؕ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ ؕ
وَاِنَّ الَّذِينَ اُوتُوا الْكِتَابَ لَيَعْلَمُونَ اَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ ؕ
وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٤﴾ وَلَئِنْ اَتَيْتَ الَّذِينَ اُوتُوا
الْكِتَابَ بِكُلِّ اٰيَةٍ مَا تَبِعُوا قِبْلَتَكَ ۚ وَمَآ اَنْتَ بِتَابِعٍ قِبْلَتَهُمْ ۚ
وَمَا بَعْضُهُمْ بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ ؕ وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ اَهْوَآءَهُمْ
مِنْ بَعْدِ مَا جَآءَكَ مِنَ الْعِلْمِ ۙ اِنَّكَ اِذًا لَمِنَ الظّٰلِمِينَ ﴿١٤٥﴾

Sayfanın okunuşuna karekoddan ulaşabilirsiniz.

وَقَالُوا كُونُوا هُودًا اَوْ نَصٰرٰى تَهْتَدُوا ؕ قُلْ بَلْ مِلَّةَ اِبْرٰهٖمَ
حَنِيفًا ؕ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ ﴿١٣٥﴾ قُوْلُوْٓا اٰمَنَّا بِاللّٰهِ
وَمَآ اُنْزِلَ اِلَيْنَا وَمَآ اُنْزِلَ اِلٰٓى اِبْرٰهٖمَ وَاِسْمٰعِيْلَ وَاِسْحٰقَ
وَيَعْقُوْبَ وَالْاَسْبَاطِ وَمَآ اُوْتِيَ مُوْسٰى وَعِيْسٰى وَمَآ اُوْتِيَ
النَّبِيُّوْنَ مِنْ رَّبِّهِمْ ۚ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ اَحَدٍ مِّنْهُمْ ۗ وَنَحْنُ لَهٗ
مُسْلِمُوْنَ ﴿١٣٦﴾ فَاِنْ اٰمَنُوْا بِمِثْلِ مَآ اٰمَنْتُمْ بِهٖ فَقَدِ اهْتَدَوْا ۚ وَاِنْ
تَوَلَّوْا فَاِنَّمَا هُمْ فِيْ شِقَاقٍ ۚ فَسَيَكْفِيْكَهُمُ اللّٰهُ ۚ وَهُوَ السَّمِيْعُ
الْعَلِيْمُ ؕ ﴿١٣٧﴾ صِبْغَةَ اللّٰهِ ۚ وَمَنْ اَحْسَنُ مِنَ اللّٰهِ صِبْغَةً ۗ وَّنَحْنُ
لَهٗ عٰبِدُوْنَ ﴿١٣٨﴾ قُلْ اَتُحَآجُّوْنَنَا فِي اللّٰهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ ۚ
وَلَنَآ اَعْمَالُنَا وَلَكُمْ اَعْمَالُكُمْ ۚ وَنَحْنُ لَهٗ مُخْلِصُوْنَ ۙ ﴿١٣٩﴾
اَمْ تَقُوْلُوْنَ اِنَّ اِبْرٰهٖمَ وَاِسْمٰعِيْلَ وَاِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ
وَالْاَسْبَاطَ كَانُوْا هُوْدًا اَوْ نَصٰرٰى ؕ قُلْ ءَاَنْتُمْ اَعْلَمُ اَمِ اللّٰهُ ؕ
وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَمَ شَهَادَةً عِنْدَهٗ مِنَ اللّٰهِ ؕ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ
عَمَّا تَعْمَلُوْنَ ﴿١٤٠﴾ تِلْكَ اُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ ۚ لَهَا مَا كَسَبَتْ
وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ ۚ وَلَا تُسْـَٔلُوْنَ عَمَّا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٤١﴾

Sayfanın okunuşuna karekoddan ulaşabilirsiniz.

3.3. Sureleri Tanıyorum: Ankebut Suresi

Konuya Başlarken

Aşağıdaki kutucuklarda verilen sure isimlerini okuyunuz. İsimlerini bildiğiniz surelerin yanında bulunan kutucuğa "✓" işareti koyunuz.

Ankebut ☐	Bakara ☐	Fatiha ☐
Felak ☐	Kureyş ☐	Neml ☐
Yasin ☐	Yunus ☐	İhlas ☐

Karekoddan yararlanarak Ankebut suresinin 41. ayetinin seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak Ankebut suresinin 41. ayetiyle ilgili daha fazla e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللّٰهِ اَوْلِيَآءَ كَمَثَلِ
الْعَنْكَبُوتِ ۚ اِتَّخَذَتْ بَيْتًا ۜ وَاِنَّ اَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبَيْتُ
الْعَنْكَبُوتِ ۘ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

Allah'tan başka varlıkların korumasına sığınanların durumu, örümceğin durumuna benzer: Örümcek, (ağını) kendine bir yuva edinir ama yuvaların en çürüğü de örümceğin yuvasıdır. Keşke bilselerdi!

(Ankebut suresi 41. ayet)

Ankebut suresinin 41. ayetinde sadece Allah'tan (cc) beklenecek yardımı başka varlıklardan beklemenin yanlışlığı vurgulanır. Ayette, Allah'a (cc) ortak koşanların inanıp bağlandıkları varlıkların zayıflığına değinilir.[19] Bu inancın Allah'a (cc) olan güven ve teslimiyeti zedelediği ifade edilir.

5. Etkinlik

30 dk.

Adı	*Ankebut Suresinin 41. Ayetini Öğreniyorum*
Amaç	*Ankebut suresinin 41. ayetiyle ilgili bilgi toplayabilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.*

1. **Adım:** *Ankebut suresinin 41. ayetiyle ilgili bilgileri hangi kaynaklardan elde edebileceğinizi belirleyiniz.*
2. **Adım:** *Bu ayette geçen ankebut kelimesinin anlamını öğretmen rehberliğinde belirlediğiniz kaynaklardan araştırınız.*
3. **Adım:** *Araştırmalarınız sonucunda edindiğiniz bilgilerden yararlanarak bu sureye neden Ankebut ismi verildiğine dair çıkarımlar yapınız.*
4. **Adım:** *Yaptığınız çıkarımların doğruluğunu öğretmen rehberliğinde kontrol ediniz.*
5. **Adım:** *Araştırma sonucunda elde ettiğiniz bilgilerden yararlanarak bir sunum hazırlayınız.*
6. **Adım:** *Kullandığınız kaynakları hazırladığınız sunumun sonunda belirtiniz.*
7. **Adım:** *Hazırladığınız sunumu sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.*

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.*

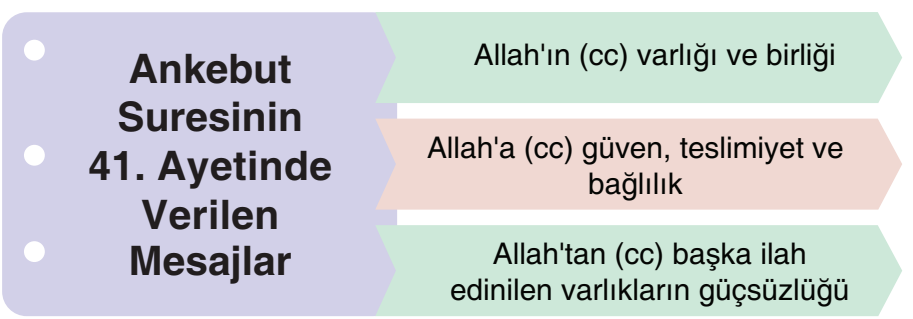
Ankebut suresinde müşriklerin Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamber hakkındaki şüphe ve itirazlarına cevaplar verilir.[20] Bu surenin 41. ayetinde ise Mekkeli müşrikler ve onlar gibi yanlış inanışlara sahip insanlara uyarılar yapılır.

Mekkeli müşrikler, Allah'a (cc) doğrudan ulaşmanın mümkün olmadığına inanırlardı. Bu sebeple putları Allah'a (cc) ulaşmanın aracı olarak görürlerdi. Müşrikler, kendilerini Allah'a (cc) yaklaştırdığı için putlara taptıklarını ve atalarının da aynı yolu izlediğini söylerdi. Onların bu inanışlarından Kur'an-ı Kerim'de şöyle bahsedilir: **İyi bilin ki, halis din yalnız Allah'ındır. O'nu bırakıp da başka dostlar edinenler, "Biz onlara sadece, bizi Allah'a daha çok yaklaştırsınlar diye ibadet ediyoruz" diyorlar. Şüphesiz Allah, ayrılığa düştükleri şeyler konusunda aralarında hüküm verecektir. Şüphesiz Allah, yalancı ve nankör olanları doğru yola iletmez."**[21]

müşrik

Allah'a (cc) inandığını söylediği hâlde, O'nun dışındaki bazı güçleri yücelterek Allah'a (cc) eş, ortak ve yardımcılar koşan kimse.

(bk. Serinsu vd., "müşrik", 268)

Bilgi Görseli 3.1: Ankebut suresinin 41. ayetinde verilen mesajlar

veli

Birine yardım eden, birisinin işini üzerine alıp yürüten, yönetici. Sığınak, koruyucu.
(bk. Serinsu vd., "veli", 384)

Veli (el Veli)

Yarattığı varlıkların tüm ihtiyaçlarını karşılayan, onları koruyup gözetleyen, seven ve işlerini idare eden anlamında Allah'ın (cc) esmayıhüsnasından biri.
(bk. Serinsu vd., "Veli", 384)

Ankebut suresinin 41. ayetinde geçen ankebut kelimesi örümcek anlamına gelir. Ayette örümceğin yuva olarak ördüğü ağın dayanıksız olmasına dikkat çekilir. Allah'tan (cc) başka yardım beklenilen tüm varlıklar örümceğin yaptığı ağa benzer. Örümcek ağı tasarımsal olarak estetik görünür fakat yapısal olarak zayıf ve dayanıksızdır. Allah'tan (cc) başka veliler edinmek de böyledir. Bu varlıklar da güçsüz, güvenilmez ve gelip geçicidir. Allah (cc) ise inananların gerçek velisidir. O, velayeti altındakileri korur, gözetir ve sahiplenir.[22] Sadece kendine inananlara değil inanmayanlara ve tüm varlıklara karşı merhametli ve bağışlayıcıdır. Tüm insanlara çalıştığının karşılığını verir ve onları çeşitli nimetlerle rızıklandırır. O, kendine güvenenlere doğru yolu gösterir. Gönderdiği peygamberler ve kutsal kitaplarla insanlara rehberlik eder. Bu durum, bir ayette şöyle hatırlatılır: **"Allah, iman edenlerin velisidir, onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır…"**[23]

Müslümanların Allah'a (cc) duydukları güven ve teslimiyet, onların doğru tercihler yapmasını sağlar. Bu durum insanın kendine olan güvenini artırır. Özgür iradesiyle kararlar almasına imkân tanır. Allah'ı (cc) veli edinenler O'nun koruma ve gözetimi altında yaşadıklarını bilir. O'ndan başka hiçbir ilah tanımadan hayatlarını güven içinde sürdürürler.

3. Çalışma Yaprağı

- ***Aşağıdaki paragrafı okuyunuz ve soruları cevaplayınız.***

  Mehmet, resim yapmayı çok sevdiği hâlde okulda düzenlenen resim yarışmasına katılmaya bir türlü cesaret edemiyordu. Başarısız olması durumunda çevresinin tepkisinden çekindiği için yarışmaya katılmak istemediğini annesine anlattı. Annesi ise ona "Cesaretli ol ve kimsenin etkisinde kalmadan elinden geleni yap oğlum! Doğru olanı yaptığın sürece Allah (cc) sana yardım eder." dedi.

  1. *Mehmet'in yaşadıklarına benzer bir durumla karşılaştınız mı? Kısaca anlatınız.*
  2. *Mehmet'in yerinde olsaydınız ne yapardınız?*

- ***Çözmekte zorlandığınız bir durumda gösterdiğiniz tutum ve davranış aşağıdakilerden hangisidir? Size uygun olan ifadelerin yanlarında bulunan kutucuğa "✓" koyunuz.***

  Allah'a (cc) güvenirim, özgür irademle O'nun rızasına uygun cesur adımlar atarım. ☐
  Başkalarının etkisi ve baskısı karşısında sabırlı ve anlayışlı davranmaya çalışırım. ☐
  Karar vermekte zorlandığımda Allah'a (cc) dua eder, aileme danışarak doğru yolu ararım. ☐

- ***Yukarıdaki seçeneklerden hangilerini seçtiğinizi gerekçeleriyle açıklayınız.***

Allah'ı (cc) veli edinen insan, hayatını O'nun istediği şekilde yaşamaya çalışmalıdır. Her konuda elinden gelen gayreti gösterip sonucu Allah'a (cc) bırakmalıdır. İbadetlerinde ve davranışlarında yalnızca Allah'ın (cc) rızasını gözetmelidir. Her zaman Allah'a (cc) dua etmeli ve Kur'an-ı Kerim'in gösterdiği yolu takip etmelidir. Adalet, sevgi, saygı, merhamet, cesaret, doğruluk gibi güzel davranışlar sergilemelidir. Ayrıca yaptığı hata ve günahlar için Allah'tan (cc) bağışlanma dilemeli ve O'nun rahmetine sığınmalıdır.

4. Çalışma Yaprağı

Görselleri inceleyiniz ve metni okuyunuz. Görseller ve metinden yararlanarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

Örümcek Ağının Hassas Tasarımı

Örümcekler dünyanın her tarafında bulunan bir hayvandır. Ördükleri ağ, zar gibi ince, dantel gibi zarif ama avları için tehlikelidir. Bakıldığında estetik bir tasarıma sahip olduğu fark edilen örümcek ağının çok farklı şekilleri vardır. Ağ yapacak olan bir örümcek önce yüksek bir yere tırmanır. Ağının ucunu, bulunduğu kısma yapıştırır ve ipek iplik yardımıyla aşağı süzülür. Örümceğin ağ örmesi çoğunlukla gece olur ve en fazla altmış dakika alır. Ağlar, genellikle yere dik vaziyettedir. Ağı örmesinin sebebi arı, sinek veya böcek gibi avları yakalamaktır. Her örümcek türünün kendine özgü ağ örme stili vardır. Ancak ağlarda dikkati çeken, geometrik inceliklerin her zaman var olmasıdır. Ağ örme işi örümceklerin doğuştan kazandıkları bir özelliktir. Yavru bir örümcek, daha önce hiç ağ görmemiş olmasına rağmen büyük örümceklere benzer ağlar örebilir.

("Örümcek", 16/138-141)

1. Örümcek ağının tasarımıyla ilgili düşüncelerinizi yazınız.

.....

.....

.....

.....

2. Örümcek ağının tasarımı ve yapısı hakkındaki düşüncelerinizden yola çıkarak Ankebut suresi 41. ayetinde verilmek istenen mesajı yazınız.

.....

.....

.....

.....

3. Çevrenizde gördüğünüz doğal tasarımlara örnekler veriniz. Bu tasarımlar hakkındaki düşüncelerinizi sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

5. Çalışma Yaprağı

Allah'ı (cc) veli edinen Müslümanlardan beklenen davranışları örnekte olduğu gibi başlıkların altına yazınız.

Kontrol Noktası

Aşağıdaki 3-2-1 çıkış kartlarını doldurunuz.

Ankebut suresinin 41. ayetinde müminlerden beklenen üç örnek davranış

3

- .....
- .....
- .....

Ankebut suresinin 41. ayeti ile ilgili öğrendiğim iki kavram

2

- .....
- .....

Ankebut suresinin 41. ayeti ile ilgili ilginç bulduğum bir bilgi

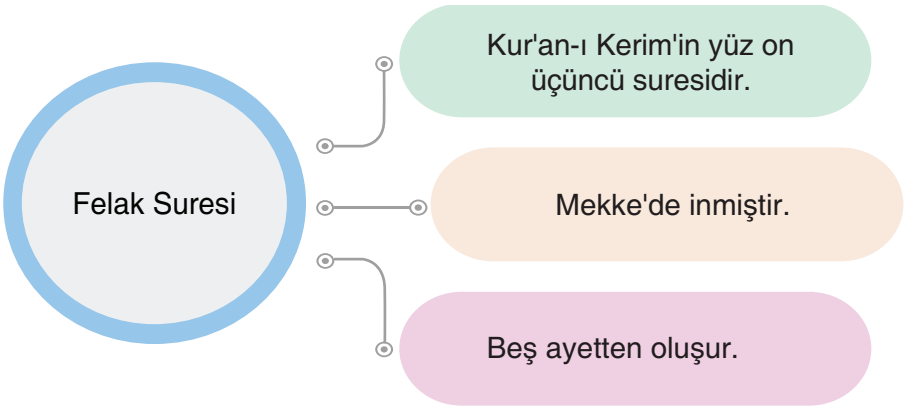
1

- .....

3.4. Felak Suresi ve Anlamı

Konuya Başlarken

İnsanların günlük hayatta karşılaşabileceği tehlikeler neler olabilir? Bu tehlikelerden kendinizi güvende hissetmek için neler yaparsınız? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Bilgi Görseli 3.2: Felak suresinin kimliği

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۙ ١ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۙ ٢ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَ ۙ ٣

وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ۙ ٤ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ ٥

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

De ki: "Sabahın Rabb'ine sığınırım (1); Yarattığı şeylerden gelebilecek kötülüklerden (2); Karanlığı çöktüğü zaman gecenin şerrinden (3) Düğümlere üfürenlerin şerrinden (4); Bir de kıskandığı vakit kıskanç kişinin şerrinden! (5)

(Felak suresi 1-5. ayetler)

Karekoddan yararlanarak Felak suresinin seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak Felak suresiyle ilgili daha fazla e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Felak suresi adını sabah anlamına gelen "felak" kelimesinden alır. Terim olarak ise gecenin karanlığını yaran aydınlığı (sabahı) ifade eder.[24] Surede yaratılmışların verebileceği zararlardan Allah'a (cc) sığınmanın gereği vurgulanır.

6. Etkinlik

30 dk.

Adı	*Felak Suresinin Anlamını Öğreniyorum*
Amaç	*Felak suresinin anlamında Kur'an-ı Kerim mealine başvurabilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.*

1. Adım: *Felak suresinin mealini Kur'an-ı Kerim'den veya ders kitabından bularak inceleyiniz.*

2. Adım: *Felak suresinde geçen konuları aşağıdaki sorulardan yararlanarak belirleyiniz.*

Felak suresinde dikkatinizi çeken kelime veya kavramlar nelerdir?	Yazdığınız kelime ve kavramların ortak noktaları nelerdir?

3. Adım: *Felak suresinin ayetlerinin anlamını içeriklerine göre sınıflandırınız. Tablodaki uygun başlığın altındaki boşluğa yazınız.*

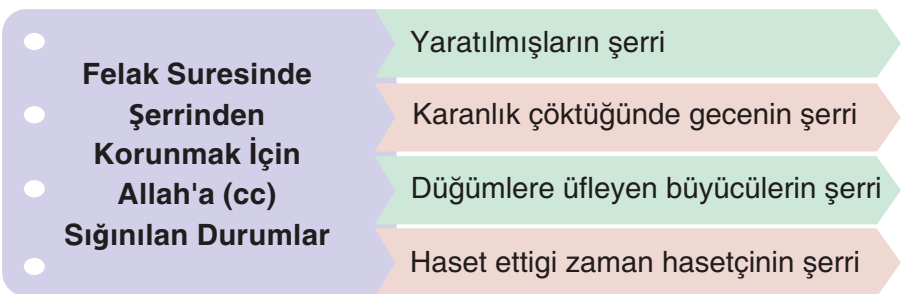
Allah'a (cc) sığınma emri	Kötülükler	Karanlık ve belirsizlikler	Sihir-büyü	Kıskançlık

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.*

şer

Kötü, fena, bela gibi anlamlara gelir.
(bk. Serinsu vd., "şer", 340)

Yaratılmış her varlığın kendine özgü görevi vardır. Bu varlıklar görünen ve görünmeyen birçok şerri de içinde barındırır. Zalimlik, düşmanlık, cahillik, kin, öfke, ümitsizlik gibi her türlü şerden Yüce Allah'a sığınmak gerekir.[25] Çünkü Müslümanlar kudretin sadece Allah'a (cc) ait olduğuna inanır ve O'nun korumasına ihtiyaç duyarlar. Böylece korku yerine güven ve teslimiyet içerisinde bir yaşam sürmeleri mümkün olur.

Bilgi Görseli 3.3: Felak suresinde şerlerinden korunmak için Allah'a (cc) sığınılan durumlar

Surenin sonunda Allah (cc) haset eden insanların şerrinden kendisine sığınılmasını emreder. **Haset**, kıskançlık ve çekememezlik anlamına gelir. Bu, başkasının elinde bulunan maddi ve manevi imkânların kendisine verilmesi ve kıskanılan kişinin bu imkânları kaybetmesini istemektir.[26] İslam, hasedi çirkin bir davranış olarak kabul eder. Haset etmeyi müşriklerin ve münafıkların ahlaki niteliklerinden biri olarak görür. Müminlere de hasetten uzak durmalarını emreder.[27]

Hz. Muhammed (sav) imanın insana kazandırdığı ahlaki değerlere vurgu yaparak hasetten sakınmayı teşvik eder. O, müminin kalbinde hasetle imanın aynı anda bulunamayacağını belirtir. Hasedin sadece imanı değil amelleri de zayıflattığıyla ilgili bir hadisişerifte şöyle buyrulur: "*Hasetten sakının. Çünkü ateşin odunu yakıp tükettiği gibi haset de iyi amelleri yakar, bitirir.*"[28]

Haset, başkalarının sahip olduğu bilgi, zenginlik, sağlık, güzellik gibi nimetlerden rahatsız olmakla kendisini gösterir. Dünya nimetlerine aşırı düşkünlük haset duygusunu körükler; hırs, kin, öfke gibi kötü duyguların çoğalmasına neden olur. Bir insanın başkasının kötülüğünü istemesi her şeyden önce kendisine zarar verir. Sürekli kıyaslama ve kıskançlık kişiyi mutsuzluğa iter. İnsanların uyum içinde yaşamalarını engelleyen kötü duyguları besler. Hz. Peygamber, bu kötü duygulara kapılan kimseye tövbe etmesini ve kendisine verilen nimetleri düşünüp şükretmesini tavsiye eder.[29] Şükretmek, insanın kendine ve davranışlarına odaklanarak hasetten kurtulmasına yardımcı olur. Böylece bireyler hem kendilerini huzurlu hissederler hem de tüm canlılarla uyum içinde yaşarlar. Ayrıca çevresini güzelleştirmek ve korumak için çaba gösterirler.Böyle kimseler kendisi için istemediği davranışları başkalarına yapmamaya da özen gösterirler. Bu konuyla ilgili Sevgili Peygamberimiz "*Sizden biriniz kendisi için istediğini mümin kardeşi için de istemedikçe iman etmiş olmaz.*"[30] demiştir.

Felak suresi; namazlarda okunmasının yanında gece yatmadan önce, hastalık, korku gibi durumlarda dua niyetiyle de okunur (Görsel 3.1).

"Hz. Peygamber rahatsızlık anında ve gece yatağına gireceği sırada İhlas, Felak ve Nâs surelerini okuyup avuçlarına üfler ve elleriyle bütün vücudunu sıvazlardı."

(Buhari, Fezailül-Kur'an, 14)

Görsel 3.1: Felak suresi dua olarak da okunan koruyucu bir suredir.

7. Etkinlik

10 dk.

Adı	*Felak Suresinin Anlamını Öğreniyorum*
Amaç	*Felak suresiyle ilgili yaptığı çıkarımlara durumlarda yer verebilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.*

1. **Adım:** *Felak suresiyle ilgili çıkarımlarınızı noktalı alana yazınız.*

.....

.....

2. **Adım:** *Felak suresinin ne zaman ve hangi durumlarda okunduğunu açıklayınız.*

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.*

8. Etkinlik

30+30 dk.

Adı	*Felak Suresini Ezberleyelim*
Amaç	*Felak suresini tilavet edebilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız. Bu etkinliği gerçekleştirirken abdestli olmaya özen gösteriniz.*

1. Adım: *Felak suresinin okunuşunu harf, hareke ve işaretlerin telaffuz özelliklerine dikkat ederek karekoddan dinleyiniz.*

2. Adım: *Dinlediğiniz okuyuşta harflerin telaffuz özelliklerini belirleyiniz ve sureyi koro hâlinde tekrar ediniz.*

3. Adım: *Felak suresini harflerin mahreçlerine göre telaffuz etmeye özen göstererek yüzünden okuyunuz. Okumaya başlamadan önce euzübesmele çekmeyi unutmayınız.*

Karekoddan yararlanarak Felak suresinin ezberlenmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Ezberleme Yöntemi	Arapça Okunuşu
Euzübesmele çekilir.	بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ
1. ayet ezberlenir.	قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۙ ﴿١﴾
2. ayet ezberlenir.	مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۙ ﴿٢﴾
1 ve 2. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۙ ﴿١﴾ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۙ ﴿٢﴾
3. ayet ezberlenir.	وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَ ۙ ﴿٣﴾
1, 2 ve 3. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۙ ﴿١﴾ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۙ ﴿٢﴾ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَ ۙ ﴿٣﴾
4. ayet ezberlenir.	وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِى الْعُقَدِ ۙ ﴿٤﴾

1, 2, 3 ve 4. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۙ ١ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۙ ٢ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَ ۙ ٣ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِى الْعُقَدِ ۙ ٤
5. ayet ezberlenir.	وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ ٥
1, 2, 3, 4 ve 5. ayetler birleşti- rilerek ezberlenir.	قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۙ ١ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۙ ٢ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَ ۙ ٣ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِى الْعُقَدِ ۙ ٤ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ ٥

4. **Adım:** *Felak suresinde yer alan tecvit kurallarını tespit ederek açıklayınız.*

5. **Adım:** *Tablodaki yöntemi öğretmen rehberliğinde uygulayarak Felak suresini ezberleyiniz.*

6. **Adım:** *Felak suresini tecvit kurallarına uygun olarak sınıfta öğretmeninize ezbere okuyunuz.*

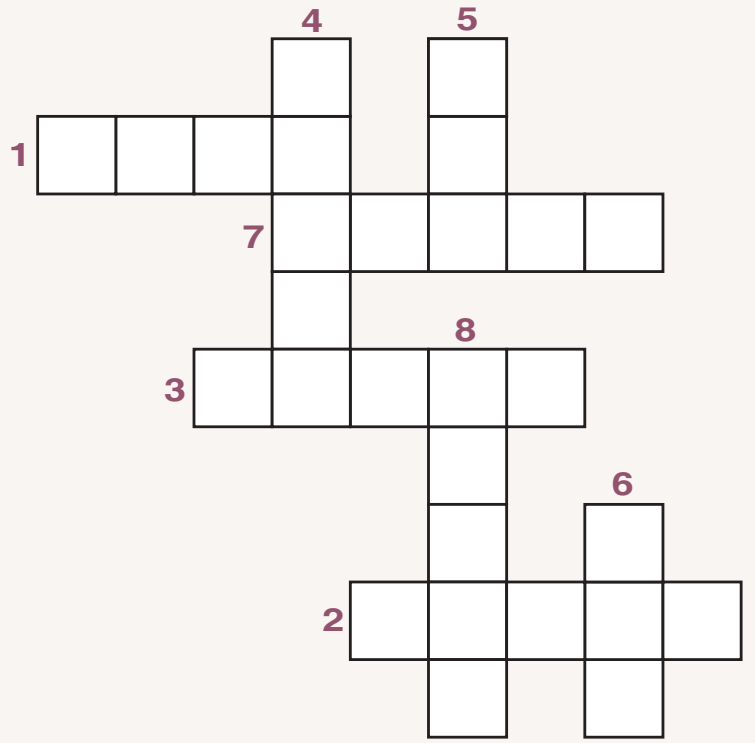
7. **Adım:** *Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda Felak suresini ezberden tekrar ediniz.*

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Gözlem Formu'nu doldurunuz.*

Karekoddan yararlanarak Kontrol Noktası'nın cevap anahtarına ulaşabilirsiniz.

Kontrol Noktası

Aşağıdaki bulmacayı çözmek için soruları okuyunuz. Cevapları soru numarası belirtilen kutucuklara yazınız.

Soldan Sağa

1. Felak suresinde şerrinden Allah'a (cc) sığınılan vakit
2. Kıskançlık, çekememezlik anlamına gelen kavram
3. Sabah aydınlığı anlamına gelen kavram
7. Felak suresi okunduğunda azalan olumsuz duygu

Yukarıdan Aşağı

4. Felak suresinin indiği şehir
5. Kötülük, fena, bela anlamına gelen kelime
6. Felak suresinin ayet sayısı
8. Felak suresinde her türlü şerden kendisine sığınılan varlık

Farklı Kaydet

Bu temada öğrendiklerinizi aşağıdaki alana kısaca not edebilirsiniz.

.....

.....

.....

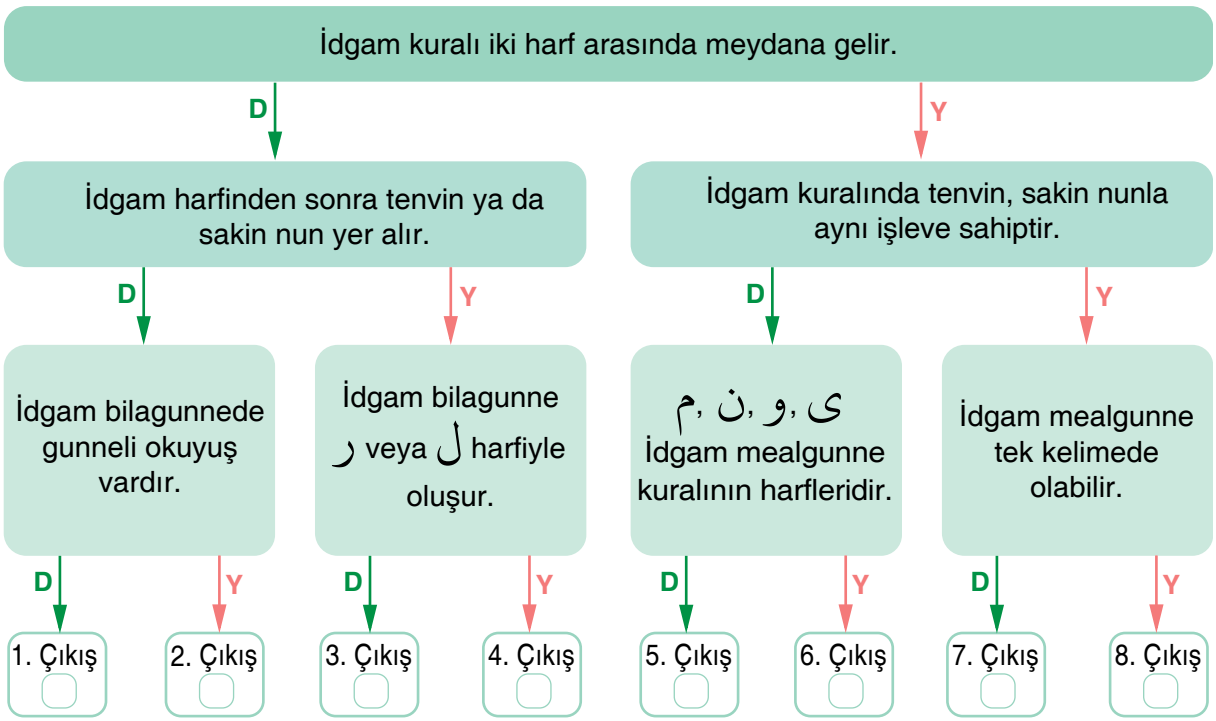
.....

.....

Ölçme ve Değerlendirme

Aşağıda verilen cümlelerin doğruluğunu "D" veya yanlışlığını "Y" belirleyerek yönlendirici okları takip ediniz.

1. İdgamlarla ilgili bilgilerden yararlanarak ulaştığınız çıkışı "✓" ile işaretleyiniz.

Felak suresiyle ilgili ifadelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yazınız.

2.	**(.....)**	Felak kelimesi gece karanlığı anlamına gelir.
3.	**(.....)**	Felak suresi sadece korku duyulduğu anlarda okunur.
4.	**(.....)**	Hz. Peygamber her gece yatmadan önce Felak suresini okurdu.
5.	**(.....)**	Felak suresinde kıskanç kişinin şerrinden Allah'a (cc) sığınılması emredilir.
6.	**(.....)**	Felak suresinde sabah aydınlığının Rabb'ine sığınılması gerektiği vurgulanır.

Tablolarda belirtilen özelliklere uyan ayetlerin yanında bulunan boş kutucuğu "✓" ile işaretleyiniz.

7.

Hem idgam mealgunne hem de idgam bilagunne vardır.		وَحَنَانًا مِنْ لَدُنَّا وَزَكٰوةً وَكَانَ تَقِيًّا	A
		وَلَهُمْ عَلَيَّ ذَنْبٌ فَاَخَافُ اَنْ يَقْتُلُونِ	B
		فَفِرُّوا اِلَى اللّٰهِ اِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ مُبِينٌ	C
		اَمْ تَسْـَٔلُهُمْ اَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَغْرَمٍ مُثْقَلُونَ	Ç
İki tane idgam bilagunne vardır.		رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ	D
		كَلَّآ اِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَمَحْجُوبُونَ	E
		فَضْلاً مِنْ رَبِّكَ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ	F
		اِلَّا مَنْ رَحِمَ اللّٰهُ اِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ	G

Aşağıda Tevbe suresinin 40. ayetinden cümleler verilmiştir. Bu cümleleri veli sıfatına ilişkin kavramlarla eşleştiriniz.

8.	"Eğer siz ona yardım etmezseniz ona Allah yardım etmiştir."	(.....)	A	Emniyet-güven
9.	"… O, arkadaşına 'Üzülme, Allah bizimle beraberdir.' diyordu. Bunun üzerine Allah ona sükûnet sağlayan emniyetini indirdi."	(.....)	B	Yardım-destek
10.	"… Allah'ın sözü ise zaten yücedir. Çünkü Allah üstündür, hikmet sahibidir."	(.....)	C	Bilgi-hikmet

Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

11. Aşağıdaki ifadelerden hangisi hem tenvin hem de sakin nun için geçerlidir?

A) Kelime ortasında yer alır.
B) Vakıf hâlinde nun sesi vardır.
C) Yazıda nun harfi yer alır.
D) Okuyuşta nun harfinin sesi vardır.

12. Aşağıdakilerden hangisi idgam mealgunne ile idgam bilagunne kuralı için ortak bir bilgi değildir?

A) İki kelime arasında oluşur.
B) Gunneli okuyuş yapılarak okunur.
C) Tenvin ya da sakin nun yer alır.
D) Birinci harf sakin, ikincisi harekelidir.

13. Aşağıdaki ifadelerin hangisinde idgam mealgunne kuralı uygulanmaz?

A) فِي الدُّنْيَا

C) نَقْصٍ مِنْ

C) مِنْ وَرَآئِهِ

D) اَنْ يَطَّوَّفَ

14. Aşağıdaki ayetlerin hangisinde yer alan idgam mealgunne diğerlerinden farklı bir harfle oluşmuştur?

A) فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ

B) وَاللّٰهُ مِنْ وَرَآئِهِمْ مُحِيطٌ

C) لَا مَقْطُوعَةٍ وَلَا مَمْنُوعَةٍ

D) وَالَّذِينَ فِيٓ اَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَعْلُومٌ

15. I. مَنَّاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ مُرِيبٍ

II. تَنْزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ

III. فَرَوْحٌ وَرَيْحَانٌ وَجَنَّتُ نَعِيمٍ

Bu ayetlerin hangisinde hem idgam mealgunne hem de idgam bilagunne vardır?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III

16. Aşağıdaki ayetlerin hangisinde idgam bilagunne vardır?

A) فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ

B) اَلَّا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ اُخْرٰى

C) وَبُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِمَنْ يَرٰى

D) وَلَا تُطِعْ كُلَّ حَلَّافٍ مَهِينٍ

17. Aşağıdaki ayetlerin hangisinde hem idgam mealgunne hem de idgam bilagunne vardır?

A) وَيْلٌ لِكُلِّ هُمَزَةٍ لُمَزَةٍ

B) بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ

C) يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيقٍ مَخْتُومٍ

D) وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُسْتَطَرٌ

18.

Karanlığı çöktüğü zaman gecenin şerri	Kalplere vesvese veren şeytanın şerri
Düğümlere üfürenlerin şerri	Kıskandığı vakit kıskanç kişinin şerri

Bu tabloda Felak suresine ait olmayan ayet beyaza boyandığında oluşan tablonun yeni görünümü aşağıdakilerden hangisidir?

A)

B)

C)

D)

19. Sema, iş yerinde yeni hazırladığı projeyi patronuna sunmak için bir toplantı düzenler. Toplantıya iş arkadaşlarını da davet eder. Sema'nın projesini çok beğenen patronu toplantı sonunda Sema'nın terfi aldığını açıklar. Tüm arkadaşları Sema'yı tebrik ederek onun sevincine ortak olur.

Bu parçaya göre Sema'nın arkadaşlarının duygu ve davranışları Felak suresindeki hangi kavramla zıt bir anlam oluşturur?

A) Felak B) Haset C) Kibir D) Tövbe

20. I. Allah'a (cc) ortak koşar.

II. Allah'a (cc) yeterince güvenmez.

III. Allah'ın (cc) gücünü inkâr eder.

Bu yargılardan hangileri Allah'tan (cc) başka varlıkların korumasına sığınanların durumuyla ilgilidir?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III

21. Allah'ı (cc) veli edinmek, karşılaşılan zorlukları çözmek için gayret edip sonucu Allah'a (cc) havale etmektir. Ayrıca her şeyin en iyisinin gerçekleşeceğine inanmaktır.

Bu cümlede asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Allah'a (cc) güven ve teslimiyetle bağlı olmak

B) Hiçbir şey yapmadan her şeyi Allah'a (cc) havale etmek

C) Sadece zor zamanlarda Allah'ı (cc) veli edinmek

D) Zorluklar ve belirsizlikler karşısında gayretli olmak

22. "Onlar Allah'tan başka veliler edindiler öyle mi? Hâlbuki asıl dost ve koruyucu Allah'tır…"
(Şûra suresi 9. ayet)

Bu ayetin manasını yansıtan seçenek aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsan için gerçek yardım ve koruma Allah'tan (cc) gelir.

B) Dünyada güvenilen hiç kimse kişiyi yarı yolda bırakmaz.

C) Allah'tan (cc) başka dost edinenler toplumda saygın yerlere gelirler.

D) Allah'tan (cc) başka güvenilen varlıklar üstün niteliklere sahiptir.

Aşağıdaki açık uçlu soruların cevabını noktalı yerlere yazınız.

23. Ankebut suresinin 41. ayetindeki örümcek ağı benzetmesinin Allah'a (cc) iman ile ilgili verdiği mesajları açıklayınız.

.....

.....

.....

24. Hasedin, bir insanın hayatında nelere yol açabileceğini açıklayınız.

.....

.....

.....

Karekoddan yararlanarak tema ile ilgili daha fazla soruya ulaşabilirsiniz.

Sonnot

[1] bk. Tuğral, *Ana Hatlarıyla Kur'ân Tecvîdi*, 45.
[2] bk. Ünlü, *Kur'an-ı Kerîm'in Tecvîdi*, 85.
[3] bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'ân Okumayı Öğrenme Rehberi*, 78.
[4] bk. Temel, *Kırâat ve Tecvîd Istılahları*, 111.
[5] bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 79.
[6] bk. Ünlü, *Kur'an-ı Kerîm'in Tecvîdi*, 59.
[7] bk. Temel, *Kırâat ve Tecvîd Istılahları*, 68.
[8] bk. Karakılıç, *Tecvid İlmi*, 53.
[9] bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 86.
[10] bk. Tuğral, *Ana Hatlarıyla Kur'ân Tecvîdi*, 45-48.
[11] bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 87.
[12] bk. Tuğral, *Ana Hatlarıyla Kur'ân Tecvîdi*, 49.
[13] bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 86-87.
[14] bk. Karakılıç, *Tecvid İlmi*, 92-93.
[15] bk. Tetik, *Cezeri İlaveli Karabaş Tecvidi*, 33.
[16] bk. Karakılıç, *Tecvid İlmi*, 93.
[17] bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 88.
[18] bk. Tuğral, *Ana Hatlarıyla Kur'ân Tecvîdi*, 50.
[19] bk. Karamanı vd., *Kur'an Yolu,* 4/270.
[20] bk. Karamanı vd., *Kur'an Yolu,* 4/252.
[21] Zümer suresi 3. ayet.
[22] bk. Karamanı vd., *Kur'an Yolu,* 1/104.
[23] Bakara suresi 257. ayet.
[24] bk. Karamanı vd., *Kur'an Yolu,* 5/719-720.
[25] bk. "Felak suresi", *Dinî Terimler Sözlüğü*, 90-91.
[26] bk. Çağrıcı, "Haset".
[27] bk. "Haset", *Dinî Terimler Sözlüğü*, 124.
[28] Ebu Davud, "Edep", 44.
[29] bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslam*, 3/577.
[30] bk. Buhari, "İman", 7.

4. TEMA

KUR'AN-I KERİM'İ OKUYORUM

4.1. Tenvin ve Sakin Nunun Hâlleri: İzhar, İhfa ve İklap
4.2. Yasin Suresi
4.3. Peygamber Duaları: Enbiya Suresinin 87. Ayeti
4.4. Nâs Suresi ve Anlamı

► **Anahtar Kavramlar**

- **ihfa**
- **iklap**
- **izhar**
- **ilah**
- **Melik**
- **Rab**

► **Bu temada sizlerden**

- tenvin ve sakin nunun hâllerini sınıflandırabilmeniz,
- Yasin suresini yüzünden okuyabilmeniz,
- Enbiya suresi 87. ayetinde Kur'an-ı Kerim meallerine başvurabilmeniz,
- Nâs suresinin anlamında Kur'an-ı Kerim mealine başvurabilmeniz,
- Nâs suresini tilavet edebilmeniz

beklenmektedir.

Tema Dosyası

Tema Sunusu

Temaya Başlarken

Cezim, üzerinde bulunduğu harf ile öncesindeki harekeli harfi birbirine bağlayarak seslendirmeye yarar. Cezim bulunan ن harfi (sakin nun) ve tenvin, idgam mealgunne ile idgam bilagunnenin oluşmasını sağlar. Ayrıca izhar, ihfa ve iklap kurallarının oluşmasında da etkilidir.

Sakin nun ile tenvinin yazılışları farklı olmasına rağmen aynı sesi vermesinin sebebi hakkındaki düşüncelerinizi ifade ediniz.

"Her insan hata eder. Hata işleyenlerin en hayırlıları tövbe edenlerdir."[1]

Hz. Muhammed'in (sav) bu sözü hakkındaki düşüncelerinizi Hz. Yunus'un kıssasından yararlanarak ifade ediniz.

4.1. Tenvin ve Sakin Nunun Hâlleri: İzhar, İhfa ve İklap

Konuya Başlarken

Aşağıdaki tabloda yazılışları farklı olmasına rağmen son sesleri birbirine benzeyen kelime çiftleri verilmiştir.

يَكُنْ	فَلَكٌ
لِمَنْ	يَوْمًا
اَحْسِنْ	نَفْسٍ

Her iki gruptaki kelimeleri yüksek sesle okuduğunuzda kelime sonlarında duyduğunuz ortak ses hangi harfe aittir?

Eşleştirilen kelimelerde kırmızı renkli kısımların aynı şekilde seslendirilmesinin nedenini açıklayınız.

Tenvin veya sakin nundan sonra herhangi bir harf geldiğinde orada tecvit kuralı oluşur. Bu kurallar idgam mealgunne, idgam bilagunne, izhar, ihfa ve iklaptır.[2]

4.1.1. İzhar

İzhar kelimesi sözlükte bir şeyi açıklamak, açıktan okumak, iki harfin arasını ayırmak anlamlarına gelir.[3] Tecvit ilminde ise harfi mahreciyle açıkça okumak demektir.[4] Tenvin ya da sakin nundan sonra izhar harflerinden biri gelirse izhar oluşur. İzhar harfleri şunlardır:[5]

ه	غ	ع	خ	ح	ا

İzhar harfleri Allah'ın (cc) güzel isimlerinden olan şu isimlerin ilk harfleridir:[6]

اَللّٰهُ، حَيٌّ، خَالِقٌ، عَدْلٌ، غَنِيٌّ، هَادِيًا

İzhar harflerinin mahreci (çıkış yeri) boğaz bölgesidir.[7]

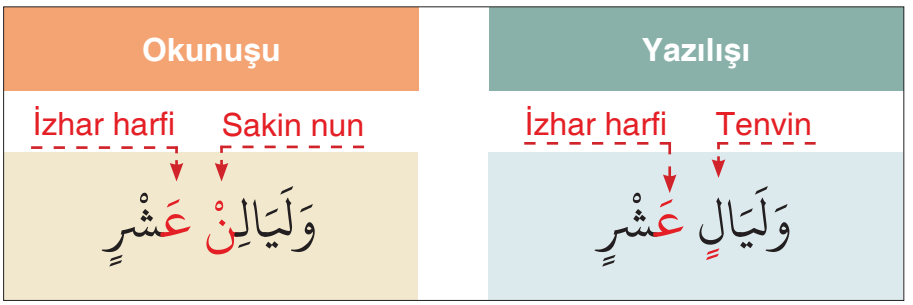
İzhar kuralında sakin nun ve tenvinde bulunan ن harfi, gizlenmeden ve herhangi bir idgam yapılmadan açıkça okunur.[8] Tenvin ya da sakin nundan hemen sonra izhar harflerinden biri geldiğinde ن harfinin açıkça okunmasının hükmü vaciptir.[9]

Örnek

Bu örnekteki مَنْ kelimesinde sakin nun vardır. İkinci kelime izhar harfi olan ع ile başlar. Burada sakin nundan sonra izhar harfi geldiği için izhar uygulanır. İzhar kuralında sakin nunda yer alan "n" sesi açıkça okunur.

Örnek

Yazılışı verilen örnekte iki esreden sonraki kelimenin başında izhar harflerinden olan ع vardır. Dolayısıyla tenvinden sonra izhar harfi geldiği için izhar uygulanır ve sakin nun açıkça okunur.

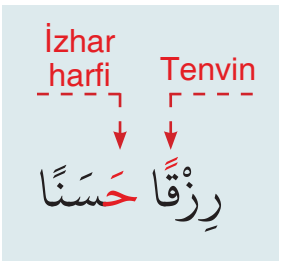
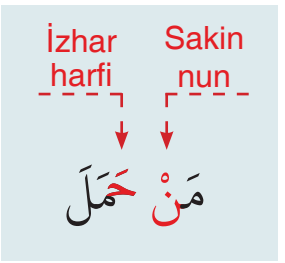
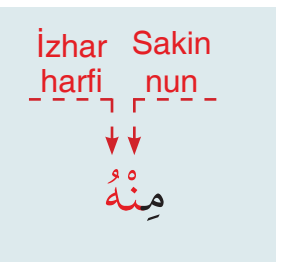
İzhar iki kelime arasında oluşabileceği gibi tek kelimede de meydana gelebilir. Bir kelimede sakin nundan sonra izhar harfi bulunursa izhar kuralı uygulanır.

Örnek

Sakin nundan sonra izhar harflerinden ع geldiği için izhar oluşur. Bu kelimede sakin nun açıkça okunduktan sonra ع harfi telaffuz edilir.

Sakin nun ve tenvinle oluşan izhar kuralıyla ilgili örnekler harflerine göre aşağıda verilmiştir:

			ا
			ح
			خ
			ع
			غ
			ه

1. Etkinlik

30 dk.

Adı	*İzhar Kuralını Uyguluyorum*
Amaç	*İzhar kuralını fark edebilme ve doğru seslendirebilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.*

1. Adım: *Aşağıdaki tabloda verilen ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.*

2. Adım: *Dinlediğiniz bu ifadeleri birlikte seslendiriniz.*

3. Adım: *Öğretmeninizin tablodan seçtiği ifadelerdeki izhar harfini belirleyiniz ve bu kuralın nasıl oluştuğunu söyleyiniz.*

4. Adım: *Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda bu ifadeleri tekrar okuyunuz.*

Karekoddan yararlanarak ifadelerin seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

مِنْهَا	وَانْحَرْ	اَنْعَمْتَ	وَالْمُنْخَنِقَةُ	فَسَيُنْغِضُونَ
اِنْ هُوَ	مَنْ اَحْسَنُ	فَمَنْ عُفِيَ	فَمَنْ خَافَ	مِنْ خَلْفِهِمْ
كُلًّا هَدَيْنَا	اَمْرٍ حَكِيمٍ	سَمِيعٌ عَلِيمٌ	عَلِيمًا حَكِيمًا	رَفْرَفٍ خُضْرٍ
مِنْ اٰيَةٍ	لِمَنْ حَوْلَهُ	حَلِيمًا غَفُورًا	لَطِيفٌ خَبِيرٌ	يَكُنْ غَنِيًّا
مِنْ غَفُورٍ	فَاِنْ عَصَوْكَ	شَيْءٍ اَحْصَيْنَاهُ	اَوَّابٍ حَفِيظٍ	وَسَوَآءٌ عَلَيْهِمْ

5. Adım: *Bu ifadeleri seslendirirken dikkat edilmesi gereken durumları yazınız.*

.....

.....

.....

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.*

4.1.2. İhfa

İhfa kelimesi sözlükte örtmek ve gizlemek anlamlarına gelir.[10] Tenvin ya da sakin nundan sonra ihfa harflerinden biri gelirse ihfa oluşur. İhfa harfleri şunlardır:[11]

ك ق ف ظ ط ض ص ش س ز ذ د ج ث ت

İhfanın olduğu yerde sakin nun veya tenvinde bulunan نْ harfinin sesi gizlenerek okunur. Bu gizlemeye gunne denir. Gunneli okuyuşta sakin nun veya tenvindeki "n" seslendirilir.[12]

İhfa, sakin nun veya tenvindeki "n" sesi bir buçuk elif miktarı tutularak uygulanır.[13] Bu kuralda tenvin veya sakin nun açıkça okunmaz. Sadece gunne yapılır.[14] İhfa kuralının uygulanmasının hükmü vaciptir.[15]

gunne

Genizden gelen sese denir. Burundan gelen inleme sesi gibidir. Dil ile üst damak arasında hafif bir boşluk bırakılır. Bu esnada burundan ses çıkarılır ve نْ harfi gizlenerek okunur. Gunneli okuyuş Kur'an-ı Kerim tilavetine ahenk katar.

(bk. Sarı, "Gunne", 14/195-196)

Örnek

İhfa harfi — Sakin nun

مَنْ جَهَرَ

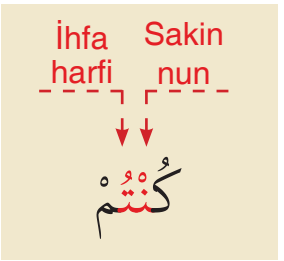
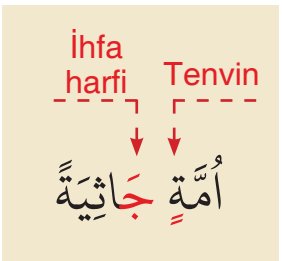
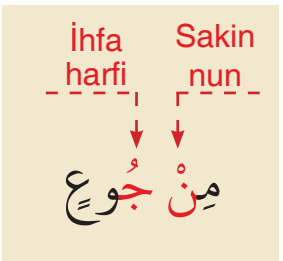
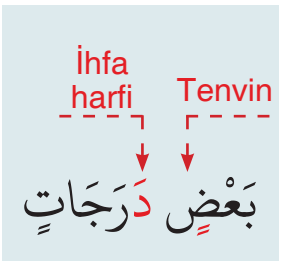
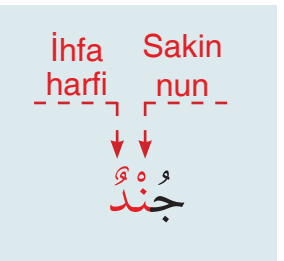
Bu örnekte مَنْ kelimesinin sonunda sakin nun bulunur. Bu harften sonra gelen kelimenin başında ise ihfa harflerinden ج bulunur. Burada ihfa oluştuğu için sakin nunda bulunan "n" sesi gizlenerek (gunne yapılarak) okunur. Gunneyle birlikte bir buçuk elif miktarı tutulduktan sonra ج harfi seslendirilir.

Örnek

Okunuşu	Yazılışı
İhfa harfi — Sakin nun	İhfa harfi — Tenvin
مِائَتِنْ سِنِينَ	مِائَةٍ سِنِينَ

Örnekte tenvinden sonra ihfa harflerinden س geldiği için ihfa oluşur. Tenvindeki "n" sesi gunneyle bir buçuk elif miktarı tutulur ve bundan sonra س harfi okunur.

Sakin nun ve tenvinle oluşan ihfa kuralıyla ilgili örnekler harflerine göre aşağıda verilmiştir:

			ت
			ث
			ج
			د
			ذ

İhfa harfi: أُنْزِلَ	İhfa harfi: مِنْ زُخْرُفٍ	İhfa harfi: نَفْسًا زَكِيَّةً	ز
İhfa harfi: اِنْسَانٌ	İhfa harfi: اَنْ سَيَكُونُ	İhfa harfi: قَوْلًا سَدِيدًا	س
İhfa harfi: اَنْشَاَ	İhfa harfi: اِنْ شَاءَ اللّٰهُ	İhfa harfi: بَأْسٍ شَدِيدٍ	ش
İhfa harfi: وَانْصُرْنَا	İhfa harfi: مِنْ صَدَقَةٍ	İhfa harfi: عَمَلًا صَالِحًا	ص
İhfa harfi: مَنْضُودٍ	İhfa harfi: عَنْ ضَيْفِ	İhfa harfi: مَكَانًا ضَيِّقًا	ض

ط	يَنْطِقُ İhfa harfi: ط Sakin nun	مِنْ طِينٍ İhfa harfi: ط Sakin nun	بَلْدَةٌ طَيِّبَةٌ İhfa harfi: ط Tenvin
ظ	يَنْظُرُ İhfa harfi: ظ Sakin nun	مِنْ ظَهِيرٍ İhfa harfi: ظ Sakin nun	لِبَعْضٍ ظَهِيرًا İhfa harfi: ظ Tenvin
ف	يُنْفِقُ İhfa harfi: ف Sakin nun	مِنْ فَضْلِ İhfa harfi: ف Sakin nun	عَذْبٌ فُرَاتٌ İhfa harfi: ف Tenvin
ق	يُنْقَذُونَ İhfa harfi: ق Sakin nun	مِنْ قَبْلِ İhfa harfi: ق Sakin nun	سَلَامٌ قَوْلًا İhfa harfi: ق Tenvin
ك	ضَنْكًا İhfa harfi: ك Sakin nun	مِنْ كُلِّ İhfa harfi: ك Sakin nun	جِبِلًّا كَثِيرًا İhfa harfi: ك Tenvin

2. Etkinlik

30 dk.

Adı	*İhfa Kuralını Uyguluyorum*
Amaç	*İfadelerdeki İhfa harflerini ayırt edebilme ve ihfayı gunne özelliğine uygun seslendirebilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.*

1. Adım: *Aşağıdaki tabloda verilen ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.*

2. Adım: *Dinlediğiniz bu ifadeleri birlikte seslendiriniz.*

3. Adım: *Öğretmeninizin tablodan seçtiği ifadelerdeki ihfa harfini belirleyiniz ve bu kuralın nasıl oluştuğunu söyleyiniz.*

4. Adım: *Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda bu ifadeleri tekrar okuyunuz.*

Karekoddan yararlanarak ifadelerin seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

جُنْدٌ	اَنْزَلَ	اُنْذِرَ	اَنْتُمْ	يُنْقِذُونِ
اِنْ كَانَتْ	مِنْ شَيْءٍ	مِنْ جَنَّاتٍ	مِنْ دُونِهِ	بِمَنْ ضَلَّ
غُلَامًا زَكِيًّا	بِقَلْبٍ سَلِيمٍ	خَيْرٌ ثَوَابًا	اَجْرٍ كَرِيمٍ	كُتُبٌ قَيِّمَةٌ
اَغْلَالًا فَهِيَ	بِعِجْلٍ سَمِينٍ	عَنْ سَبِيلِهِ	بَخْسٍ دَرَاهِمَ	قَوْمٌ طَاغُونَ
اَنْفُسِهِمْ	اَنْ صَبَرْنَا	كُنْ فَيَكُونُ	اَئِنْ ذُكِّرْتُمْ	مِرْآءً ظَاهِرًا

5. Adım: *Bu ifadeleri seslendirirken dikkat edilmesi gereken durumları yazınız.*

.....

.....

.....

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.*

4.1.3. İklap

İklap kelimesi sözlükte çevirmek, döndürmek anlamlarına gelir.[16] Tenvin ya da sakin nundan sonra iklap harfi olan ب gelirse iklap oluşur. Tenvin ya da sakin nunda bulunan "n" sesi م harfinin sesine dönüştürülerek gunneli okunur.[17] İklap kuralında ses genizden çıkarılırken م harfi bir buçuk elif miktarı tutularak okunur.[18] İklabın uygulanmasının hükmü vaciptir.[19]

Örnek

Okunuşu	Yazılışı
İklap harfi — Sakin mim	İklap harfi — Sakin nun
فَامْ بَغَتْ	فَاِنْ بَغَتْ

Bu örnekte sakin nundan sonra ب harfi gelmiştir. Burada iklap oluştuğu için sakin nun, sakin mim (مْ) harfine dönüşür. Sakin mim, bir buçuk elif miktarı tutulduktan sonra ب harfi okunur.

Örnek

Okunuşu		Yazılışı
İklap harfi — Sakin mim	İklap harfi — Sakin nun	İklap harfi — Tenvin
دُولَتَمْ بَيْنَ	دُولَتَنْ بَيْنَ	دُولَةً بَيْنَ

Bu örneğin ilk kelimesinde bulunan tenvinden sonra diğer kelimenin başında ب harfi vardır. Tenvinden sonra ب harfi geldiği için iklap oluşur. Tenvinde bulunan "n" sesi tam olarak م harfinin sesine dönüştürülür. Burada gunne yapılarak bir buçuk elif miktarı tutulduktan sonra ب harfi okunur.

İklap kuralı hem sakin nun hem de tenvinle iki kelime arasında oluşur. Ayrıca sakin nundan hemen sonra ب harfi aynı kelimede bulunursa da iklap meydana gelir.

İklap harfi — Tenvin	İklap harfi — Sakin nun	İklap harfi — Sakin nun
فَاتِّبَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ	مِنْ بَيْنِنَا	بِذَنْبِهِۦ

Karekoddan yararlanarak İzhar, İhfa ve İklap ile ilgili daha fazla e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

ب

3. Etkinlik

30 dk.

Adı	*İklap Kuralını Uyguluyorum*
Amaç	*İfadelerde İklap olan yerleri belirleyebilme ve bunları iklap kurallarına uygun seslendirebilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.*

1. Adım: *Aşağıdaki tabloda verilen ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.*

2. Adım: *Dinlediğiniz bu ifadeleri birlikte seslendiriniz.*

3. Adım: *Öğretmeninizin tablodan seçtiği ifadelerde iklap olan yerleri belirleyiniz ve bu kuralın nasıl oluştuğunu söyleyiniz.*

4. Adım: *Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda bu ifadeleri tekrar okuyunuz.*

Karekoddan yararlanarak ifadelerin seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

تُنْبِتُ الْاَرْضُ	يَنْبَغِي لَهَا	فِي سُنْبُلِهِ	اَنْبَتْنَا فِيهَا	عَنْ اَنْبَائِكُمْ
مِنْ بَيْنِ	مَنْ بَعَثَنَا	قَوْمًا بُورًا	زَوْجٍ بَهِيجٍ	بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ
تَكُنْ بَيْنَكُمْ	مِنْ بَعْدِهِ	بَغْيًا بَيْنَهُمْ	يَوْمِئِذٍ بِبَنِيهِ	فَاسِقٌ بِنَبَإٍ
ضَلَالٍ بَعِيدٍ	فَمَنْ بَدَّلَهُ	يَاْذَنْ بِهِ	قَائِمًا بِالْقِسْطِ	تَسْرِيحٌ بِاِحْسَانٍ
اَنْ بُورِكَ	اٰيَاتٍ بَيِّنَاتٍ	وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ	اَكُنْ بِدُعَائِكَ	فَاِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ

5. Adım: *Bu ifadeleri seslendirirken dikkat edilmesi gereken durumları yazınız.*

.....

.....

.....

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.*

1. Çalışma Yaprağı

Aşağıda Al-i İmran suresinin 30-37. ayetleri verilmiştir. Bu ayetleri abdestli olarak, besmele çekerek ve tecvit kurallarına uyarak yüzünden okuyunuz. Ayetlerde izhar, ihfa ve iklabın olduğu yerleri belirleyiniz. Kuralın nasıl oluştuğunu ifade ediniz.

يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَاعَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُحْضَرًا ۚ وَمَا عَمِلَتْ
مِنْ سُوٓءٍ ۚ تَوَدُّ لَوْ اَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهٗٓ اَمَدًا بَعِيدًا ۗ وَيُحَذِّرُكُمُ
اللّٰهُ نَفْسَهٗ ۗ وَاللّٰهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ ۚ ﴿٣٠﴾ قُلْ اِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللّٰهَ
فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللّٰهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ وَاللّٰهُ غَفُورٌ
رَحِيمٌ ﴿٣١﴾ قُلْ اَطِيعُوا اللّٰهَ وَالرَّسُولَ ۚ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ
الْكَافِرِينَ ﴿٣٢﴾ اِنَّ اللّٰهَ اصْطَفٰٓى اٰدَمَ وَنُوحًا وَاٰلَ اِبْرٰهِيمَ وَاٰلَ
عِمْرٰنَ عَلَى الْعَالَمِينَ ۙ ﴿٣٣﴾ ذُرِّيَّةً بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ ۗ وَاللّٰهُ سَمِيعٌ
عَلِيمٌ ۚ ﴿٣٤﴾ اِذْ قَالَتِ امْرَاَتُ عِمْرٰنَ رَبِّ اِنِّي نَذَرْتُ لَكَ مَا فِي بَطْنِي
مُحَرَّرًا فَتَقَبَّلْ مِنِّي ۚ اِنَّكَ اَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٥﴾ فَلَمَّا وَضَعَتْهَا
قَالَتْ رَبِّ اِنِّي وَضَعْتُهَآ اُنْثٰى ۗ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا وَضَعَتْ ۗ وَلَيْسَ
الذَّكَرُ كَالْاُنْثٰى ۚ وَاِنِّي سَمَّيْتُهَا مَرْيَمَ وَاِنِّٓي اُعِيذُهَا بِكَ وَذُرِّيَّتَهَا
مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٣٦﴾ فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ
وَاَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا ۙ وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّا ۗ كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا
الْمِحْرَابَ ۙ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا ۚ قَالَ يَا مَرْيَمُ اَنّٰى لَكِ هٰذَا ۗ قَالَتْ
هُوَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ ۗ اِنَّ اللّٰهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَآءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٧﴾

2. Çalışma Yaprağı

Aşağıdaki tabloda verilen ayetlerde ihfa, izhar ve iklap olan yerlerin altını çiziniz ve hangi kuralın oluştuğunu işaretleyiniz.

İklap	İhfa	İzhar	
✓	✓	✓	صُمٌّ بُكْمٌ عُمْىٌ فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ
			ثُمَّ اَنْشَاْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا اٰخَرِينَ
			فِي مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِيكٍ مُقْتَدِرٍ
			وَلَهُمْ عَلَيَّ ذَنْبٌ فَاَخَافُ اَنْ يَقْتُلُونِ
			وَمَآ اَمْرُنَآ اِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍ بِالْبَصَرِ
			وَبَرًّا بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُنْ جَبَّارًا عَصِيًّا
			فَجَعَلَ مِنْهُ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْاُنْثٰى
			اَلسَّمَآءُ مُنْفَطِرٌ بِهٖ كَانَ وَعْدُهُ مَفْعُولًا
			وَلَقَدْ تَرَكْنَا مِنْهَآ اٰيَةً بَيِّنَةً لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ
			اِلَّا مَنْ خَطِفَ الْخَطْفَةَ فَاَتْبَعَهُ شِهَابٌ ثَاقِبٌ
			هُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ اللّٰهِ وَاللّٰهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ
			ءَاُلْقِيَ الذِّكْرُ عَلَيْهِ مِنْ بَيْنِنَا بَلْ هُوَ كَذَّابٌ اَشِرٌ

3. Çalışma Yaprağı

Aşağıdaki tabloda verilen ayetlerde bulunan sakin nunla ilgili tecvit kuralını belirleyiniz. Belirlediğiniz kuralı ilgili başlık altındaki kutucuğu örnekte olduğu gibi işaretleyiniz. Tecvit kuralının nasıl oluştuğunu ilgili kutucuklara örnekteki gibi yazınız.

Nasıl Oluşur?	İklap	İhfa	İzhar	Ayetler
Tenvinden sonra ب harfi geldiği için iklap oluşur. Tenvinin seslendirilmesinde yer alan "n" sesi, "m" sesine dönüştürülür ve gunneli okunur.	✓			كِرَامٍۭ بَرَرَةٍ
				فَأَنۢبَتْنَا فِيهَا حَبًّا
				فَكَانَتْ هَبَآءً مُّنۢبَثًّا
				قَدْ أَفْلَحَ مَن زَكَّىٰهَا
				وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا
				فَتَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِينَ
				وَمَكَرُوا مَكْرًا كُبَّارًا

Karekoddan yararlanarak Kontrol Noktası'nın cevap anahtarına ulaşabilirsiniz.

Kontrol Noktası

Aşağıdaki soruların cevaplarını altlarındaki boşluklara yazınız.

1. عَنْهُمْ - فَرِيقًا هَدٰى

Yukarıdaki ifadelerde sakin nun ve tenvinle ilgili hangi tecvit kuralı olduğunu tespit ediniz ve bu tecvit kuralının nasıl uygulandığını açıklayınız.

2. **İhfa harfleri nelerdir?**

3. **İhfa, izhar ve iklap kurallarından hangilerinde gunne yapılır?**

4. **Aşağıdaki tabloda verilen ifadelerdeki tecvit kuralarının ismini örnekteki gibi ifadenin altındaki kutucuğa yazınız.**

ثَمَنًا قَلِيلًا	فَمَنْ بَدَّلَهُ	مِنْ حَكِيمٍ	مَنْ صَلَحَ
			İhfa
مَنْ اٰمَنَ	مِنْ دُونِ	شِقَاقٍ بَعِيدٍ	لِتُنْذِرَ
قَوْمٌ خَصِمُونَ	شَيْءٌ فَاتِّبَاعٌ	يَنْعِقُ	سُنْبُلَاتٍ

Performans Görevi	
Amaç: Tenvin ve sakin nunun hâllerini sınıflandırabilme	**Görev:** Yönergede belirtilen işlem adımlarını takip ederek bir tecvit çarkı hazırlayıp sunma
Beceriler • Sınıflandırma • İş Birliği • Uyum	**Süre** • Hazırlık: 1 hafta • Sınıf İçi: 1 ders saati
Ürün: Tecvit çarkı	
Puanlama Yöntemi: Dereceli Puanlama Anahtarı ve Grup Değerlendirme Formu	

Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek performans görevini tamamlayınız.

1. Öğretmeninizin rehberliğinde üye sayısı eşit gruplara ayrılınız ve grup hâlinde çalışınız.

2. Bir kartonu keserek daire şekli oluşturunuz.

3. Dairenin merkez kısmından kenarlarına doğru eşit olacak şekilde yirmi iki adet üçgen bölümler çiziniz.

4. Orta kısımda oluşturulan küçük daireye "Tenvin ve Sakin Nun" başlıklarını yazınız.

5. Bu örnekte olduğu gibi üçgen bölümlerin her birine sırasıyla şu harfleri yazınız:

ه ك ق ف غ ع ظ ط ض ص ش س ز ذ د خ ح ج ث ت ب ا

6. Hazırladığınız çarkı; dönmesi için cıvata somun, rulman vb. materyal kullanarak bir karton veya ahşap bloğa tutturunuz.

7. Çarkın döndükten sonra durduğu bölümü belirlemek için işaret yeri belirleyiniz.

8. Grup içinde sırayla çarkı çeviren kişiye tenvin veya sakin nundan sonra işaretli bölümdeki harfin gelmesiyle oluşan tecvit kuralının ismini sorunuz.

9. Hazırladığınız tecvit çarkını öğretmeninize sununuz ve sınıfta sergileyiniz.

Çarkın durduğu yerdeki harfi ve tecvit kuralıyla ilgili gözlemlerinizi bu alana not edebilirsiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

Değerlendirme Ölçütleri: Bu çalışmada ortaya koyduğunuz ürün; veri toplama, verileri kaydetme, sınıflandırma, hedef kitleye uygunluk, özgünlük ve görsel tasarım ölçütlerine göre değerlendirilecektir.

- Yapılan çalışmalar görsel tasarım açısından açık ve anlaşılır olmalıdır.
- Yönergede istenen tüm maddelere yer verilmelidir.
- Hazırlanan tecvit çarkı sınıfta sergilenmelidir.

Bu performans görevi aşağıdaki karekodlarda verilen Dereceli Puanlama Anahtarı ve Öz Değerlendirme Formu ile değerlendirilecektir.

Karekoddan yararlanarak Dereceli Puanlama Anahtarı'na ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak Öz Değerlendirme Formu'na ulaşabilirsiniz.

4.2. Yasin Suresi

Konuya Başlarken

Yasin, Kur'an-ı Kerim'in otuz altıncı suresidir. Mekke Dönemi'nde inen sure, seksen üç ayettir. İsmini ilk ayetini oluşturan ى ve س harflerinden alır.[20] Sevgili Peygamberimiz "*Her şeyin bir kalbi vardır, Kur'an'ın kalbi de Yasin'dir.*"[21] sözleri ile bu surenin önemini vurgular.

"Kur'an'ın kalbi" ifadesiyle ilgili düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

4. Etkinlik

30+30 dk.

Adı	*Yasin Suresini Okuyorum*
Amaç	*Yasin suresini yüzünden okuyabilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını öğretmen rehberliğinde takip ederek etkinliği tamamlayınız. Bu etkinliği gerçekleştirirken abdestli olmaya özen gösteriniz.*

1. **Adım:** *Öğretmeninizden veya 145-150. sayfalardaki karekodlardan Yasin suresini dinleyiniz.*
2. **Adım:** *Yasin suresini euzübesmeleyle yüzünden okuyunuz.*
3. **Adım:** *Ayetleri okurken harfleri mahreçlerine uygun olarak telaffuz ediniz.*
4. **Adım:** *Bu temada öğrendiğiniz tecvit kurallarını okuduğunuz ayetlerde tespit ederek açıklayınız.*
5. **Adım:** *Öğrendiğiniz tecvit kurallarını okuduğunuz ayetlerde uygulayınız.*
6. **Adım:** *Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda ayetleri tekrar okuyunuz.*

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.*

5. Etkinlik

30+30 dk.

Adı	*Arkadaşımı Takip Ediyorum*
Amaç	*Yasin suresini yüzünden okuyabilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız. Bu etkinliği gerçekleştirirken abdestli olmaya özen gösteriniz.*

1. **Adım:** *Öğretmeninizin rehberliğinde üye sayısı eşit gruplara ayrılınız.*
2. **Adım:** *Grup üyeleri olarak kendi aranızda okuma sırası belirleyiniz.*
3. **Adım:** *Yasin suresinden belirlediğiniz sayfaları besmele çekerek ve tecvit kurallarına uygun olarak yüzünden okuyunuz.*
4. **Adım:** *Ayetleri okuyan arkadaşlarınızı kitabınızdan takip ediniz.*
5. **Adım:** *Okurken hatası olan arkadaşlarınıza hatalarını düzeltmesi için yapıcı ve saygılı ifadelerle yardımcı olunuz.*
6. **Adım:** *Grup arkadaşlarınızın her biri için aynı işlem adımlarını gerçekleştiriniz.*

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Grup Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.*

Kontrol Listesi

Öğrencinin **Tarih: ..../..../.....**

Adı-Soyadı:

Numarası:

Bu Kontrol Listesi, öğrencinin Yasin suresini yüzünden okumasına yönelik bilgi ve becerilerini kontrol etmek amacıyla hazırlanmıştır. Öğrencinin bu ölçütleri gerçekleştirme durumuna göre "Evet" veya "Hayır" kutucuğunu işaretleyiniz.

Sıra No.	Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
1.	Euzübesmeleyi kuralına uygun okudu.			
2.	Harfleri mahreçlerine uygun seslendirdi.			
3.	İzhar kuralını usulüne uygun seslendirdi.			
4.	İhfa kuralını usulüne uygun seslendirdi.			
5.	İklap kuralını usulüne uygun seslendirdi.			

Öğretmenin Yorumu: .....

.....

.....

اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَمِلَتْ اَيْدِيْنَآ اَنْعَامًا فَهُمْ لَهَا
مَالِكُوْنَ ﴿٧١﴾ وَذَلَّلْنٰهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوْبُهُمْ وَمِنْهَا يَاْكُلُوْنَ ﴿٧٢﴾
وَلَهُمْ فِيْهَا مَنَافِعُ وَمَشَارِبُ ؕ اَفَلَا يَشْكُرُوْنَ ﴿٧٣﴾ وَاتَّخَذُوْا مِنْ دُوْنِ
اللّٰهِ اٰلِهَةً لَّعَلَّهُمْ يُنْصَرُوْنَ ؕ ﴿٧٤﴾ لَا يَسْتَطِيْعُوْنَ نَصْرَهُمْ ۙ وَهُمْ لَهُمْ
جُنْدٌ مُّحْضَرُوْنَ ﴿٧٥﴾ فَلَا يَحْزُنْكَ قَوْلُهُمْ ۘ اِنَّا نَعْلَمُ مَا يُسِرُّوْنَ
وَمَا يُعْلِنُوْنَ ﴿٧٦﴾ اَوَلَمْ يَرَ الْاِنْسَانُ اَنَّا خَلَقْنٰهُ مِنْ نُّطْفَةٍ فَاِذَا هُوَ
خَصِيْمٌ مُّبِيْنٌ ﴿٧٧﴾ وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَّنَسِيَ خَلْقَهٗ ؕ قَالَ مَنْ يُّحْيِ
الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيْمٌ ﴿٧٨﴾ قُلْ يُحْيِيْهَا الَّذِيْٓ اَنْشَاَهَآ اَوَّلَ مَرَّةٍ ؕ وَهُوَ
بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيْمٌ ۙ ﴿٧٩﴾ اَلَّذِيْ جَعَلَ لَكُمْ مِّنَ الشَّجَرِ الْاَخْضَرِ
نَارًا فَاِذَآ اَنْتُمْ مِّنْهُ تُوْقِدُوْنَ ﴿٨٠﴾ اَوَلَيْسَ الَّذِيْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضَ بِقٰدِرٍ عَلٰٓى اَنْ يَّخْلُقَ مِثْلَهُمْ ؕ بَلٰى وَهُوَ الْخَلّٰقُ الْعَلِيْمُ ﴿٨١﴾
اِنَّمَآ اَمْرُهٗٓ اِذَآ اَرَادَ شَيْـًٔا اَنْ يَّقُوْلَ لَهٗ كُنْ فَيَكُوْنُ ﴿٨٢﴾
فَسُبْحٰنَ الَّذِيْ بِيَدِهٖ مَلَكُوْتُ كُلِّ شَيْءٍ وَّاِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ ﴿٨٣﴾

سُورَةُ الصَّافَّاتِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ
مِائَةٌ وَاثْنَتَانِ وَثَمَانُونَ اٰيَةً

Sayfanın okunuşuna karekoddan ulaşabilirsiniz.

بِسْمِ اللّٰهِ

اِنَّ اَصْحٰبَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِيْ شُغُلٍ فٰكِهُوْنَ ۚ ﴿٥٥﴾ هُمْ
وَاَزْوَاجُهُمْ فِيْ ظِلٰلٍ عَلَى الْاَرَآئِكِ مُتَّكِـُٔوْنَ ﴿٥٦﴾ لَهُمْ فِيْهَا
فَاكِهَةٌ وَّلَهُمْ مَّا يَدَّعُوْنَ ۚ ﴿٥٧﴾ سَلٰمٌ قَوْلًا مِّنْ رَّبٍّ رَّحِيْمٍ ﴿٥٨﴾
وَامْتَازُوا الْيَوْمَ اَيُّهَا الْمُجْرِمُوْنَ ﴿٥٩﴾ اَلَمْ اَعْهَدْ اِلَيْكُمْ يٰبَنِيْٓ
اٰدَمَ اَنْ لَّا تَعْبُدُوا الشَّيْطٰنَ ۚ اِنَّهٗ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِيْنٌ ۙ ﴿٦٠﴾ وَّاَنِ
اعْبُدُوْنِيْ ؕ هٰذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيْمٌ ﴿٦١﴾ وَلَقَدْ اَضَلَّ مِنْكُمْ
جِبِلًّا كَثِيْرًا ؕ اَفَلَمْ تَكُوْنُوْا تَعْقِلُوْنَ ﴿٦٢﴾ هٰذِهٖ جَهَنَّمُ الَّتِيْ
كُنْتُمْ تُوْعَدُوْنَ ﴿٦٣﴾ اِصْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُوْنَ ﴿٦٤﴾
اَلْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلٰٓى اَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَآ اَيْدِيْهِمْ وَتَشْهَدُ اَرْجُلُهُمْ
بِمَا كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ ﴿٦٥﴾ وَلَوْ نَشَآءُ لَطَمَسْنَا عَلٰٓى اَعْيُنِهِمْ
فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ فَاَنّٰى يُبْصِرُوْنَ ﴿٦٦﴾ وَلَوْ نَشَآءُ لَمَسَخْنٰهُمْ
عَلٰى مَكَانَتِهِمْ فَمَا اسْتَطَاعُوْا مُضِيًّا وَّلَا يَرْجِعُوْنَ ۚ ﴿٦٧﴾ وَمَنْ
نُّعَمِّرْهُ نُنَكِّسْهُ فِي الْخَلْقِ ؕ اَفَلَا يَعْقِلُوْنَ ﴿٦٨﴾ وَمَا عَلَّمْنٰهُ
الشِّعْرَ وَمَا يَنْۢبَغِيْ لَهٗ ؕ اِنْ هُوَ اِلَّا ذِكْرٌ وَّقُرْاٰنٌ مُّبِيْنٌ ۙ ﴿٦٩﴾
لِّيُنْذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَّيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى الْكٰفِرِيْنَ ﴿٧٠﴾

Sayfanın okunuşuna karekoddan ulaşabilirsiniz.

وَاٰيَةٌ لَّهُمْ اَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِى الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ ۙ ٤١ وَخَلَقْنَا
لَهُمْ مِنْ مِثْلِهٖ مَا يَرْكَبُونَ ٤٢ وَاِنْ نَشَاْ نُغْرِقْهُمْ فَلَا صَرِيخَ
لَهُمْ وَلَا هُمْ يُنْقَذُونَ ۙ ٤٣ اِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَاعًا اِلٰى حِينٍ ٤٤
وَاِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ اَيْدِيكُمْ وَمَا خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُونَ ٤٥ وَمَا تَاْتِيهِمْ مِنْ اٰيَةٍ مِنْ اٰيَاتِ رَبِّهِمْ اِلَّا كَانُوا
عَنْهَا مُعْرِضِينَ ٤٦ وَاِذَا قِيلَ لَهُمْ اَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ ۙ
قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ اٰمَنُوٓا اَنُطْعِمُ مَنْ لَوْ يَشَٓاءُ اللّٰهُ
اَطْعَمَهٗٓ ۖ اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا فِى ضَلَالٍ مُبِينٍ ٤٧ وَيَقُولُونَ مَتٰى هٰذَا
الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ٤٨ مَا يَنْظُرُونَ اِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً
تَاْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ ٤٩ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ تَوْصِيَةً وَلَآٓ اِلٰٓى
اَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ ۘ ٥٠ وَنُفِخَ فِى الصُّورِ فَاِذَا هُمْ مِنَ الْاَجْدَاثِ
اِلٰى رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ ٥١ قَالُوا يَاوَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِنْ مَرْقَدِنَا ۜ
هٰذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمٰنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ ٥٢ اِنْ كَانَتْ اِلَّا
صَيْحَةً وَاحِدَةً فَاِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ٥٣ فَالْيَوْمَ
لَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْـًٔا وَلَا تُجْزَوْنَ اِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ٥٤

Sayfanın okunuşuna karekoddan ulaşabilirsiniz.

وَمَآ اَنْزَلْنَا عَلٰى قَوْمِهٖ مِنْ بَعْدِهٖ مِنْ جُنْدٍ مِّنَ السَّمَآءِ وَمَا
كُنَّا مُنْزِلِيْنَ ﴿٢٨﴾ اِنْ كَانَتْ اِلَّا صَيْحَةً وَّاحِدَةً فَاِذَا هُمْ
خَامِدُوْنَ ﴿٢٩﴾ يٰحَسْرَةً عَلَى الْعِبَادِ ۚ مَا يَاْتِيْهِمْ مِّنْ رَّسُوْلٍ
اِلَّا كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿٣٠﴾ اَلَمْ يَرَوْا كَمْ اَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ
مِّنَ الْقُرُوْنِ اَنَّهُمْ اِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُوْنَ ﴿٣١﴾ وَاِنْ كُلٌّ لَّمَّا جَمِيْعٌ
لَّدَيْنَا مُحْضَرُوْنَ ﴿٣٢﴾ وَاٰيَةٌ لَّهُمُ الْاَرْضُ الْمَيْتَةُ ۚ اَحْيَيْنٰهَا
وَاَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبًّا فَمِنْهُ يَاْكُلُوْنَ ﴿٣٣﴾ وَجَعَلْنَا فِيْهَا جَنّٰتٍ
مِّنْ نَّخِيْلٍ وَّاَعْنَابٍ وَّفَجَّرْنَا فِيْهَا مِنَ الْعُيُوْنِ ۙ ﴿٣٤﴾ لِيَاْكُلُوْا
مِنْ ثَمَرِهٖ ۙ وَمَا عَمِلَتْهُ اَيْدِيْهِمْ ؕ اَفَلَا يَشْكُرُوْنَ ﴿٣٥﴾ سُبْحٰنَ
الَّذِيْ خَلَقَ الْاَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنْۢبِتُ الْاَرْضُ وَمِنْ
اَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٣٦﴾ وَاٰيَةٌ لَّهُمُ الَّيْلُ ۚ نَسْلَخُ مِنْهُ
النَّهَارَ فَاِذَا هُمْ مُّظْلِمُوْنَ ۙ ﴿٣٧﴾ وَالشَّمْسُ تَجْرِيْ لِمُسْتَقَرٍّ لَّهَا ؕ
ذٰلِكَ تَقْدِيْرُ الْعَزِيْزِ الْعَلِيْمِ ؕ ﴿٣٨﴾ وَالْقَمَرَ قَدَّرْنٰهُ مَنَازِلَ حَتّٰى
عَادَ كَالْعُرْجُوْنِ الْقَدِيْمِ ﴿٣٩﴾ لَا الشَّمْسُ يَنْۢبَغِيْ لَهَآ اَنْ تُدْرِكَ
الْقَمَرَ وَلَا الَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ ؕ وَكُلٌّ فِيْ فَلَكٍ يَّسْبَحُوْنَ ﴿٤٠﴾

Sayfanın okunuşuna karekoddan ulaşabilirsiniz.

وَاضْرِبْ لَهُمْ مَثَلًا اَصْحٰبَ الْقَرْيَةِ ۘ اِذْ جَآءَهَا الْمُرْسَلُوْنَ ۚ ﴿١٣﴾
اِذْ اَرْسَلْنَآ اِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوْهُمَا فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ فَقَالُوْٓا
اِنَّآ اِلَيْكُمْ مُّرْسَلُوْنَ ﴿١٤﴾ قَالُوْا مَآ اَنْتُمْ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا ۙ
وَمَآ اَنْزَلَ الرَّحْمٰنُ مِنْ شَيْءٍ ۙ اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا تَكْذِبُوْنَ ﴿١٥﴾ قَالُوْا
رَبُّنَا يَعْلَمُ اِنَّآ اِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُوْنَ ﴿١٦﴾ وَمَا عَلَيْنَآ اِلَّا الْبَلٰغُ
الْمُبِيْنُ ﴿١٧﴾ قَالُوْٓا اِنَّا تَطَيَّرْنَا بِكُمْ ۚ لَئِنْ لَّمْ تَنْتَهُوْا لَنَرْجُمَنَّكُمْ
وَلَيَمَسَّنَّكُمْ مِّنَّا عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿١٨﴾ قَالُوْا طَٰٓئِرُكُمْ مَّعَكُمْ ؕ
اَئِنْ ذُكِّرْتُمْ ؕ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُوْنَ ﴿١٩﴾ وَجَآءَ مِنْ اَقْصَا
الْمَدِيْنَةِ رَجُلٌ يَّسْعٰى قَالَ يٰقَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِيْنَ ۙ ﴿٢٠﴾
اِتَّبِعُوْا مَنْ لَّا يَسْـَٔلُكُمْ اَجْرًا وَّهُمْ مُّهْتَدُوْنَ ﴿٢١﴾ وَمَا لِيَ
لَآ اَعْبُدُ الَّذِيْ فَطَرَنِيْ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ ﴿٢٢﴾ ءَاَتَّخِذُ مِنْ دُوْنِهٖٓ
اٰلِهَةً اِنْ يُّرِدْنِ الرَّحْمٰنُ بِضُرٍّ لَّا تُغْنِ عَنِّيْ شَفَاعَتُهُمْ شَيْـًٔا
وَّلَا يُنْقِذُوْنِ ۚ ﴿٢٣﴾ اِنِّيْٓ اِذًا لَّفِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿٢٤﴾ اِنِّيْٓ اٰمَنْتُ
بِرَبِّكُمْ فَاسْمَعُوْنِ ؕ ﴿٢٥﴾ قِيْلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ ؕ قَالَ يٰلَيْتَ قَوْمِيْ
يَعْلَمُوْنَ ۙ ﴿٢٦﴾ بِمَا غَفَرَ لِيْ رَبِّيْ وَجَعَلَنِيْ مِنَ الْمُكْرَمِيْنَ ﴿٢٧﴾

Sayfanın okunuşuna karekoddan ulaşabilirsiniz.

وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللّٰهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلٰى ظَهْرِهَا مِنْ دَآبَّةٍ وَّلٰكِنْ
يُّؤَخِّرُهُمْ اِلٰٓى اَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ فَاِذَا جَآءَ اَجَلُهُمْ فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِعِبَادِهٖ بَصِيْرًا ﴿٤٥﴾

سُورَةُ يٰسٓ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ ثَلَاثٌ وَثَمَانُونَ اٰيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

يٰسٓ ﴿١﴾ وَالْقُرْاٰنِ الْحَكِيْمِ ﴿٢﴾ اِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِيْنَ ﴿٣﴾ عَلٰى صِرَاطٍ
مُّسْتَقِيْمٍ ﴿٤﴾ تَنْزِيْلَ الْعَزِيْزِ الرَّحِيْمِ ﴿٥﴾ لِتُنْذِرَ قَوْمًا مَّآ اُنْذِرَ
اٰبَآؤُهُمْ فَهُمْ غٰفِلُوْنَ ﴿٦﴾ لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلٰٓى اَكْثَرِهِمْ
فَهُمْ لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿٧﴾ اِنَّا جَعَلْنَا فِيْٓ اَعْنَاقِهِمْ اَغْلٰلًا فَهِيَ
اِلَى الْاَذْقَانِ فَهُمْ مُّقْمَحُوْنَ ﴿٨﴾ وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ اَيْدِيْهِمْ
سَدًّا وَّمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَاَغْشَيْنٰهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُوْنَ ﴿٩﴾
وَسَوَآءٌ عَلَيْهِمْ ءَاَنْذَرْتَهُمْ اَمْ لَمْ تُنْذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿١٠﴾
اِنَّمَا تُنْذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمٰنَ بِالْغَيْبِ ۚ فَبَشِّرْهُ
بِمَغْفِرَةٍ وَّاَجْرٍ كَرِيْمٍ ﴿١١﴾ اِنَّا نَحْنُ نُحْيِ الْمَوْتٰى وَنَكْتُبُ
مَا قَدَّمُوْا وَاٰثَارَهُمْ ۗ وَكُلَّ شَيْءٍ اَحْصَيْنٰهُ فِيْٓ اِمَامٍ مُّبِيْنٍ ﴿١٢﴾

Sayfanın okunuşuna karekoddan ulaşabilirsiniz.

4.3. Peygamber Duaları: Hz. Yunus'un Duası

Konuya Başlarken

Peygamberler, Yüce Allah'ın insanlar arasından seçtiği elçilerdir. Onlar da diğer insanlar gibi yer, içer, üzülür veya sevinirler. İnsan olmaları sebebiyle yanılgıya düşebilirler. Böyle durumlarda Allah'a (cc) dua ederek O'ndan af dilerler. Kur'an-ı Kerim'de bu durumu anlatan bazı ayetler vardır.[22] Bunlardan biri de Enbiya suresinin 87. ayetinde yer alan Hz. Yunus'un duasıdır.

Hz. Yunus'un yaşadığı pişmanlık sebebiyle Rabb'inden af dilemesi hakkındaki düşüncelerinizi ifade ediniz.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَذَا النُّونِ اِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ اَنْ لَنْ نَقْدِرَ
عَلَيْهِ فَنَادٰى فِي الظُّلُمَاتِ اَنْ لَآ اِلٰهَ اِلَّآ اَنْتَ
سُبْحَانَكَ اِنِّي كُنْتُ مِنَ الظّٰلِمِينَ ٨٧

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

Zünnun'u da hatırla. Hani öfkelenerek (halkından ayrılıp) gitmişti de kendisini asla sıkıştırmayacağımızı sanmıştı. Derken karanlıklar içinde "Senden başka hiçbir ilah yoktur. Seni eksikliklerden uzak tutarım. Ben gerçekten (nefsine) zulmedenlerden oldum." diye dua etti.

(Enbiya suresi 87. ayet)

Karekoddan yararlanarak Enbiya suresinin 87. ayetinin seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak Hz. Yunus'un duasıyla ilgili daha fazla e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Dua kelimesi sözlükte çağırmak, seslenmek, istemek, yalvarmak, yardım talep etmek anlamlarına gelir. Terim olarak ise insanın tüm benliğiyle Allah'a (cc) yönelerek O'ndan istekte bulunması demektir.[23] Dua, insanların Yüce Allah'a seslenmesi ve isteklerini O'na iletmesidir. Verdiği nimetlere karşılık Rabb'ine şükretmesidir (Görsel 4.1). Yüce Rabbimiz, **"... Bana dua edin, duanızı kabul edeyim..."**[24] buyurarak inananların kendisine yönelmesine karşılık vereceğini insanlara bildirmiştir.[25]

Görsel 4.1: Dua, müminin Rabb'ine seslenişidir.

6. Etkinlik

20 dk.

Adı	*Enbiya Suresinin 87. Ayetinin Anlamını Öğreniyorum*
Amaç	*Enbiya suresi 87. ayetinde Kur'an-ı Kerim meallerine başvurabilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.*

1. Adım: *Enbiya suresinin 87. ayetinin anlamını ders kitabından veya Kur'an-ı Kerim mealinden bularak inceleyiniz.*

2. Adım: *Enbiya suresinin 87. ayetinde bahsedilen konuları belirleyerek noktalı alana yazınız.*

.....

.....

3. Adım: *Enbiya suresinin 87. ayetinin anlamını içeriklerine göre sınıflandırınız.*

Hz. Yunus'un öfkeyle kavminden uzaklaşması	Kavminden ayrıldıktan sonra Hz. Yunus'un yaşadığı olay	Hz. Yunus'un zor durumdayken Allah'a (cc) ettiği dua

4. Adım: *Yaptığınız çalışmayı kontrol etmesi için öğretmeninize sununuz.*

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.*

Kur'an-ı Kerim'de bulunan bazı ayetler dua özelliği taşır. İnsanlar bu ayetleri okuyarak Allah'tan (cc) yardım ister. Bu ayetlerden biri olan Enbiya suresinin 87. ayetinde Hz. Yunus'un başına gelenler sebebiyle Allah'a (cc) dua ederek O'ndan af dilemesi anlatılmıştır. Yüce Allah'ın izni olmadan kavmini terk eden Hz. Yunus, hatasının farkına varmıştı. Balığın karnındayken **"… Senden başka hiçbir ilah yoktur. Seni eksikliklerden uzak tutarım. Ben gerçekten (nefsine) zulmedenlerden oldum..."**[26] diyerek buradan kurtulmak için Allah'a (cc) sığınmıştı. Yaşadığı tüm zorluklara rağmen tevhit inancından vazgeçmemişti. Yüce Allah, Hz. Yunus'un duasını kabul ederek hapsolduğu balığın karnından onu kurtarmıştı.

Kur'an-ı Kerim'de Hz. Yunus'tan başka peygamberlerin de dualarına yer verilir. Onlar yaşamlarının her anında Yüce Allah'a dua etmişlerdir. Şeytanın aldatmasıyla hataya düşen Hz. Âdem ve eşi Hz. Havva, büyük bir pişmanlıkla Allah'a (cc) yönelmiş ve **"... Ey rabbimiz! Biz kendimize zulmettik. Eğer bizi bağışlamaz, bize acımazsan mutlaka ziyan edenlerden oluruz!"**[27] diyerek bağışlanma dilemişlerdir.

Hz. Eyyüb de hastalığından kurtulmak için Rabb'ine sığınmış ve **"... Şüphesiz ki ben derde uğradım, sen ise merhametlilerin en merhametlisisin..."**[28] diyerek O'ndan şifa istemiştir. Hz. Muhammed (sav) ise zorluklara göğüs gererken dayanağının yalnızca Allah (cc) olduğunu şu sözlerle ifade etmiştir: **"Bana Allah yeter. O'ndan başka hiçbir ilah yoktur. Ben ancak O'na tevekkül ettim. O, yüce Arşın sahibidir."**[29]

7. Etkinlik

20 dk.

Adı	*Hz. Yunus'un Duasını Anlıyorum*
Amaç	*Enbiya suresinin 87. ayetiyle ilgili yaptığı çıkarımlara durumlarda yer verebilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını öğretmen rehberliğinde takip ederek etkinliği tamamlayınız.*

1. **Adım:** *Enbiya suresinin 87. ayetinde geçen* **"… Hani öfkelenerek (halkından ayrılıp) gitmişti de kendisini asla sıkıştırmayacağımızı sanmıştı…"** *ifadesinden yararlanarak "öfke ile hareket etmenin sonuçları" hakkındaki düşüncelerinizi sınıf arkadaşlarınıza anlatınız.*

2. **Adım:** *Enbiya suresinin 87. ayetinde geçen* **"… Ben gerçekten (nefsine) zulmedenlerden oldum."** *ifadesini "yapılan bir yanlıştan duyulan pişmanlık" bağlamında yorumlayınız.*

3. **Adım:** *Hz. Yunus kıssasından yararlanarak Enbiya suresinin 87. ayetinden kendi hayatınız için çıkardığınız ilkeleri arkadaşlarınızla paylaşınız.*

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.*

Kontrol Noktası

Aşağıdaki 3-2-1 çıkış kartlarını doldurunuz.

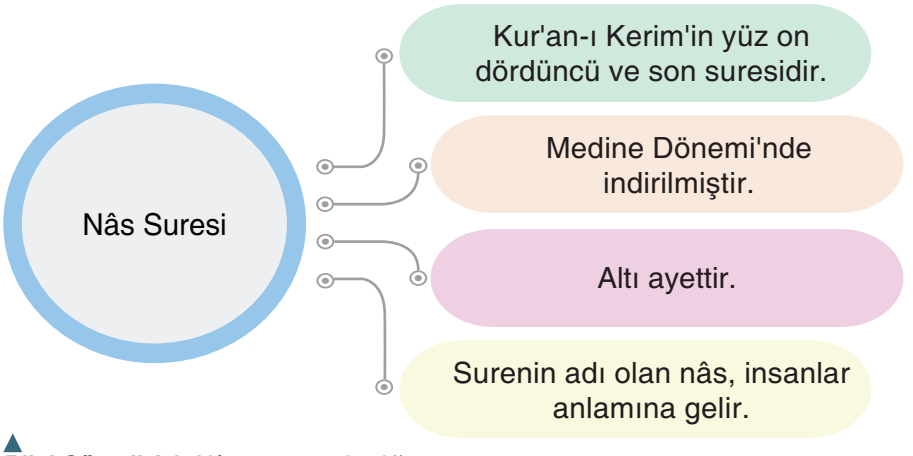
	Hz. Yunus'un duasından çıkardığınız üç ilke
3	• ..... • ..... • .....
	Hz. Yunus'un duasından kendi yaşamınıza aktarabileceğiniz iki mesaj
2	• ..... • .....
	Hz. Yunus'un duası hakkında öğretmeninize sormak istediğiniz bir soru
1	• .....

4.4. Nâs Suresi ve Anlamı

Konuya Başlarken

Müslümanlar, yaşamlarındaki sıkıntılar veya tehlikeler karşısında inançlarının bir gereği olarak Allah'a (cc) sığınır. Her şeyin sahibi olan Yüce Allah'ın sonsuz güç ve merhametine yönelirler.

"Allah'a (cc) sığınmak" sözünden ne anlıyorsunuz? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Bilgi Görseli 4.1: Nâs suresinin kimliği

Karekoddan yararlanarak Nâs suresinin seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

سُورَةُ النَّاسِ مَدَنِيَّةٌ
وَهِيَ سِتُّ اٰيَاتٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۙ ١ مَلِكِ النَّاسِ ۙ ٢ اِلٰهِ النَّاسِ ۙ ٣
مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ۙ ٤ اَلَّذِى يُوَسْوِسُ فِى صُدُورِ
النَّاسِ ۙ ٥ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ٦

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

De ki: "Cinlerden ve insanlardan; insanların kalplerine vesvese veren sinsi vesvesecinin kötülüğünden, insanların rabbine, insanların Melik'ine, insanların İlah'ına sığınırım."

(Nâs suresi 1-6. ayetler)

Karekoddan yararlanarak Nâs suresiyle ilgili daha fazla e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

8. Etkinlik

20 dk.

Adı	*Nâs Suresinin Anlamını Öğreniyorum*
Amaç	*Nâs suresinin anlamında Kur'an-ı Kerim mealine başvurabilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.*

1. **Adım:** *Nâs suresinin anlamını ders kitabından veya Kur'an-ı Kerim mealinden bularak inceleyiniz.*

2. **Adım:** *Nâs suresinde bahsedilen konuları noktalı alana yazınız.*

.....

.....

.....

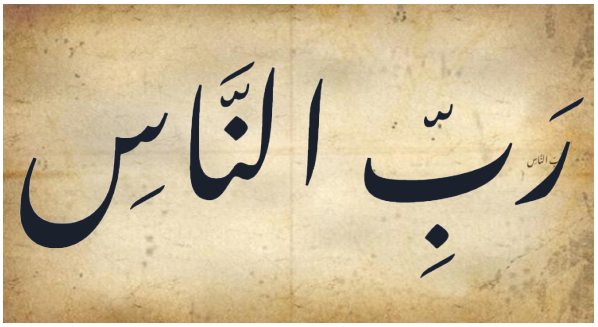
.....

3. **Adım:** *Nâs suresinin ayetlerini içeriklerine göre sınıflandırınız.*

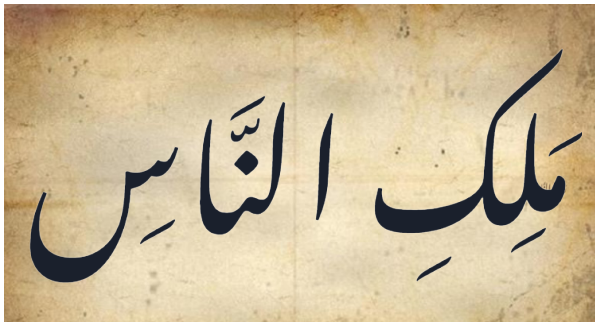
Vesvese verici varlıklar	Allah'ın (cc) isimleri	Olumsuz davranışlar

4. **Adım:** *Yaptığınız çalışmayı kontrol etmesi için öğretmeninize sununuz.*

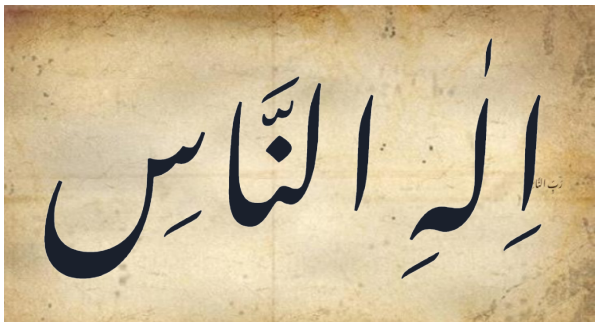
Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.*

Görsel 4.2: Nâs suresinin ilk ayetinde geçen "insanların Rabb'i" ifadesinin hat örneği

Görsel 4.3: Nâs suresinin ikinci ayetinde geçen "insanların Melik'i" ifadesinin hat örneği

Görsel 4.4: Nâs suresinin üçüncü ayetinde geçen "insanların İlah'ı" ifadesinin hat örneği

Nâs suresinde Yüce Allah'ın insanların Rabb'i, Melik'i ve İlah'ı olduğu vurgulanır. **Rab** kelimesi sözlükte yaratan, olgunlaştıran, besleyip büyüten anlamlarına gelir. Ayrıca Rab, tüm varlıkları gözeten, onlarla ilgili kural koyan ve onların rızkını veren demektir.[30] Yüce Allah'ı Rab olarak kabul eden Müslümanlar O'nun emirlerini yerine getirir. Yasakladığı her türlü söz ve davranışlardan uzak durur (Görsel 4.2).

Nâs suresinde geçen **Melik** kelimesi sözlükte her şeyin sahibi, varlıklar üzerinde her türlü hakka sahip olan anlamlarına gelir.[31] Müslümanlar evrendeki her şeyin sahibinin Allah (cc) olduğuna iman eder. Bu sebeple sahip oldukları nimetlerin birer emanet olduğuna inanırlar. Davranışlarında tevazu sahibi olurlar. Zenginliklerini diğer insanlara karşı bir üstünlük olarak görmezler (Görsel 4.3).

Surede geçen **İlah** kelimesi ise sözlükte tapınılan, yüceliği karşısında hayranlık duyulan, gönülden bağlanılıp sığınılan, duyularla idrak edilemeyen varlık anlamlarına gelir.[32] Kur'an-ı Kerim'deki birçok ayette Yüce Allah'ın tek ilah olduğu ve O'ndan başka bir ilahın olmadığı belirtilir.[33] Müslümanlar evrendeki her varlığın tek bir ilah tarafından yaratıldığına inanırlar (Görsel 4.4).

Surede Yüce Allah, insanlara şeytanla ilgili uyarılarda bulunur. Çünkü şeytan, insanları kötülük yapmaya sevk eden bir varlıktır.[34] Surenin sonunda ise insanları doğru yoldan saptırmaya çalışan insan ve cinlerden bahsedilir. Bunlar, çeşitli vesveseler vererek insanların doğru düşünmelerine engel olurlar. Kötü işleri insanlara güzel göstermeye çalışırlar.[35]

vesvese

Sözlükte şeytanın aldatması, kötü insanların etkisiyle kalbe gelen olumsuz düşünceler anlamlarına gelir.

(bk. "şer", *Dinî Terimler Sözlüğü*, 340)

Her türlü kötülükten Allah'a (cc) sığınmayla başlayan Felak ve Nâs surelerinin ikisine birden Muavvizeteyn ismi verilir.[36] Peygamberimiz Felak ve Nâs surelerini her gece yatmadan önce okuyarak Yüce Allah'a sığınmıştır. O, "*İnsanlar bu iki duadan daha faziletli başka bir dua ile Allah'a (cc) sığınmış olmazlar.*"[37] diyerek bu surelerin önemini ifade etmiştir.

9. Etkinlik

30 dk.

Adı	*Nâs Suresindeki Rab, İlah ve Melik Kavramlarını Öğreniyorum*
Amaç	*Nâs suresinin meali doğrultusunda konularla ilgili çıkarım yapabilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.*

1. **Adım:** *Sınıfınızda üye sayısı eşit gruplar oluşturunuz.*
2. **Adım:** *Nâs suresinde geçen Rab, Melik ve İlah kavramlarından birini grup olarak seçiniz.*
3. **Adım:** *Grubunuzun seçtiği kavramla ilgili araştırma yapınız.*
4. **Adım:** *Araştırmanızı yaparken ders kitabınızdan, Kur'an-ı Kerim mealinden veya güvenilir kaynaklardan yararlanınız.*
5. **Adım:** *Araştırmanızla ilgili notlarınızı defterinize yazınız.*
6. **Adım:** *Araştırma notlarınızı size verilen süre içerisinde sınıf arkadaşlarınıza sununuz.*
7. **Adım:** *Sunumunuzun bitiminde arkadaşlarınızın konu ile ilgili sorularını cevaplayınız.*

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Grup Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.*

10. Etkinlik

20 dk.

Adı	*Nâs Suresini Öğreniyorum*
Amaç	*Nâs suresiyle ilgili yaptığı çıkarımlara durumlarda yer verebilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.*

1. **Adım:** *Nâs suresi günlük hayatta hangi durumlarda okunur? Yazınız.*

.....

.....

.....

2. **Adım:** *Nâs suresinde ifade edilen* "**... insanların kalplerine vesvese veren sinsi vesvesecinin kötülüğünden...**" *korunmak için neler yapılabileceğini yazınız.*

.....

.....

.....

3. **Adım:** *Nâs suresi ile ilgili öğrendiklerinizden yararlanarak surenin anlamını kendi ifadelerinizle yazınız.*

.....

.....

.....

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.*

11. Etkinlik

30+30 dk.

Adı	*Nâs Suresini Ezberleyelim*
Amaç	*Nâs suresini tilavet edebilme*

Yönerge: *Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.*

1. Adım: *Nâs suresinin okunuşunu harf, hareke ve işaretlerin telaffuz özelliklerine dikkat ederek karekoddan dinleyiniz.*

2. Adım: *Nâs suresini harflerin mahreçlerine göre telaffuz etmeye özen göstererek yüzünden okuyunuz. Okumaya başlamadan önce euzübesmele çekmeyi unutmayınız.*

3. Adım: *Nâs suresinde yer alan tecvit kurallarını tespit ederek açıklayınız.*

4. Adım: *Nâs suresini sınıfta koro hâlinde tekrar ediniz.*

5. Adım: *Tablodaki yöntemi öğretmen rehberliğinde uygulayarak Nâs suresini ezberleyiniz.*

Karekoddan yararlanarak Nâs suresinin ezberlenmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Ezberleme Yöntemi	Arapça Okunuşu
Besmele çekilir.	بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ
1. ayet ezberlenir.	قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ١
2. ayet ezberlenir.	مَلِكِ النَّاسِ ٢
1 ve 2. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ١ مَلِكِ النَّاسِ ٢
3. ayet ezberlenir.	اِلٰهِ النَّاسِ ٣
1, 2 ve 3. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ١ مَلِكِ النَّاسِ ٢ اِلٰهِ النَّاسِ ٣
4. ayet ezberlenir.	مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ٤

1, 2, 3 ve 4. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۝١ مَلِكِ النَّاسِ ۝٢ اِلٰهِ النَّاسِ ۝٣ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ۝٤
5. ayet ezberlenir.	اَلَّذِى يُوَسْوِسُ فِى صُدُورِ النَّاسِ ۝٥
1, 2, 3, 4 ve 5. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۝١ مَلِكِ النَّاسِ ۝٢ اِلٰهِ النَّاسِ ۝٣ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ۝٤ اَلَّذِى يُوَسْوِسُ فِى صُدُورِ النَّاسِ ۝٥
6. ayet ezberlenir.	مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ۝٦
1, 2, 3, 4, 5 ve 6. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۝١ مَلِكِ النَّاسِ ۝٢ اِلٰهِ النَّاسِ ۝٣ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ۝٤ اَلَّذِى يُوَسْوِسُ فِى صُدُورِ النَّاسِ ۝٥ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ۝٦

6. ***Adım:*** *Nâs suresini tecvit kurallarına uygun olarak sınıfta öğretmeninize ezbere okuyunuz.*

7. ***Adım:*** *Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda Nâs suresini ezberden tekrar ediniz.*

Değerlendirme: *Yandaki karekodu kullanarak Gözlem Formu'nu doldurunuz.*

Kontrol Noktası

Aşağıda Nâs suresi ile ilgili bilgiler verilmiştir. Bu cümlelerde verilen bilgiler doğru ise "D", yanlış ise "Y" kutucuğunu işaretleyiniz.

		D	Y
1.	Felak suresiyle beraber Muavvizeteyn ismi ile anılır.		
2.	Yüce Allah'ın Kureyş Kabilesi'ne verdiği nimetlerden bahsedilir.		
3.	Yüce Allah'ın insanların Rabb'i, Melik'i ve İlah'ı olduğu vurgulanır.		
4.	Kâbe'yi yıkmaya gelen fil ordusunun başına gelenlere yer verilir.		
5.	Vesvese veren varlıklardan Allah'a (cc) sığınılması öğütlenir.		
6.	Peygamber Efendimiz'e salatüselam getirilmesi istenir.		

Aşağıdaki soruları kutucuklarda yer alan kavramlardan uygun olanlarıyla cevaplayınız.

Dua | Hz. Musa | Hz. Yunus | İnsanlar

Melik | Nâs | Vesvese

7. **Nâs suresindeki tüm ayetlerin sonunda geçen kelimenin Türkçe karşılığıdır.**

.....

8. **İnsanların Yüce Allah'a seslenmesi ve isteklerini O'na iletmesidir.**

.....

9. **Yarattığı tüm varlıklar üzerinde her türlü hakka sahip olan anlamına gelen Allah'ın (cc) isimlerindendir.**

.....

10. **Kötü insanların etkisiyle kalbe gelen olumsuz düşünceler anlamına gelen kavramdır.**

.....

11. Hz. Muhammed'in (sav) yatmadan önce okuduğu surelerden birinin ismidir.

.....

12. "… Ben gerçekten (nefsine) zulmedenlerden oldum." diyerek pişmanlığını ifade eden peygamberdir.

.....

Karekoddan yararlanarak Kontrol Noktası'nın cevap anahtarına ulaşabilirsiniz.

Aşağıdaki soruların cevaplarını noktalı yerlere yazınız.

13. Enbiya suresinin 87. ayetinin anlamını kendi ifadelerinizle yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

14. Nâs suresini okumanın Müslümanlara sağladığı faydalar nelerdir? Belirtiniz.

.....

.....

.....

.....

Farklı Kaydet

Bu temada öğrendiklerinizi aşağıdaki alana kısaca not edebilirsiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ölçme ve Değerlendirme

Aşağıdaki soruları tablodaki kutucuklarda yer alan harfleri kullanarak cevaplayınız. Aynı harfi birden fazla cevap için kullanabilirsiniz.

A	عَنْ ذَنْبِهٖ	G	اِذًا كَرَّةٌ خَاسِرَةٌ
B	فَاَنْبَتْنَا فِيهَا	Ğ	صُمٌّ بُكْمٌ عُمْىٌ
C	يَوْمَئِذٍ خَاشِعَةٌ	H	مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ
Ç	كُتُبٌ قَيِّمَةٌ	I	عِنْدَهٗٓ اَجْرٌ عَظِيمٌ
D	ذَنْبٌ فَاَخَافُ	İ	مِنْ دَآبَّةٍ اٰيَاتٌ
E	رَسُولٌ اَمِينٌ	J	اَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ
F	اِلَّا مِنْ ضَرِيعٍ	K	لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِ

1. **Hangi ifadelerde izhar vardır?**

.....

2. **İhfa olan ifadeler hangileridir?**

.....

3. **İfadelerin hangilerinde iklap vardır?**

.....

4. **Hem ihfa hem de izhar olan ifadeler hangileridir?**

.....

Aşağıdaki tablonun I. sütununda Enbiya suresinin 87. ayeti, II. sütununda bu ayette geçen olaylar verilmiştir. Ayet meallerinin sonundaki kutucuklara ilgili olduğu olaylara ait harfi yazarak ayetlerle olayları eşleştiriniz.

I. Sütun			II. Sütun	
5.	"… Hani öfkelenerek (halkından ayrılıp) gitmişti de kendisini asla sıkıştırmayacağımızı sanmıştı…"		Hz. Yunus'un Allah'a (cc) dua etmesi	A
6.	"… Derken karanlıklar içinde 'Senden başka hiçbir ilah yoktur. Seni eksikliklerden uzak tutarım…'"		Hz. Yunus'un pişmanlığını dile getirmesi	B
7.	"… Ben gerçekten (nefsine) zulmedenlerden oldum." diye dua etti."		Hz. Yunus'un halkını terk etmesi	C
			Yüce Allah'ın Hz. Yunus'a peygamberlik görevini vermesi	Ç

Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgiler doğru ise "D", yanlış ise "Y" kutucuğunu işaretleyiniz.

		D	Y
8.	Hz. Yunus, balığın karnından kurtulmak için Allah'a (cc) dua etmiştir.		
9.	Hz. Yunus, başına gelenlerden dolayı yaşadığı pişmanlığını "… Ben gerçekten (nefsine) zulmedenlerden oldum." diyerek ifade etmiştir.		
10.	Ninova halkı Yüce Allah tarafından peygamber olarak görevlendirilen Hz. Yunus'u şehirden kovmuştur.		

Aşağıda verilen sözcüklerden uygun olanlarla cümlelerdeki noktalı yerleri tamamlayınız.

İlah | insanlar | Melik | vesvese

11. Yüce Allah'a iman etmenin ilk şartı O'nu ……. edinmektir.

12. İsmini suredeki her ayetin sonunda yer alan ve ……. anlamına gelen "nâs" kelimesinden alır.

13. Nâs suresinde bazı varlıkların insanlara ……. vererek onları doğru yoldan saptırmaya çalıştıkları anlatılır.

Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

14. Aşağıdaki ifadelerin hangisinde iklap vardır?

A) لَقَوْلٌ فَصْلٌ

B) ذَنْبٍ قُتِلَتْ

C) سَبْحًا طَوِيلًا

D) بِاَنْعَامٍ وَبَنِينَ

15. Aşağıdaki ayetlerin hangisinde iki tane ihfa vardır?

A) وَلَا طَعَامٌ اِلَّا مِنْ غِسْلِينٍ

B) وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ

C) نِصْفَهٗٓ اَوِ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا

D) فَلَوْلَآ اِنْ كُنْتُمْ غَيْرَ مَدِينِينَ

16. Tenvin ya da sakin nun bazı tecvit kurallarında gunneli okunur.

Buna göre aşağıdaki kelimelerin hangisi gunneli <u>okunmaz</u>?

A) تَنْهَرْ

B) تَنْسٰى

C) لَيُنْبَذَنَّ

D) مَنْشُورٍ

17. I. Cezimli nun harfine verilen isimdir.

II. Harekeye sakin nun sesinin eklenmesidir.

III. Nun harfinin sesinin genizden söylenmesidir.

IV. Çevirmek, döndürmek anlamlarına gelen kavramdır.

Numaralandırılmış tanımlarda sırasıyla aşağıdakilerden hangileri açıklanmıştır?

	I	II	III	IV
A)	Sükûn	Sakin nun	Tenvin	Gunne
B)	Tenvin	Sükûn	Sakin nun	İzhar
C)	Sakin nun	Tenvin	Gunne	İklap
D)	Tenvin	Sakin nun	Gunne	İhfa

18. I. تَصْلٰى نَارًا حَامِيَةً

II. فَجَعَلَهُ غُثَآءً اَحْوٰى

III. فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ

IV. وَفَدَيْنَاهُ بِذِبْحٍ عَظِيمٍ

Bu ayetlerin hangilerinde izhar kuralı ح harfiyle oluşmuştur?

A) I ve III

B) I ve IV

C) II ve III

D) II ve IV

19. Zehra sınava çok iyi hazırlanmasına rağmen onun zihninde başarısız olma endişesi vardı. Okula gelince bu endişesini sıra arkadaşıyla paylaştı. Zehra'nın arkadaşıyla konuşmasını duyan öğretmeni ona endişelenmesine gerek olmadığını söyledi. İnsanların Rabb'i, Melik'i ve İlah'ı olan Yüce Allah'a sığınarak onları rahatsız eden vesveselerden kurtulabileceğini belirtti. Öğretmeninin dediklerini yapan Zehra'nın sınavı çok iyi geçti.

Bu metne göre Zehra aşağıdaki surelerden hangisini okumuştur?

A) Fatiha B) Kureyş C) Nâs D) Yasin

20. Hz. Yunus, Allah'ın (cc) emir ve yasaklarını kabul etmeyen kavmini terk etmiştir. Ancak daha sonra pişman olmuş ve dua ederek Rabb'inden af dilemiştir. Yüce Allah, Hz.Yunus'un duasını kabul etmiştir.

Bu metne göre Hz. Yunus ile ilgili aşağıda verilen yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Yaşadığı olumsuz olaylar onun yanlış bir karar almasına sebep olmuştur.

B) Hatasını fark edince Allah'a (cc) dua ederek O'ndan af dilemiştir.

C) Kavmini terk etmesinin hatalı bir davranış olduğunu fark etmiştir.

D) Hatalı davranışları sebebiyle halkı tarafından hapse atılmıştır.

21. Yüce Allah'ın Nâs suresinde geçen isimlerinin açıklamaları aşağıda verilmiştir.

- Tüm varlıkları gözetim altında tutan, onlarla ilgili her türlü kuralı koyan ve bütün varlıkların rızkını verendir.
- Her şeyin sahibi, varlıklar üzerinde her türlü denetleme ve yönetme hakkına sahip olandır.
- Tapınılan, yüceliği karşısında hayranlık duyulan, gönülden bağlanılıp sığınılan, duyularla idrak edilemeyendir.

Aşağıdakilerden hangisi bu açıklamalarda verilen Allah'ın (cc) isimlerinden biri değildir?

A) İlah B) Melik C) Rab D) Rahman

Aşağıdaki soruların cevabını noktalı yerlere yazınız.

22. İzhar harfleri hangileridir?

.....

23. Gunneli okuyuşun nasıl yapıldığını açıklayınız.

.....

.....

24. Hz. Yunus'un duasının günlük yaşamda hangi durumlarda okunabileceğini belirtiniz.

.....

.....

Karekoddan yararlanarak tema ile ilgili daha fazla soruya ulaşabilirsiniz.

Sonnot

[1] Tirmizi, "Kıyâme", 49; İbni Mace, "Züht", 30.
[2] bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 79.
[3] bk. Temel, *Kırâat ve Tecvîd Istılahları*, 81.
[4] bk. Temel, *Kırâat ve Tecvîd Istılahları*, 72.
[5] bk. Çetin, "İzhar", 23/506.
[6] bk. Ünlü, *Kur'an-ı Kerîm'in Tecvîdi*, 89.
[7] bk. Tetik, *Cezeri İlaveli Karabaş Tecvidi*, 32.
[8] bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 83.
[9] bk. Kılıçaslan, *Kur'an Okuma & TECVİD Notları*, 78.
[10] bk. Temel, *Kırâat ve Tecvîd Istılahları,* 72.
[11] bk. Tetik, *Cezeri İlaveli Karabaş Tecvidi*, 30-31.
[12] bk. Bosat, *Kaynaklarıyla Uygulamalı Tecvit*. 45.
[13] bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'ân Okumayı Öğrenme Rehberi*, 79.
[14] bk. Ünlü, *Kur'an-ı Kerîm'in Tecvîdi*, 60.
[15] bk. Pakdil, *Ta'lim Tecvid ve Kıraat*, 167.
[16] bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 90; *Temel, Kırâat ve Tecvîd Istılahları*, 72.
[17] bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'ân Okumayı Öğrenme Rehberi*, 79.
[18] bk. Ünlü, *Kur'an-ı Kerîm'in Tecvîdi*, 64.
[19] bk. Kılıçaslan, *Kur'an Okuma & TECVİD Notları*, 80.
[20] bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 4/475-476.
[21] Tirmizi, "Fezâilu'l-Kur'ân", 7.
[22] bk. Al-i İmran suresi 144. ayet; Tevbe suresi 43. ayet; Yusuf suresi 24. ayet; Rad suresi 38.ayet; Zümer suresi 30. ayet.
[23] bk. "dua", *Dinî Terimler Sözlüğü*, 61.
[24] Mümin suresi 60. ayet.
[25] bk. Özafşar vd, *Hadislerle İslam*, 2/40.
[26] Enbiya suresi 87. ayet.
[27] Araf suresi 23. ayet.
[28] Enbiya suresi 83. ayet.
[29] Tevbe suresi 129. ayet.
[30] bk. "Rab", *Dinî Terimler Sözlüğü*, 297.
[31] bk. "Melik", *Dinî Terimler Sözlüğü*, 229.
[32] bk. "ilah", *Dinî Terimler Sözlüğü*, 164.
[33] bk. Bakara suresi 255. ayet; Nisa suresi 87. ayet; Enam suresi 102. ayet; Hud suresi 14. ayet; Taha suresi 8. ayet; Enbiya suresi 25. ayet.
[34] bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslâm*, 1/164.
[35] bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 5/723.
[36] bk. Yaşaroğlu, "Nâs suresi", 32/392.
[37] Nesai, "İstiaze", 1.

Sözlük

A-B

arş: Allah'ın (cc) yaratmış olduğu bütün varlıklar üzerindeki kudret, hükümranlık, egemenlik ve iktidarı.
arz: Sunma, bildirme, gösterme.
bereket: Alışılandan veya beklenilenden fazla olma durumu; artağanlık, bolluk.
büyü: İnsan ve tabiatla ilgili olarak birtakım gizli güçlerle insan geleceği üzerinde etkiler yapma, yönlendirmede bulunma gibi işlem ve davranışlara verilen genel ad; afsun, efsun, füsun, sihir.

C-Ç-D-E

caiz: İslam'da, yapılması veya yapılmaması konusunda emir bulunmayıp kişinin isteğine bırakılan, işlenmesinden dolayı bir mükâfat veya işlenmemesinden dolayı da bir cezayı gerektirmeyen davranışlar; mübah.
cin: Duyularla kavranamayan, insanlar gibi irade ve anlama yeteneğine sahip varlık türü.

F-G-Ğ-H

geometrik: Geometriyle ilgili veya geometriye uygun olan; hendesi.
gunne: Kur'an-ı Kerim'in tilaveti sırasında genizden çıkarılan belirgin ve melodik ses.
hamt: Allah'a (cc) şükretme.

I-İ-J-K

idrak etmek: Akıl erdirmek, anlamak, kavramak.
ihsan: İyilik etme, iyi davranma, bağışlama.
kabile: Aynı soya mensup aileler topluluğu, boy, aşiret.
kafile: Birlikte hareket eden topluluk.
kâtip: Yazı işleriyle uğraşan kimse, sekreter, yazıcı.
kavim: Aralarında töre, dil ve kültür ortaklığı bulunan, boy ve soy bakımından da birbirine bağlı insan topluluğu.
körüklemek: Kızıştırmak, şiddetlendirmek.

L-M-N

Mekke: Yeryüzünde yapılan ilk mescit olan Kâbe'nin bulunduğu, Hz. Peygamber'in doğup büyüdüğü Suudi Arabistan'ın en önemli iki şehrinden biri.
Mushaf: Fatiha suresinden Nâs suresine kadar tüm Kur'an surelerinin iki kapak arasına girmiş biçimi, Kur'an-ı Kerim'in adlarından biri.
münafık: Müslümanlara sağlanan birtakım sosyal, siyasi ve hukuki ayrıcalıklardan faydalanabilmek amacıyla inanmadığı hâlde inanıyormuş gibi görünen, davranan veya yaşayan kişi.
nefis: Arzu, istek, tutku.
nimet: Allah (cc) tarafından insanlara iman başta olmak üzere her çeşit iyiliğin verilmesi ve zararın uzaklaştırılması.

O-Ö-P-R

öneri: Bir sorunu çözmek üzere öne sürülen görüş, düşünce; teklif.
panayır: Belli zamanlarda ve genellikle küçük yerleşim birimlerinde kurulan, sergi niteliği de taşıyan büyük pazar.
rahmet: Şefkat gösterip lütufta bulunma anlamında bir Kur'an terimi.
rehberlik etmek: Yol göstermek, kılavuzluk etmek.
rızık: Allah'ın (cc) tüm canlılara kendi katından verdiği yenilen, içilen, giyilen ve maddi-manevi nimetlerin hepsi.

S-Ş-T

sahabe: Hz. Muhammed'i (sav) görmüş ve onun sohbetinde bulunmuş Müslümanlar; ashap, ashabıkiram.
sinsi: Gizli ve kurnazca kötülük yapan.
stil: Üslup, tarz.
şeytan: Hz. Âdem'e secde etmediği için cennetten kovulan, insanları Allah'ın (cc) emirlerine karşı kışkırtan, kötülüğe yönelten cin; iblis.
tasarım: Bir sanat eserinin, yapının veya teknik ürünün ilk taslağı; tasar çizim, dizayn.
teşvik: İsteklendirme, özendirme.
tevazu: İnsanın, kendisinin de yaratılmış olduğunu bilerek insanlara karşı büyüklük taslamaması.
tevekkül: Herhangi bir işte elinden geleni yapıp daha sonrasını Allah'a (cc) bırakma, Allah'a (cc) güvenme.
tevhit: Allah'ın (cc) tek ve eşsiz olduğuna inanma, ona hiçbir şeyi şirk koşmadan ibadeti yalnızca Allah (cc) için yapma.
tilavet: Kur'an-ı Kerim'in tecvit ve tertil üzere (yavaş yavaş) okunması anlamında terim.

U-Ü-V-Y-Z

vacip: Yapılması gerekli, zorunlu olan; dince yükümlü sayılan insanların yerine getirmesi zorunlu olan işler, farz emirler.
vakıf: Kur'an-ı Kerim okurken lafız ve manayı gözeterek durmak, okumaya tekrar başlamak niyetiyle nefes alacak bir zaman kadar sesi kesmek.
vaziyet: Durum, konum.
Zünnun: Balık tarafından yutulduğu için Yüce Allah'ın, Hz. Yunus'a verdiği isim.

Kaynakça

Birışık, Abdulhamit. "Kur'an". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 16 Kasım 2025. https://islamansiklopedisi.org.tr/Kur'an

Çağrıcı, Mustafa. "Haset". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi.* Erişim 16 Kasım 2025. https://islamansiklopedisi.org.tr/haset

Çetin, Abdurrahman. "İzhar". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi.* Erişim 16 Kasım 2025. https://islamansiklopedisi.org.tr/izhar

Çetin, Abdurrahman. *Kur'an Okuma Esasları.* İstanbul: Aksa Yayınları, 1997.

Harman, Ömer Faruk. "Yûnus". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 16 Kasım 2025. https://islamansiklopedisi.org.tr/yunus

Karakılıç, Celâleddin. *Tecvid İlmi - Kur'an-ı Kerîm Okuma Kâideleri*. Ankara: Lazer Ofset Eğitim ve Kültür Yayınları, 1998.

Karaman, Hayreddin vd. *Kur'an Yolu Türkçe Meâl ve Tefsir.* 5 Cilt. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2020. Erişim 16 Kasım 2025. https://kuran.diyanet.gov.tr/Tefsir/

Kaya, Davut. *Tecvid Uygulamalı Kur'ân Okumayı Öğrenme Rehberi.* İstanbul: Çelik Yayınevi, 2018.

Maşalı, Mehmet Emin. "Mushaf". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 16 Kasım 2025. https://islamansiklopedisi.org.tr/mushaf

Mertoğlu, M. Suat. "Salâtü Selâm". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 16 Kasım 2025. https://islamansiklopedisi.org.tr/salatu-selam

Millî Eğitim Bakanlığı. Talim ve Terbiye Kurulu. "Kur'an-ı Kerim Dersi Öğretim Programı (5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)". Ankara. 2024.

Millî Eğitim Bakanlığı. Talim ve Terbiye Kurulu. "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni". Ankara. 2024.

Önkal, Ahmet vd. *Hz. Peygamber'in İzinde.* ed. Bünyamin Erul. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2020.

"Örümcek". *Yeni Rehber Ansiklopedisi*. 16/138-141. İstanbul: İhlâs Yayınları, 1994.

Özafşar, Mehmet Emin vd. *Hadislerle İslam.* 7 Cilt, Ankara: DİB Yayınları, 2011.

Sarı, Mehmet Ali. "Gunne". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi.* Erişim 16 Kasım 2025. https://islamansiklopedisi.org.tr/salatu-selam

Sarıçam, İbrahim vd. *İslâm Medeniyeti Tarihi.* Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2011.

Dinî Terimler Sözlüğü. Erişim 16 Kasım 2025. https://ayazagaaihl.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/34/17/758901/dosyalar/2020_12/11171357_MEB_DOGM_Dini_Terimler_SoYzluYgYuY.pdf

Sinanoğlu, Mustafa. "Şirk". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 16 Kasım 2025. https://islamansiklopedisi.org.tr/sirk

Temel, Nihat. *Kırâat ve Tecvîd Istılahları*. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 1997.

Tetik, Necati. *Cezeri İlaveli Karabaş Tecvidi*, İstanbul: İhtar Yayıncılık, 1993.

Ünlü, Demirhan. *Kur'ân'ı Kerîm'in Tecvidi*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1993.

Yaşaroğlu, M. Kâmil, "Kureyş Sûresi". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 16 Kasım 2025. https://islamansiklopedisi.org.tr/kureys-suresi

Yaşaroğlu, M. Kâmil, "Nâs sûresi". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 16 Kasım 2025. https://islamansiklopedisi.org.tr/nas-suresi

Yazır, Elmalılı M. Hamdi. *Hak Dini Kur'an Dili.* 10 Cilt. İstanbul: Azim Dağıtım, ts.

Bu kitapta, İSNAD Sonnot Atıf Sistemi'nden yararlanılmıştır.

Yandaki karekoddan yararlanarak İSNAD Sonnot Atıf Sistemi Kılavuzu'na ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak tema sonlarındaki Ölçme ve Değerlendirme sorularının cevap anahtarlarına ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak kitaba ait Görsel ve Genel Ağ Kaynakçası'na ulaşabilirsiniz.

25°D
30°D
35°D
40°D
45°D
50°D
40°K
35°K
ROMANYA
Bükreş
UKRAYNA
RUSYA FEDERASYONU
HAZAR DENİZİ
Sofya
BULGARİSTAN
K A R A D E N İ Z
GÜRCİSTAN
Tiflis
Edirne
Kırklareli
Sinop
Bartın
Zonguldak
Kastamonu
ACARA Ö.C.
Artvin
Ardahan
ERMENİSTAN
AZERBAYCAN
YUNANİSTAN
Tekirdağ
İstanbul
Samsun
Karabük
Kocaeli
Düzce
Ordu
Giresun
Trabzon
Rize
Kars
Erivan
MARMARA DENİZİ
Yalova
Sakarya
Bolu
Çankırı
Amasya
Gökçeada
Çanakkale
Bozcaada
Çorum
Tokat
Gümüşhane
Bayburt
Bursa
Bilecik
Ankara
Iğdır
Balıkesir
Eskişehir
Kırıkkale
Yozgat
Erzincan
Erzurum
Ağrı
NAHÇIVAN Ö.C. (AZERBAYCAN)
Kütahya
Sivas
Tunceli
Bingöl
Muş
Manisa
Afyonkarahisar
Kırşehir
Elâzığ
Van
Atina
İzmir
Uşak
Kayseri
Nevşehir
Malatya
Bitlis
Aksaray
Diyarbakır
Siirt
Aydın
Konya
Adıyaman
Batman
Hakkâri
Denizli
Isparta
Niğde
Kahramanmaraş
Şırnak
İRAN
Muğla
Burdur
Mardin
Karaman
Osmaniye
Gaziantep
Şanlıurfa
Antalya
Adana
Kilis
Mersin
Hatay
KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
Erenköy
Lefkoşa
S U R İ Y E
I R A K
GÜNEY KIBRIS RUM YÖNETİMİ
LÜBNAN
Beyrut
Bağdat
Şam
A K D E N İ Z
L İ B Y A
Tel Aviv
FİLİSTİN
Batı Şeria
Doğu Kudüs
FİLİSTİN
Gazze Şeridi
İSRAİL
M I S I R
TÜRKİYE'NİN MÜLKİ İDARE BÖLÜMLERİ İLE KARA VE DENİZ KOMŞULARI HARİTASI
BAŞKENT
Ankara
İL MERKEZİ
Elâzığ
GÖL
ÜLKE SINIRI
ÖZERK BÖLGE SINIRI
AKARSU
0 50 100 200 300 400 km
Harita Genel Müdürlüğü tarafından üretilmiştir.

TÜRK DÜNYASI HARİTASI
Bağımsız Türk Devletleri
Türk Cumhuriyetleri, Türk Bölgeleri
Türk Toplulukları
0 250 500 1.000 1.500 2.000 km
TÜRK CUMHURİYETLERİ, TÜRK BÖLGELERİ
1 GAGAVUZ YERİ
2 KARAÇAY-ÇERKESYA
3 KABARDİN-BALKARYA C.
4 DAĞISTAN C.
5 ÇUVAŞİSTAN C.
6 TATARİSTAN C.
7 BAŞKURT C.
8 KARAKALPAKİSTAN C.
9 ALTAY C.
10 HAKASYA C.
TÜRK TOPLULUKLARI
a Avrupa'daki Türkler
b Kosova Türkleri
c Yunanistan Türkleri
ç Bulgaristan Türkleri
d Romanya Türkleri
e Suriye Türkmenleri
f Irak Türkmenleri
g İran Türkleri
h Afganistan Türkmenleri
ı Pakistan Türkmenleri
i Hindistan Türkmenleri
j Çin H. C. Türkleri
k Moğolistan Türkleri
l Rusya Federasyonu Türkleri
ÜLKE KISALTMALARI
ARNAVUTLUK ARN
BELÇİKA BEL
BOSNA - HERSEK BH
GÜNEY KIBRIS RUM YÖNETİMİ GKRY
HIRVATİSTAN HRV
İSVİÇRE İSV
KARADAĞ KRD
KOSOVA KSV
KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ KKTC
KUZEY MAKEDONYA KMKD
LİHTENŞTAYN LİH
SIRBİSTAN SRB
RUSYA FEDERASYONU
TÜRKİYE
KAZAKİSTAN
ÖZBEKİSTAN
TÜRKMENİSTAN
KIRGIZISTAN
TACİKİSTAN
AFGANİSTAN
İRAN
PAKİSTAN
HİNDİSTAN
MOĞOLİSTAN
ÇİN HALK CUMHURİYETİ
SAHA (YAKUTİ) C.
TUVA C.
SİNCAN UYGUR ÖZERK BÖLGESİ
UKRAYNA
BELARUS
POLONYA
ALMANYA
FRANSA
İSPANYA
PORTEKİZ
İTALYA
YUNANİSTAN
BULGARİSTAN
ROMANYA
SURİYE
IRAK
SUUDİ ARABİSTAN
MISIR
LİBYA
CEZAYİR
FAS
TUNUS
SUDAN
YEMEN
UMMAN
BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ
KATAR
İSVEÇ FİNLANDİYA
NORVEÇ
İZLANDA
DANİMARKA
HOLLANDA
BELÇİKA
İSVİÇRE
AVUSTURYA
MACARİSTAN
SIRBİSTAN
BOSNA-HERSEK
KOSOVA
ARNAVUTLUK
GÜRCİSTAN
AZERBAYCAN
ERMENİSTAN
BANGLADEŞ
Norveç Denizi
Barents Denizi
Kara Denizi
Ohotsk Denizi
Bering Denizi
Kuzey Denizi
Akdeniz
Karadeniz
Hazar Denizi
Umman Denizi
Yemen Denizi
Kızıldeniz
Ankara
Moskova
Astana
Taşkent
Bişkek
Aşkabat
Duşanbe
Tahran
Kabil
İslamabad
Yeni Delhi
Dakka
Pekin
Ulanbator
Riyad
Doha
Abu Dabi
Muskat
Sana
Trablus
Kahire
Amman
Beyrut
Şam
Bağdat
Kuveyt
Lefkoşa
Atina
Sofya
Belgrad
Bükreş
Budapeşte
Viyana
Prag
Varşova
Minsk
Kiev
Kişinev
Berlin
Paris
Londra
Amsterdam
Brüksel
Dublin
Madrid
Lizbon
Cezayir
Oslo
Helsinki
Stockholm
Kopenhag
Roma
Tiran
Skopje
Podgorica
Saraybosna
Zagreb
Ljubljana
Bratislava
Riga
Vilnius
Tallinn
Cebeltarık B.
Mans Denizi
Tiren Denizi
Adriyatik Denizi
Ege Denizi
Marmara Denizi
Karadeniz Boğazı
Çanakkale Boğazı
Hürmüz Boğazı
Bering Boğazı
Moldova
Ural N.
Lena N.
Yenisey N.
Ob N.
Irtiş N.
Volga N.
Don N.
Dinyeper N.
Tuna N.
Nil N.
Fırat N.
Dicle N.
Amu Derya N.
Sırderya N.
Gang N.
Sarı N.
Hotan N.
Tarım Bölgesi
Ladoga G.
Onega G.
Finlandiya Körfezi
Botnia Körf.
Riga Körf.
Danzig Körf.
Biskay Körf.
Lion Körf.
Sidra Körf.
Kabes Körf.
Aden Körf.
Oman Körf.
Bengal Körf.
Meksika Körf.
Baykal G.
Balkaş G.
Issık G.
Urmiye G.
Tuz G.
Hazar G.
Aral G.
Sarıkamış G.
Ural Dağları
Kafkasya Dağları
Pamir Dağları
Himalaya Dağları
Tanrı Dağları
Altay Dağları
Sayan Dağları
Verhoyansk Dağları
Çerski Dağları
Kunlun Dağları
Kuzey Kıbrıs
Kıbrıs
Girit
Sicilya
Sardunya
Korsika
Malta
Balear Adaları
Kanarya Adaları
Madeira
Azor Adaları
Novaya Zemlya
Yeni Sibirya Adaları
Sahalin
Hokkaido
Honşu
Kyushu
Tayvan
Filipinler
Endonezya
Malezya
Tayland
Vietnam
Kamboçya
Laos
Myanmar
Sri Lanka
Nepal
Bhutan
Kuzey Kore
Güney Kore
Japonya
Avustralya
Yeni Zelanda
Papua Yeni Gine
Fiji
Tonga
Samoa
Guam
Hawaii
Alaska
Kanada
ABD
Meksika
Küba
Haiti
Jamaika
Porto Riko
Trinidad ve Tobago
Venezuela
Kolombiya
Panama
Kosta Rika
Nikaragua
Honduras
Salvador
Guatemala
Belize
Ekvador
Peru
Bolivya
Şili
Arjantin
Paraguay
Uruguay
Brezilya
Gayana
Surinam
Fransız Gayanası
Falkland Adaları
Güney Georgia
Güney Sandwich Adaları
Bouvet Adası
Kerguelen Adaları
Heard ve McDonald Adaları
Fransız Güney Antarktik Toprakları
Prince Edward Adaları
Crozet Adaları
Amsterdam Adası
Saint Paul Adası
Yeni Kaledonya
Vanuatu
Solomon Adaları
Kiribati
Tuvalu
Nauru
Mikronezya
Palau
Marshall Adaları
Kuzey Mariana Adaları
Guam
Wake Adası
Midway Adaları
Johnston Atoll
Howland Adası
Baker Adası
Jarvis Adası
Palmyra Atoll
Kingman Reef
Navassa Adası
Serranilla Bank
Bajo Nuevo Bank
Quitasueño
Serrana Bank
Roncador Bank
Clipperton Adası
Malpelo Adası
Cocos Adası
Galapagos Adaları
Easter Adası
Juan Fernández Adaları
Sala y Gomez
Ducie Adası
Henderson Adası
Oeno Adası
Pitcairn Adası
Gambier Adaları
Tuamotu Adaları
Society Adaları
Austral Adaları
Cook Adaları
Niue
Tokelau
Wallis ve Futuna
Norfolk Adası
Lord Howe Adası
Macquarie Adası
Tasmanya
Kangaroo Adası
Flinders Adası
Melville Adası
Bathurst Adası
Groote Eylandt
Tiwi Adaları
Barrow Adası
Dirk Hartog Adası
Rottnest Adası
Recherche Adaları
Archipelago of the Recherche
Esperance
Albany
Perth
Geraldton
Port Hedland
Broome
Darwin
Alice Springs
Adelaide
Melbourne
Canberra
Sydney
Brisbane
Townsville
Cairns
Mackay
Rockhampton
Gladstone
Hobart
Launceston
Devonport
Burnie
Wollongong
Newcastle
Gosford
Central Coast
Blue Mountains
Great Dividing Range
Great Barrier Reef
Coral Sea
Tasman Denizi
Arafura Denizi
Timor Denizi
Banda Denizi
Seram Denizi
Molukka Denizi
Sulu Denizi
Celebes Denizi
Java Denizi
Flores Denizi
Savu Denizi
Timor Denizi
Arnhem Land
Gulf of Carpentaria
Cape York Peninsula
Torres Strait
Great Australian Bight
Nullarbor Plain
Simpson Desert
Great Sandy Desert
Gibson Desert
Great Victoria Desert
Tanami Desert
Sturt Stony Desert
Strzelecki Desert
Tirari Desert
Victoria Desert
Mojave Desert
Sonoran Desert
Chihuahuan Desert
Great Basin
Colorado Plateau
Rocky Mountains
Sierra Nevada
Cascade Range
Appalachian Mountains
Great Lakes
Superior Gölü
Michigan Gölü
Huron Gölü
Erie Gölü
Ontario Gölü
Mississippi
Missouri
Ohio
Tennessee
Arkansas
Red River
Columbia
Colorado
Rio Grande
Yukon
Mackenzie
Saint Lawrence
Hudson Körfezi
Baffin Adası
Victoria Adası
Banks Adası
Ellesmere Adası
Devon Adası
Somerset Adası
Prince of Wales Adası
Southampton Adası
Coats Adası
Melville Yarımadası
Boothia Yarımadası
Labrador Yarımadası
Newfoundland
Nova Scotia
Prince Edward Adası
New Brunswick
Quebec
Ontario
Manitoba
Saskatchewan
Alberta
British Columbia
Yukon Territory
Northwest Territories
Nunavut
Greenland
Grönland Denizi
Labrador Denizi
Baffin Körfezi
Davis Boğazı
Hudson Boğazı
Foxe Havzası
Gibson Körfezi
Boothia Körfezi
Amundsen Körfezi
Coronation Körfezi
Dolphin ve Union Boğazı
Victoria Boğazı
Prince of Wales Boğazı
Peel Boğazı
Franklin Boğazı
Lancaster Sound
Jones Sound
Nares Boğazı
Kennedy Kanalı
Hazen Kanalı
Robeson Kanalı
Yelkenli Buzulu
Nansen Buzulu
Agassiz Buzulu
Melville Buzulu
Prince of Wales Buzulu
Sverdrup Adaları
Axel Heiberg Adası
Ellesmere Adası
Devon Adası
Somerset Adası
Prince of Wales Adası
Victoria Adası
Banks Adası
Melville Yarımadası
Boothia Yarımadası
Labrador Yarımadası
Newfoundland
Nova Scotia
Prince Edward Adası
New Brunswick
Quebec
Ontario
Manitoba
Saskatchewan
Alberta
British Columbia
Yukon Territory
Northwest Territories
Nunavut
Greenland
Grönland Denizi
Labrador Denizi
Baffin Körfezi
Davis Boğazı
Hudson Boğazı
Foxe Havzası
Gibson Körfezi
Boothia Körfezi
Amundsen Körfezi
Coronation Körfezi
Dolphin ve Union Boğazı
Victoria Boğazı
Prince of Wales Boğazı
Peel Boğazı
Franklin Boğazı
Lancaster Sound
Jones Sound
Nares Boğazı
Kennedy Kanalı
Hazen Kanalı
Robeson Kanalı
Yelkenli Buzulu
Nansen Buzulu
Agassiz Buzulu
Melville Buzulu
Prince of Wales Buzulu
Sverdrup Adaları
Axel Heiberg Adası
Ellesmere Adası
30°B
20°B
10°B
0°
10°D
20°D
30°D
40°D
50°D
60°D
70°D
80°D
90°D
100°D
110°D
120°D
130°D
140°D
150°D
160°D
170°D
180°
40°K
30°K
20°K
10°K
50°K